

J. J. Jansen

KAMP PEER MAP

van scouting nederland

VOORWOORD

Iemand heeft eens gezegd: Kamperen in Scouting is: het zo **plezierig** mogelijk verblijven in de **vrije natuur** met zo **min mogelijk** maar verantwoorde middelen, zonder dat de natuur er **schade** van ondervindt.

Zonder te willen stellen dat het bovenstaande niet waar is, zijn wij van mening dat kamperen in Scouting veel meer is voor onze kinderleden. Het verblijven gedurende een bepaalde periode buiten en het kennismaken met de natuurlijke elementen heeft op de mens en dus op de kinderen een waardevolle invloed.

Het spel van de patrouille/ronde en bak krijgt in de natuur een extra dimensie, waaraan je in de wekelijkse bijeenkomsten niet toekomt.

Mede door deze elementen is het buitenleven zo'n belangrijk gegeven bij het spel van ver-kennen.

Het is dan ook daarom dat er kampeercursussen van Scouting Nederland zijn, die de bedoeling hebben om dat kamperen in 'al zijn facetten een hoge kwaliteit te geven.

We hopen dat jij als deelnemer aan een van de kampeercursussen een goed gebruik maakt van deze kampeercursusmap.

Naast het feit dat het een goede achtergrondinformatie is bij het programma van de kampeercursus, is het een niet te missen naslagwerkje bij elke kampvoorbereiding.

Hopelijk gesterkt door al deze informatie wensen wij jou en de leden van je speleenheid een **GOED KAMP** toe.

Het Landelijk Trainingsteam

Deze kampeermap is samengesteld onder verantwoordelijkheid van het landelijk trainingsteam van Scouting Nederland door Jos A. Hoenen en Co van Caulil.

Bij de samenstelling werd gebruik gemaakt van eerder op dit gebied verschenen uitgaven zoals:

- Noodkampeermap Scouting Nederland
- Kampeermap gewest Rotterdam
- Kamp-/Bivakmap Limburg

De illustraties zijn van Jos A. Hoenen.

De drukvoorbereiding werd verzorgd door de afdeling voorlichting van het landelijk bureau.

Inhoudsopgave

VOORWOORD

1. HET DOEL EN DE WAARDE VAN HET KAMP

2. DE TAKEN EN DE PLAATS VAN DE LEIDING

- 2.1 Het stafteam
- 2.2 Verantwoordelijkheden
- 2.3 Het functioneren van het stafteam

3. DE KAMPVOORBEREIDINGEN

- 3.1 In de groepsraad
- 3.2 In de speleenheid
- 3.3 De kampverkenning door patrouille/ronde/bak
- 3.4 Tips en wenken bij de voorbereiding
- 3.5 De training

4. VERGUNNINGEN

- 4.1 Kampeer- en bivakerkenningen
- 4.2 De kampeer- of bivakvergunning

5. NADERE VOORBEREIDINGEN

- 5.1 Contacten met de ouders
- 5.2 Verzekeringen

6. MATERIALEN

- 6.1 Groepsuitrusting
- 6.2 Persoonlijke uitrusting

7. HET KAMP

- 7.1 Het kampterrein en de omgeving
- 7.2 De indeling van het kampterrein
- 7.3 De stafteam
- 7.4 De hudo/latrine
- 7.5 De wasplaats

- 7.6 De fouragetent
- 7.7 Het centrale speelterrein
- 7.8 De tent als slaapplaats
- 7.9 De tent als woonplaats
- 7.10 De tent en omgeving als leefruimte
- 7.11 Soorten tenten
- 7.12 Het opzetten van de tent
- 7.13 Kleine en grote tentreparaties
- 7.14 Tenten bij regenweer
- 7.15 Het afbreken van de tent

8. HET KIND TIJDENS HET KAMP

- 8.1 Slaap-, eet- en rusttijden
- 8.2 Ouderdag ja of neen?

9. KAMPBEZOeken

- 9.1 Vanuit het gastdistrict
- 9.2 Beheerder/eigenaar
- 9.3 Leiding uit de eigen groep

10. KAMPPROGRAMMA

- 10.1 Wanneer beginnen?
- 10.2 De dagindeling
- 10.3 Openen en sluiten
- 10.4 De totale groep en de subgroepen
- 10.5 Zwerftochten
- 10.6 Droppings
- 10.7 De eerste dag van het kamp
- 10.8 Taken voor de kinderen
- 10.9 Het logboek
- 10.10 Kampdoop of ontgroening
- 10.11 Inspectie
- 10.12 Kamp-spelregels
- 10.13 De natuur en het milieu
- 10.14 Regen tijdens het kamp
- 10.15 De laatste dag
- 10.16 Themakampen

11. HET KAMPVUUR

- 11.1 Wat is dat?
- 11.2 Hoe bouw je het op en hoe maak je het aan?
- 11.3 Hoe stook je het?
- 11.4 Kampvuurprogramma
- 11.5 Wanneer houd je een kampvuur?
- 11.6 Houtsoorten

12. LEVENSBSCHOUWING

- 12.1 Vieringen in het kamp
- 12.2 Morgenwijding
- 12.3 Eucharistieviering
- 12.4 Materiaal

13. DE VOEDING EN HET KOKEN

- 13.1 Algemeen
- 13.2 Menu's
- 13.3 Bestellingen
- 13.4 Bewaren
- 13.5 Drinkwater
- 13.6 Pannen
- 13.7 Zwerftochtmaaltijden en tussendoortjes (hiken)
- 13.8 Maaltijden in aluminiumfolie
- 13.9 Koken op houtvuur
- 13.10 Bodemvuur
- 13.11 Tafelvuur
- 13.12 Kooktoestellen

14. HYGIENE, EHBO EN VEILIGHEID

- 14.1 Hygiëne
- 14.2 Lichamelijke conditie
- 14.3 De EHBO-kist
- 14.4 Preventie en regels (veiligheid)
- 14.5 Kleine ongevallen
- 14.6 Grote ongevallen
- 14.7 Wat nogal eens voorkomt
- 14.8 Tenslotte

15. KAMPVAARDIGHEDEN

- 15.1 Construeren met hout en touw
- 15.2 Exploreren; kaart en kompas
- 15.3 Houthakken
- 15.4 Dekens vouwen tot een slaapzak
- 15.5 Bspieden, camoufleren en sluipen

16. NA HET KAMP

- 16.1 De verzorging en het opbergen van het materiaal
- 16.2 Bedanken van de medewerkers
- 16.3 De financiële afwikkeling
- 16.4 De nabespreking van het kamp met het stafteam
- 16.5 De afronding van het kamp met de kinderen
- 16.6 Het volgende kamp en de voorbereiding ervan

17. HET KAMP MET WATERWERK-GROEPEN

- 17.1 Vergunningen
- 17.2 Wachtschepen
- 17.3 Zwerftochten
- 17.4 Slapen aan boord
- 17.5 Nadere informatie

18. ZWERFKAMPEN

- 18.1 Inleiding
- 18.2 Voorbereidingen
- 18.3 Persoonlijke expeditie-uitrusting
- 18.4 Groepsuitrusting
- 18.5 De voeding tijdens een zwerfkamp
- 18.6 De maaltijden en enige menu's
- 18.7 Expeditie naar en door het buitenland
- 18.8 Nog enkele belangrijke tips

19. HET KAMP MET BE/BLAUWE VOGEL-GROEPEN

- 19.1 Kampformulier BE/Blauwe Vogels
- 19.2 Kamp/bivakaccommodatie
- 19.3 Kamp/bivakprogramma
- 19.4 Vakantie en verzekeringen
- 19.5 Medische formulieren
- 19.6 Andere medische kamp/bivak zaken
- 19.7 Preventie en nog wat
- 19.8 Gehandicapten en gehandicapten
- 19.9 Tot slot

20. OVERIGE LITERATUUR

1.

HET DOEL EN DE WAARDE VAN HET KAMP

Scouting Nederland geeft in haar doelstelling aan, dat zij kinderen een plezierige beleving van de vrije tijd biedt, waardoor een bijdrage geleverd wordt aan de vorming van de persoonlijkheid. Juist het op kamp gaan, al of niet kamperend, heeft alle mogelijkheden in zich om dit belangrijke deel van de doelstelling waar te maken.

Per week brengen veel kinderen een aantal uren door in kring, horde, troep of afdeling. Eens per jaar worden die uren uitgebreid tot een aantal dagen kamp of kringvakantie.

Waarom doe je dat? Waarom halen de leiders en leidsters zich flink wat extra werk op de hals?

Waarom besteden zij er enkele vakantiedagen aan?

Het antwoord kan heel eenvoudig zijn: „Omdat de kinderen het zo geweldig fijn vinden“.

Het is ook goed te begrijpen. Een week lang zijn ze in een nieuwe omgeving, zonder vader en moeder. Ze doen tal van ontdekkingen. Ze slapen op een luchtbed, strozak, of onder de blote hemel en spelen in de natuur. Dit ervaren ze tesamen met leeftijdgenoten. Je kunt je wel voorstellen en misschien heb je zelf die ervaring ook, dat zo iets geweldig is.

Hier zijn de waarden van een kamp in feite al genoemd. Maar wellicht is het voor jou prettig ze er uit te lichten. We kunnen dan zeggen dat je tijdens een kamp elkaar beter kunt leren kennen en waarderen. De leid(st)ers zien elkaar en

de kinderen in een andere situatie, waarin men langer en intensiever contact met elkaar heeft. Bovendien nog in een vreemde omgeving, waardoor de kinderen meer dan anders op elkaar en de leid(st)ers zijn aangewezen. Ook wordt, zowel bij de kinderen als bij jou, een beroep gedaan op de ontplooiing van diverse eigenschappen:

zelfstandigheid

- de kinderen zijn van huis en doppen hun eigen boontjes

zelfwerkzaamheid

- de kinderen zullen bepaalde programma-onderdelen of opdrachten zelf kunnen bedenken en zelfstandig kunnen aanpakken.

fantasie

- in zo'n thema zal ieder zich in kunnen leven op tal van manieren; men kan op avontuur gaan.

We kunnen deze punten aanvullen met: verdraagzaamheid, samenwerking, aanpassingsvermogen, hulpvaardigheid, ontdekken en werken van nieuwe ervaringen.

Ook het in onze vereniging zo belangrijke element buitenleven krijgt tijdens het kamp extra de nadruk.

De kinderen zijn tijdens het kamp in de gelegenheid om de elementen van de natuur zoals: water, bliksem, hitte, kou, regen, duisternis, wind, stilte etc. op een specifieke wijze te beleven. Mede hierdoor ontstaat een intens contact met de natuur, het milieu en de mensen rondom.

2.

DE TAKEN EN DE PLAATS VAN DE LEIDING

De leiding van een kamp is tijdens dat kamp ondergeschikt aan de belangen van de kinderen. De hoofdtaak van het stafteam is dan ook, het realiseren van een zo verantwoord mogelijk kamp voor de kinderen.

Om dat waar te maken zijn er nogal wat deeltaken die het stafteam zal moeten vervullen.

2.1 HET STAFTEAM.

- In het stafteam zal eerst besproken moeten worden wie er mee op kamp gaan
- als dit bekend is, zal er bekeken moeten worden of het totale „kennen en kunnen“ van het stafteam voldoet aan de behoeften van de groep kinderen die op kamp gaat.

- de volgende taken zullen door het stafteam verricht moeten worden:
 - voorbereiding en uitvoering van het programma, en het betrekken van de kinderen hierin
 - verwerking van het aspect „buitenleven“ in het geheel van het programma
 - zorg dragen voor het samenstellen van de menu's, de fourage en het fourageren
 - de financiën en de materialen
 - voorkomen van ziektes en letten op hygiëne, veiligheid
 - het scheppen van levensbeschouwelijke momenten
 - voorwaarden realiseren voor het geven van een goede kampleiding.

Binnen het stafteam moeten deze taken onderling verdeeld worden, waarbij rekening gehouden moet worden met de kennis, vaardigheden en interesse van ieder staflid en een evenredige werk- en tijdsverdeling voor ieder.

2.2 VERANTWOORDELIJKHEDEN.

De leden van het stafteam zijn, onder leiding van de kampleid(st)er gezamenlijk verantwoordelijk voor het welslagen van het kamp.

Deze verantwoordelijkheden gelden met name ten opzichte van:

- de deelnemers aan het kamp, de kinderen en de medestafleden
- de ouders van de kinderen
- de overheid, die het mogelijk maakt om met aparte vergunningen op kamp te gaan
- de terreineigenaar en/of beheerder
- de natuur en het milieu in het algemeen
- de vereniging Scouting Nederland, niet alleen voor haar goede naam, maar vooral ook gezien het doel dat zij voor ogen heeft.

Gelet op deze verantwoordelijkheden stelt de vereniging een aantal voorwaarden aan het op kamp gaan, welke door de landelijke raad zijn bevestigd.

De voorwaarden zijn:

- de leiding van het kamp dient te bestaan uit door Scouting Nederland erkende leid(st)ers.
- iemand van het stafteam erkent in het bezit te zijn van een geldige kampeer- of bivak-erkenning.
- de kampleid(st)er dient in het bezit te zijn van een geldige kampvergunning

Verder in deze map komen wij hierop terug.

2.3 HET FUNCTIONEREN VAN HET STAFTEAM

Het gezamenlijk dragen van de kampverantwoordelijkheden is slechts mogelijk op basis van een goede taakverdeling, de bereidheid tot het nakomen van afspraken over begeleiding van de stafteamleid(st)er.

Daartoe zal zowel vóór het kamp, als elke dag tijdens het kamp, op geregelde tijden, een stafbespreking plaats moeten vinden waar in ter sprake komt:

- het functioneren van de kinderen, in de totale groep en subgroep.
- de programma-activiteiten, zowel in voorbereiding als in uitvoering
- het functioneren van het stafteam
- bijzonderheden op gebied van gezondheid, veiligheid enz.

3.

Kampvoorbereiding

Om een kamp te laten slagen is een goede voorbereiding noodzakelijk. Bij dit onderdeel zullen we behandelen:

1. DE VOORBEREIDING IN GROEPSRAAD
2. DE VOORBEREIDING IN DE SPELEENHEID
3. DE KAMPVERKENNING DOOR PATR. / RONDE/ BAK
4. TIPS EN WENKEN MET BETREKKING TOT DE VOORBEREIDING
5. DE TRAINING

3.1 DE VOORBEREIDING IN DE GROEPSRAAD.

In het najaar zullen alle leid(st)ers van de groep bijeen moeten komen om gezamenlijk te bespreken over de zomerkampen. In deze bijeenkomst zal zeer kritisch bezien moeten worden of het voor de diverse speleenheden verantwoord is om op kamp te gaan.

De volgende vragen zullen aan de orde komen:

- houden we het komend jaar een vast kamp of trektocht?
- is er voor elke speleenheid een leid(st)er met een kampeererkenning?
- elke speleenheid een eigen kamp?
- kunnen er nog leid(st)ers op een kampeers cursus?
- wie vragen we voor de huishoudstaf (fourageurs)
- wie heeft er een E.H.B.O.-diploma?
- kan er misschien nog iemand een kampeer of Gilwellcursus volgen?
- wanneer gaan we op kamp?
- wanneer hebben de scholen hun vakantie?
- waar wordt het kamp gehouden? (bij scherpa's en rowans in overleg met de kring of afdeling?)
- hoe wordt de reis erheen geregeld?
- wie zorgt voor een eerste begroting?
- hoe hoog zal het kampgeld zijn?
- krijgen de kinderen gelegenheid tot sparen en hoe?
- wordt er nog een speciale actie georganiseerd om de kosten te dekken?
- hoe staat het met het materiaal: tenten, hygiënische inrichting, keukenuitzet, E.H.B.O., spel materiaal?
- moet er materiaal aangeschaft worden en/of kunnen we materiaal huren?
- hoe worden de ouders op de hoogte gebracht van de kampplannen?
- is er een ongevallenzekerings afgesloten? (via het landelijk bureau?)

Wil men het kamp in het buitenland houden,

neem dan vooral contact op met afdeling internationale zaken van het landelijk bureau.

3.2 DE VOORBEREIDING IN DE SPELEENHEID.

Samen met de kinderen worden de volgende zaken besproken.

- kunnen allen voor het kamp geïnstalleerd zijn?
- wanneer trainen we in het buitenwerk? (pionieren, koken etc.)
- houden we een speciaal weekend met het hele speleenheid als voorbereiding op het kamp?
- is het aanwezige materiaal in orde? Hoe is het zo voordelig mogelijk aan te vullen?
- hoe komt het kampgeld binnen?
- hoe worden zoveel mogelijk gegevens verzameld over de toekomstige tijdelijke woonplaats (denk hierbij aan V.V.V.; voor stafkaarten e.d. Topografische Dienst, Delft; voor programmatips de speladviseur van het kampdistrict)?
- originele versiering en aankleding van het kamp
- kampvuur-ideeën
- coördinatie activiteiten van de kabouters/ronde/bak
- wel of niet met thema's?

3.3 KAMPVERKENNING DOOR DE PATROUILLE/RONDE/BAK

Op zomerkamp naar

Elke patrouille/ronde/bak wil in het zomerkamp een eigen kampje hebben, met een eigen keuken.

Soms zullen er omstandigheden zijn, die pleiten voor een gemeenschappelijke keuken, waarbij bij toerbeurt voor de maaltijd wordt gezorgd; in het algemeen zal echter het devies zijn: laat elke subgroep zijn eigen potje koken.

Als er een groep op een klein stukje grond met zijn allen dicht op elkaar zit, kan dat erg gezellig zijn, maar met een scouting-kamp heeft het weinig te maken.

Afhankelijk van het thema dat je samen met je groep gekozen hebt en de mogelijkheden die je hebt om een terrein te kiezen, is het leuk en nuttig om het terrein van te voren door een patrouille, ronde of bak te laten verkennen.

Het is een ideale gelegenheid voor hen om het kampterrein te bekijken en alvast te speuren naar de mogelijkheden en onmogelijkheden van het gekozen terrein. Misschien komt de

patrouille, ronde of bak tot de conclusie dat het terrein het „ideale“ is om hun plannen te realiseren of juist niet; dan kan er tijdig een ander gekozen worden. Enthousiast geworden door de verhalen van de verkennende patrouille/ronde/bak, bouw je het zomerkampprogramma stap voor stap verder op met de kinderen van je troep/kring.

3.4 TIPS EN WENKEN TER VOORBEREIDING VAN HET KAMP.

Doel en plaats is voorlopig vastgesteld, waarbij uiteraard de wensen en ideeën van de jongens of meisjes meespelen.

3.4.1 Terrein.

Als je een eigen kamp houdt en weet waar je ongeveer wilt kamperen, maar geen kampadres hebt, kun je eventueel de kampeeraccommodatielijst kopen bij de Scout Shop.

In het bijzonder bij een eigen kamp op een nog onbekend terrein is het noodzakelijk dit terrein van te voren te gaan bekijken. Gaat dit niet, dan is het verkrijgen van goede informatie over ligging en gesteldheid van het terrein, alsmede het schriftelijk vastleggen van de huurovereenkomst belangrijk.

Bekijken van en vragen naar:

- is het terrein moerasig?
- neemt de grond goed water op? (Bij slecht weer het terrein gaan bezoeken).
- is er voldoende ruimte voor het aantal patr./ronde/bak?
- is er pionierhout verkrijgbaar, afgelegen of dichtbij?
- de adressen van de leveranciers (evenals van dokter, apotheek, ziekenhuis).
- tot hoever kan het openbaar vervoer komen?
- is het water geschikt?
- mag er gegraven worden?
- zijn er in de buurt interessante punten (ev. ook zwembad)?
- is er onderdak bij slecht weer? Boerderij of schuur in de buurt?
- is het terrein beschut aan de N.W. kant?
- is er ruimte voor een hudo (chemisch toilet)?
- mag/kan er gestookt worden? Is er hout? Is er een stookvergunning nodig?
- zijn er bossen in de buurt die vrij toegankelijk zijn?
- hoe is het met de vuilafvoer geregeld?
- ligt het terrein niet onmiddellijk aan de openbare weg of aan het water? (gevaar voor spelende kinderen)

- is er niet teveel toerisme of industrie in buurt, bijv. camping, caravans, tenterbrieken?
- hoever is de afstand naar het dorp?
- wat zijn de huurkosten van het terrein?

3.4.2 Informatie (t.b.v. programma)

Verzamel gegevens van de streek waar je toe gaat: lectuur, kaarten, folders.

Neem contact op met de speladviseur in plaats waar je naar toe gaat.

3.4.3 Materiaal.

Welk materiaal je nodig hebt, hangt van aantal factoren af.

Daarmee rekening houdend kan worden paald of er nieuw materiaal moet worden geschaft en welk gedeelte van het daarvoor nodige bedrag op de kampbegroting die drukken.

3.4.4 Reis.

Indien je op vervoer (en/of bagagevervoer) derden bent aangewezen, vraag dan t offertes aan i.v.m. de kampbegroting. A van plan bent te gaan fietsen, is dat dan alle kinderen te doen en zijn zij bereid fietsen?

3.4.5 Voorlopige begroting.

Nu het idee al vage vormen heeft aangenomen wordt het tijd om aan de financiën te gaan denken en een voorlopige begroting te gaan maken. Het gaat overigens nu nog slechts om een globaal en vooral niet te lage schatting van de voornaamste kosten: de reis, het verblijf, algeen onkosten. Deelt men het totaal door minimum aantal te verwachten deelnemers, heeft men een idee van de prijs per deelnemer. Wellicht dat je hierbij een der ouders kan schakelen.

3.4.6 Speleenhed.

Dit is het moment om het nu al wat aangekomen idee met de groep te bespreken.

De jongens of meisjes krijgen uiteraard de kans met kritiek en met eigen ideeën te komen (rowans-sherpa's zijn zelf hier constant bezig).

3.4.7 Ouders.

Je dient nu de ouders in te lichten.

Voor de ouders is op dit moment een circelvoldoende, vooral indien je verwacht strakke hulp van de ouders goed te kunnen gebruiken. Tevens moet je de data vermelden i.v.m. de plannen van de ouders.

3.4.8 Groepsraad en speladviseur.

De tijd is nu ook aangekomen om de groepsraad en de speladviseur van je plannen op de hoogte te stellen.

3.4.9 Verzekeringen.

Scouting Nederland biedt haar leden door middel van een collectieve verzekering dekking tegen schade ontstaan door een ongeval en tegen aansprakelijkheidsstelling door derden (respectievelijk genoemd ongevallen- en W.A. verzekering). De ongevallenverzekering geldt in geheel West-Europa. De W.A. verzekering geldt alleen voor Nederland en sluit hierbij nadrukkelijk uit de schade aan alles, dat men anders dan in eigendom onder zich heeft. De afdeling verzekeringen van Scouting Nederland is altijd bereid nadere inlichtingen te geven. Zie verder in deze map onder het hoofdstuk verzekering.

3.4.10 Begroting.

- o De definitieve begroting moet in alles wat daarvoor in aanmerking komt, voorzien. Houdt in elk geval rekening met een behoorlijk bedrag „onvoorzien”.
- o De enige inkomstenpost is als regel: het bedrag dat de deelnemers betalen (en baten van eventuele acties, subsidies).
- o Dit kampbedrag kun je pas vaststellen, wanneer je het totale bedrag der uitgaven hebt begroot en het aantal deelnemers weet.
- o Er moet in elk geval worden gedacht aan uitgaven voor:
 - reiskosten van huis tot huis
 - vervoer van zwaar materiaal
 - huur terrein (Scoutingterreinen f 1,— pppn in 1976)
 - huur pionierhout, kosten stookhout, gas.
 - fourage en consumpties
 - excursies, toegangsprijzen
 - materiaal dat moet worden aangeschaft, t.b.v. het programma
 - reiskosten voor het bezichtigen van het terrein (eventueel)
 - verzekeringen
 - geschenken voor gastvrouwen/gastheren enz.
 - lectuur, topografische kaarten etc.
 - diverse kleine kosten
 - onvoorzien (bijvoorbeeld 10% van de totale uitgave).
 - eventueel afschrijvingen kampeermateriaal.

3.4.11

Het op deze wijze goed voorbereide kamp,

moet nu worden voorgelegd aan de ouders, die hun fiat aan het gehele kamp moeten geven.

Beleg daartoe een avond met de ouders, waarbij het kampplan (begroting en programma) met bijvoorbeeld dia's, kaarten, etc., geïllustreerd door de kinderen, op een leuke wijze uit de doeken wordt gedaan.

Definitieve voorbereiding.

Wanneer het akkoord is bevonden moet je met z'n allen aan de slag. Een bezoek aan de ouders door de kampstaf kan zeer belangrijk zijn. Privézaken van het kind kunnen dan besproken worden: bedwateren, menstruatie, medicijnen, heimwee, etc.

3.4.12 Administratie.

- Bevestig schriftelijk de gemaakte afspraken met de eigenaar/beheerder van het kamp-terrein waar je je kamp gaat houden.
- Bevestig de afspraken met de in te schakelen personen, boswachter, reisbureau, vrachtrijders etc.

3.4.13 Kampaanvraagformulier.

Het aanvraagformulier moet ten minste zes weken voor het kamp ingevuld worden. Deze formulieren worden aan de groepsvoorzitter in het begin van elk kalenderjaar toegezonden. Na het invullen zend je de formulieren ter ondertekening aan je speladviseur.

3.4.14 Medische gegevens.

Alle deelne(m)st(ers) moeten een goede gezondheid genieten. Nuttig is het een lijst samen te stellen van medische gegevens die nodig zijn op het kamp.

3.4.15 Adressen.

Het is verstandig een lijst van de (vacantie-) adressen van de ouders mee te nemen. Bovendien moeten de ouders het kampadres en mogelijk ook een contactadres en telefoonnummer voor dringende gevallen weten.

3.4.16 Programmavoorbereiding.

Verwerk in het wekelijkse programma de benodigde training voor het kamp. Wij verwijzen naar de grote verscheidenheid van werkmappen en boeken, welke verkrijgbaar zijn bij de Scout Shop, Bilderdijkstraat 92, Den Haag. Daarin treft u veel praktisch materiaal aan, dat een goede handreiking vormt bij het programmeren van activiteiten voor het kamp.

3.5 DE TRAINING.

Geen leid(st)er hale het in zijn/haar hoofd te

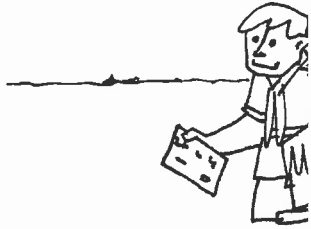
denken dat het leiden van een zomerkamp vanzelf gaat. Het gaat er immers om, dat hij/zij de jongens/meisjes in het zomerkamp het „Spel van Verkennen” laat spelen in zijn beste vorm. Daarom moet hij/zij dat spel eveneens kennen en ervaren hebben.

Het is dan ook van belang dat hij/zij zich via cursussen e.d. bekwaamt. De kampeercursus en de Gilwellcursus zijn daartoe zeer geschikt. Niet alleen de leid(st)er dient getraind te zijn, ook de jongens/meisjes hebben recht op een ge-

degen voorbereiding op hun kamp.

Deze training komt in de eerste plaats v rekening van de leid(st)ers, die zich regelm bekwamen in de nodige vaardigheden. Bak, l de of patrouille kan ook in het vroege voor eens een kampje houden, dat de voorbereic kan zijn voor de groepsweekends, die leiden r het zomerkamp. Het is belangrijk de groep deze manier voor te bereiden op het grote beuren, het kamp.

4.

4.1 VERGUNNINGEN.

De kampeer- en bivakerkenning.

De leden van de landelijke raad hebben op 14 juni 1975 besloten dat tenminste één leid(st)er van het stafteam van een bepaalde speleenheid, in het bezit moet zijn van een geldige kampeer- of bivakerkenning. De regeling is met ingang van 1 september 1975 van kracht geworden.

Dat betekent, dat bijvoorbeeld een gidsenkring pas toestemming kan krijgen om op kamp te gaan, als één van de leid(st)ers in het bezit is van een kampeer- of bivakerkenning.

Om voor een kampeer- of bivakerkenning in aanmerking te komen, dient men deelgenomen te hebben aan een Scouting Nederland kampeer- of bivakcursus, die jaarlijks door de gewestelijke bureaus alsook door het landelijk bureau worden georganiseerd.

Ook deelname aan de Gilwellcursus geeft recht op een kampeer- of bivakerkenning. Natuurlijk is het niet voor iedereen mogelijk om op korte termijn een dergelijke cursus te volgen. Bovendien waren er binnen Scouting Nederland en ook binnen de oud-verenigingen reeds cursussen die geheel of gedeeltelijk aan kamperen of bivakkeren waren gewijd.

Daarom is tijdens de landelijke raad eveneens een besluit genomen over een aantal overgangsmaatregelen. Zie voor deze overgangsmaatregelen het oktobernummer 1975 van het blad „Scouting” of informeer hierover bij uw speladviseur.

4.1.1 Hoe de kampeer/bivakerkenning aan te vragen?

Een ieder kan bij de speladviseur of bij het landelijk bureau een aanvraagformulier verkrijgen.

Als dit door de groepsvoorzitter, het district en waar nodig door het Gewestelijk Trainings Team ondertekend is, kan het formulier aan het landelijk bureau worden opgestuurd.

Enige tijd later ontvangt men dan de kampeer- of bivakerkenning. Uiteraard dient men ook in het bezit te zijn van een erkenning als leidster of leider en dus dient men de basiscursus gevolgd te hebben.

4.2 DE KAMPEER- OF BIVAK-VERGUNNING.

Voor alle Scouting kampen en bivakken welke 48 uur of langer duren, dient u via het kamp/bivak aanvraagformulier vergunningen aan te vragen. Het formulier bestaat uit 4 exemplaren.

4.2.1 Verzending.

U dient alle formulieren volledig in te vullen en te laten tekenen. Deel 1 behoudt u zelf. Het is voor de verantwoordelijke leid(st)er van de speleenheid die op kamp gaat. Deel 2, 3 en 4 minimaal 6 weken voor de aanvraag van het kamp aan het districtssecretariaat van uw eigen district zenden.

Het districtssecretariaat verzendt de formulieren minimaal 3 weken voor de aanvang van het kamp als volgt:

deel 2:

aan het districtssecretariaat van het district waar u gaat kamperen, dit ten behoeve van de speladviseur van de betreffende speltak.

deel 3:

aan het eigen gewestelijk bureau (voor de gewesten die nog geen gewestelijk bureau hebben behoeft dit deel niet verzonden te worden.)

deel 4:

dit deel houdt het district voor eigen gebruik.

4.2.2 Uitzondering.

Voor groepen die in de provincie Limburg op kamp gaan, bestaat er een andere regeling. Een gemeentevergunning om te kamperen/bivakkeren is niet nodig. Er is een provinciale kampeerverordening. Deze verordening geeft aan Scouting Nederland de faciliteit, dat de door haar opgeleide leid(st)ers met de groep overal in Limburg mogen kamperen/bivakkeren (mits er toestemming is van de eigenaar) zonder andere vergunning dan die welke de vereniging hanteert. Voor in de provincie Limburg op kamp gaande groepen vult men het formulier in 4-voud in en zendt dit naar het districtssecretariaat. Van hier worden ze, voorzien van de benodigde handtekeningen, doorgestuurd naar het gewestelijk bureau in Limburg, Steegstraat 1, Roermond. Hier worden de kampformulieren voorzien van een kampeerzegel. Vanuit het gewestelijk bureau Limburg worden de delen 1, 2, 3 en 4 respectievelijk verzonden aan de groep, het gastdistrict, het gewestelijk bureau van de provincie vanwaar de groep afkomstig is en uw eigen district.

4.2.3 Kampbezoek.

Het kampbezoekformulier dat u aan de achterzijde van deel 2 aantreft, ontvangt u na het kamp van uw eigen speladviseur retour. Dit kampbezoekformulier wordt door de speladviseur van het gastdistrict ingevuld tijdens een bezoek dat hij aan uw kamp brengt.

4.2.4 Verblijfsvergunning.

Informeert bij de gemeente of een verblijfsvergunning aangevraagd moet worden.

Informeert bij de eigenaar/beheerder van terrein of deze aangevraagd moet worden, als een kampvuur wilt stoken. De vergunning wordt door de gemeente of de plaatselijke brandweer verleend.

4.2.5 Stookvergunning.

**VERDERE VOORBEREIDINGEN
W.O. CONTACT MET DE OUDERS**

Gegevens over de verblijfplaats.

De informatie kunt u inwinnen bij de V.V.V. Stafkaarten zijn aan te vragen bij de Topografische Dienst in Delft, Westvest 9, telefoon 015-120846.

5.1 CONTACT MET DE OUDERS.

Zodra er in de groepsraad duidelijkheid is over de datum van het kamp, zal dit aan de ouders bekend gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld door middel van een brief of een ouderavond. De ouders willen de kampdata zo vroeg mogelijk weten in verband met de vakantieplannen van het gezin. Ook moeten de ouders op de hoogte worden gesteld van de kampkosten en hoe en wanneer deze voldaan kunnen worden. Indien een kind om financiële redenen niet mee kan, probeer dan, in overleg, een oplossing te vinden.

Het is wenselijk enkele weken vóór het kamp weer contact met de ouders op te nemen op een ouderavond of in een persoonlijk bezoek.

De volgende punten kunnen dan ter sprake komen:

- mag hun zoon/dochter alles eten en drinken of staat het kind op dieet?
- heeft het kind last van wagenziekte, bronchitis, astma of wat dan ook?
- moet het bepaalde medicijnen innemen? (indien dit het geval is kunnen de medicijnen het best aan de leid(st)er meegegeven worden).
- heeft het kind last van slaapwandelen?

- moet het 's nachts opgenomen worden?
- is het tienjarige meisje op een eventuele menstruatie voorbereid?
- in hoeverre is het kind verzekerd tijdens het kamp?
Vinden de ouders het nodig een aanvullende verzekering te sluiten, collectief of privé?
- bij welk ziekenfonds of ziekenverzekering zijn de ouders verzekerd?
- organiseert u een bezoekmiddag of avond voor de ouders? Hebben ze dan vervoer?
- zijn de ouders bereid eventueel een groep kinderen van of naar de kampplaats te vervoeren?
- wat is het adres en het telefoonnummer van de ouders tijdens het kamp?
- het mee te geven zakgeld?
- geef de ouders een lijst van benodigdheden voor het kamp en bespreek deze lijst met de ouders. Verzoek hen in de koffer van hun zoon/dochter een eigen bagagelijst te plakken, zodat controle bij het inpakken mogelijk is.
- vraag met nadruk aan de ouders of zij alles willen merken om zoekraken van bagage te voorkomen.
- laat de kinderen **geen** sieraden, horloge en zakmes meenemen.
- wat zijn de verwachtingen ten aanzien van de levensbeschouwelijke begeleiding?

Tijdens de ouderavond of in het persoonlijk gesprek met de ouders vraagt u hen de **ouderverklaring**, waarop zij toestemming geven voor het kamp van hun kind, in te vullen en te tekenen. Een voorbeeld treft u hierbij aan.

Ondergetekende (naam en voorletters)
geeft toestemming dat zijn/haar/zoon/dochter
..... van tot en met
meegaat met het kamp van de groep te

Alle kosten voortvloeiend uit ziekte (en/of ongevallen) tijdens het kamp zijn voor mijn rekening. Op een later tijdstip vindt verrekening van de verzekering plaats. Het kampgeld à f is door mij voldaan. Ik kom het kamp wel/niet bezoeken.

Mijn adres tijdens het kamp is:

.....
.....

telefoon:

Mijn zoon/dochter heeft wel/geen zwemdiploma.

Bijzonderheden:

.....
.....
.....

- medicijnen
- ziekenfonds no.
- w.a.-verzekering handtekening.

Het is sterk aan te bevelen een aantal gegevens op papier aan de ouders te verstrekken, namelijk:

- kampdata
- kampadres + telefoonnummer
- tijdstip en plaats van inlevering van de bagage

- dag en tijd van de ouderdag/middag/avond
- tijdstip en plaats van vertrek
- tijdstip en plaats van terugkomst
- tijdstip en plaats voor het afhalen van de bagage
- lijst van persoonlijke bagage

Voorbeeld

Dekring/vendel/troep van de groep
gaat dit jaar op kamp van
tot en met
onder leiding van
straat en no.
Ons kampadres is
te
Telefonisch in bijzondere gevallen te bereiken onder nummer
We organiseren een bezoekmiddag/avond opdag
vanuur totuur.

5.2 VERZEKERINGEN.

Scouting Nederland heeft voor al haar ingeschreven leden een aantal verzekeringen afgesloten. Voor uitgebreide informatie over deze verzekeringen kunt u informeren bij de afdeling verzekeringen van het landelijk bureau van Scouting Nederland, Stadsring 139, (Postbus 324) te Amersfoort, telefoon 033-30404. Hieronder korte informatie over de verschillende verzekeringsvormen.

5.2.1 Ongevallenverzekeringen.

Onder deze polis zijn verzekerd:

1. Alle leden van de vereniging van „Scouting Nederland”, te weten:
 - alle jeugdleden, dus ook de nog niet geïnstalleerden
 - alle kaderleden
 - alle leden van het groepsbestuur
 - alle leden van de Stichtingsbesturen

2. De deelne(e)m(st)ers aan de leid(st)erscursussen, voor zover deze cursussen door of vanwege het landelijk bureau van Scouting Nederland zijn georganiseerd.
3. Alle niet-leden, die deelnemen aan activiteiten, welke door verzekerde, resp. haar organen (groep, district, gewest) zijn/worden georganiseerd, mits deze deelneming geschiedt op aanwijzing resp. goedkeuring van het Landelijk Bureau van Scouting Nederland.

5.2.2 Wanneer verzekerd?

Door hun inschrijving bij de vereniging „Scouting Nederland”, zijn alle meisjes/jongensleden, leidsters, leiders en levensbeschouwelijke adviseurs opgenomen in de ongevallenverzekering. Door hun deelname aan de cursus zijn de deelne(e)m(st)ers aan de leid(st)erscursussen verzekerd voor de financiële gevolgen van ongevallen gedurende de cursus.

5.2.3 Uitsluitingen:

Onder deze verzekering zijn niet begrepen ongevallen aan de verzekerde overkomen o.a. bij het berijden van een motorrijwiel van meer dan 50cc cilinderinhoud als bestuurder.

5.2.4 Verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid.

(W.A.-verzekering)

Wat wordt onder W.A.-verzekering verstaan?

De WA-verzekering biedt dekking tegen financiële gevolgen van aanspraken van derden op schadevergoeding krachtens de wet wegens dood of lichamelijk letsel aan personen toegebracht en voor schade aan goederen berekend door schuld of nalatigheid van een lid van Scouting Nederland, mits hij op het moment, dat de schade optreedt, als zodanig handelt, alsmede van verweer tegen ongegronde aanspraken. De dekking strekt zich mede uit tot zijn ouders en tot de verantwoordelijk leid(st)er.

WA-verzekering binnenland.

5.2.5 Wie zijn verzekerd nadat de groep heeft ingeschreven?

Op de voorwaarden en binnen de grenzen van deze verzekering zijn verzekerd:

1. De leid(st)ers van de vereniging Scouting Nederland voor aanspraken tegen hen persoonlijk ingesteld, terzake van schade, welke zij in hun hoedanigheid van leid(st)er aan derden toebrengen, resp. terzake van schade, welke de leden van voornoemde vereniging aan derden toebrengen gedurende de tijd, dat deze leden onder toezicht van die leid(st)ers staan;
2. De ouders van de minderjarige leden van onder 1 bedoelde vereniging, waarin deze in plaats van voornoemde vereniging of van onder 1 bedoelde leid(st)ers werden aangesproken, terzake van schade, aan derden toegebracht door hun minderjarige kinderen gedurende de tijd, dat deze zich bevinden onder toezicht van genoemde vereniging, resp. van de onder 1 bedoelde leid(st)ers;
3. De leden van de onder 1 genoemde vereniging, waarin deze in plaats van voornoemde vereniging of van de onder 1 bedoelde leid(st)ers, resp. de onder 2 bedoelde ouders worden aangesproken terzake van schade, welke zij in hun hoedanigheid van lid der vereniging aan derden toebrengen;

4. Het risico van aanspraken tegen personen (niet leden), die deelnemen aan activiteiten, welke door de verzekerde, resp. haar organen zijn/worden georganiseerd, mits dit deelnemen geschiedt op aanwijzing van resp. met goedkeuring van de verzekerde. Hieronder vallen dus kooksters, fourageurs enz. tijdens kamp en bivak.

5.2.6 Kampeer-WA

Bij doorlezing van de uiteenzetting over WA-verzekering binnenland zal het u opgevallen zijn, dat deze verzekering een aantal beperkingen kent.

Het landelijk bureau is erin geslaagd een mogelijkheid te vinden voor de groepen om voor de periode van het zomerkamp/bivak een WA-verzekering af te sluiten. Het is een: „KAMPEER-WA“.

Deze aanvullende verzekering dekt de wettelijke aansprakelijkheid i.v.m. het gebruik, de huur of het tijdelijk onder zich hebben van terreinen met beplantingen, gebouwen en de zich daarop of daarin bevindende inventaris, alsmede de bij deze terreinen of gebouwen behorende goederen van derden. Inclusief aansprakelijkheid voor brandschade, voorzover niet op andere verzekering verhaalbaar.

Maximum verzekerd bedrag:
f 500.000,— per gebeurtenis
Eigen risico: f 20,— per geval.

De groepen kunnen zich vooraf voor deze verzekering uitsluitend aanmelden via het landelijk bureau, alwaar ook de voor dat jaar geldende premiehoogte kan worden aangevraagd.

5.2.7 Uittreksel Scouterpolis.

De verzekering van de groepseigendommen en medeverzekerde persoonlijke eigendommen van de groepsleden luidt als volgt:

a. Tijdens trekken en kamperen

Vervoer naar, aansluitend verblijf in kampen en terug. De goederen zijn verzekerd tegen alle van buiten aankomende onheilen, alsmede tegen diefstal, vermissing en niet-uitlevering; breuk is echter uitgesloten.

Daar echter deze verzekering geen premie mag zijn op slordigheid, zijn diefstal, vermissing enz. alleen verzekerd als het gaat om de gehele colli; voor deze verzekering worden als colli beschouwd voor verzending gereedgemaakte verpakte eenheden. Een losse bijl in het kamp achtergebleven, verlies van een horloge of bril en andere losse voorwerpen, ongeacht de waarde daarvan, worden onder deze verzekering zeker niet beschouwd als gehele colli.

Schades beneden f 50,— worden niet vergoed. Dat is dus „eigen risico”, want deze verzekering beoogt een dekking te verlenen tegen schade van belang! Voorkomen moet worden, dat de premie wordt opgeteerd aan kleine onbelangrijke schaden. Uitgesloten is ook elke schade door molest, dit is tengevolge van oorlog, relletjes e.d.

Integenstelling tot hetgeen hieronder is vermeld zijn rijwielen medeverzekerd, echter uitsluitend tijdens het vervoer (per vervoermiddel) naar en van het kamp.

5.2.8 Op een vast adres

Kampeermaterialen buiten het kamp en de kampeeractiviteiten ergens binnen Nederland opgeslagen, meestal in groepslokaal, soms ook elders. Gedurende die tijd zijn de verzekerde goederen uitsluitend verzekerd tegen brand en schade door inbraak. In dit geval is diefstal alleen verzekerd als inbraak heeft plaats gehad, hetgeen zal moeten worden aangetoond.

Bij de verzekering tegen brand en inbraak geldt de beperking „vrij onder f 50,—” niet. In dit geval is het ook niet nodig, dat de gehele colli verloren zijn gegaan.

Verzekerd kan worden naar keuze een maximum van f 5.000,—, f 10.000,—, f 15.000,— of f 20.000,—.

Onder de verzekering zijn medebegrepen de persoonlijke eigendommen van de groepsleden, incl. eigendommen van derden, welke de groepen tijdelijk onder zich en/of in gebruik hebben en niet elders verzekerd zijn.

Uitgesloten zijn alle soorten van vervoer- en vaartuigen (met uitzondering van rijwielen en tijdens het vervoer van en naar het kamp), geld en geldswaardige papieren, alsmede dieren. Omdat het verzekerde bedrag gemakkelijk overschreden kan worden, is bepaald, dat in elk geval de eerste f 5.000,— resp. f 10.000,— resp. f 15.000,— resp. f 20.000,— zijn verzekerd, zonder dat assuradeuren zich op onderverzekering kunnen beroepen. Assuradeuren

gaan er echter vanuit, dat de groepen een zo reëel mogelijke taxatie maken van hun eigendommen.

Daar b.v. bij brand gemakkelijk alle eigendommen verloren kunnen gaan, verdient het aanbeveling om vooral de verzekerde som niet te laag te kiezen.

5.2.9 Onder deze verzekering zijn geen opstallen gedekt.

Wel willen assuradeuren tijdelijk aangebrachte groepseigendommen in gehuurde lokaliteiten (als hordelokalen en patrouillehoeken) als roerend goed beschouwen, zelfs al zijn deze nagelvast — alles indien en voorzover niet alles verzekerd.

Men is in de Scouterpolis verzekerd voor één jaar, ingaande 1 januari en eindigende 31 december daaropvolgend. Men kan zich bij het landelijk bureau voor deze verzekering aanmelden. Na betaling van de premie is men verzekerd op grond van de condities als hierover uiteengezet.

Voor hen die zich na 1 januari aanmelden, geldt de premie voor de periode 1 januari tot en met 31 december. Latere aanmelding geeft dus alleen nadeel; de moederpolis berust bij het landelijk bureau.

5.2.10 Onder een groep wordt verstaan:

1 kring + 1 horde + 1 vendel + 1 senior/sherpa/rowan afdeling + 1 pivo/loodsenstam.

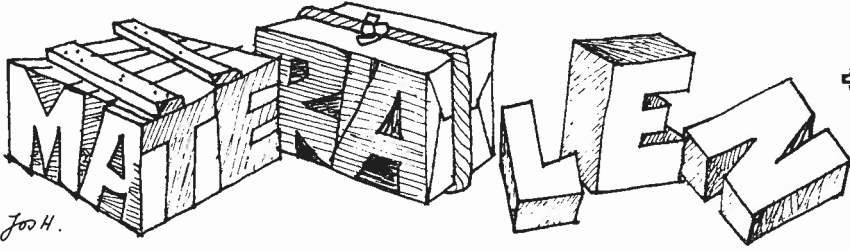
Indien ervan een groep van één van deze onderdelen een tweede bestaat, zijn de assuradeuren bereid dit geheel te beschouwen als één groep.

Is er echter van meerdere onderdelen een tweede, dan beschouwen zij dit als twee groepen, bijvoorbeeld:

2 horden + 1 troep + 1 stam = 1 groep
2 horden + 2 troepen + 1 stam = 2 groepen

De verzekering wordt stilzwijgend verlengd zo niet 3 maanden vóór de vervaldatum (dus op 1 oktober) het verzoek tot beëindiging schriftelijk aan het landelijk bureau is bekendgemaakt.

Voor alle verzekeringen geldt dat u zich in geval van schade zo spoedig mogelijk moet wenden tot de afdeling verzekeringen van het landelijk bureau van Scouting Nederland.

Joe H.

Het welslagen van een kamp is mede afhankelijk van het materiaal waarover men beschikken kan. Niet de overvloed maar een evenwichtige keuze is van belang.

6.1 GROEPSUITRUSTING.

Uitrustingslijst voor kamp van drie patrouilles/ rondes/bakken en drie stafleden.

- 3 ronde/patrouille-tenten
- 1 à 2 leid(st)-tenten
- 1 E.H.B.O.-doos
- 1 fouragetent
- 1 bagagetent
- 1 grote recreatietent, indien geen schuur of afdak ter beschikking is.
tentreperatiemateriaal
- 1 stormlamp per tent
- 1 latrine materiaal voor hudo hok
- 4 kampschoppen
- 1 waterzak + wasbakje voor latrine
- 1 stormlamp voor latrine
indien de latrine „zitmogelijkheden“ heeft dan blik met lysol en borstel,
blik voor maandverband
- 2 à 3 washokken
- 6 waterzakken of jerrycans
bijl(en)
boomzaag
tenthamer(s)
grote schop
pioniertouw
handveger/blik
pionierhout
indien niet gegraven mag worden 2 à 3
chemische toiletten
vloeistof (racasan)
lysol
vlag + lijnen
diverse gereedschappen
kaarten en kompassen
sportmateriaal
alles wat nodig is voor het programma
fietspomp + plakmateriaal
schoenpoetsmateriaal
naaigerei

Indien er per patrouille/ronde gekookt wordt

- 3 kookroosters
- 3 pannen van 6 liter
- 3 braadpannen van 4 liter
- 3 kookpannen
- 3 steelpannetjes
- 3 ketels
- 6 geëmailleerde of plastic bakken
- 3 bakken voor boter
- 3 litermaten
- 6 houten lepels

- 3 schuimspanen
- 3 juslepels — 3 pureestampers
- 3 soeplepels
- 3 broodmessen/aardappelschilmesjes
- 6 emmers, waterzakken of jerrycans
voorraadbusen of potten
- 3 afwasteilen en kwasten
- 6 pannelappen
- 3 pannesponsen
groene zeep — afwasmiddel
vuilniszakken — vaatdoek
theedoeken
mokken, borden, extra bestek
blikopener, flesopener, broodplank

Voor een patrouille/ronde/bak is een set van 5 of 4 pannen heel geschikt

Indien er centraal gekookt wordt (hetgeen wij niet aanbevelen) per groep van 3 patrouilles/ rondes:

- keukendak + haringen, touw, palen (grote shelter)
- 2 kookroosters
- 2 grote pannen van ca. 10 liter
- 3 braadpannen van 5 liter
- 2 kookpannen
- 1 pan van 3 liter
- petroleum
- 1 of 2 ketels
- 3 geëmailleerde of plastic bakken
- 1 bak voor boter
- 1 litermaat
- 3 houten lepels
- 1 schuimspaan
- 1 juslepel + 1 pureestamper
- 1 soeplepel
- 2 broodmessen
- 3 emmers
waterzakken of jerrycans
voorraadbusen en plastic zakken
blikopener/flesopener
- 3 afwasbakken en kwasten
- 3 pannesponsen
- 6 pannelappen
groene zeep — afwasmiddel
vuilniszakken
(1 industrie-brander o.i.d. voor koffie en thee en in „noodgevallen“ is aan te bevelen).

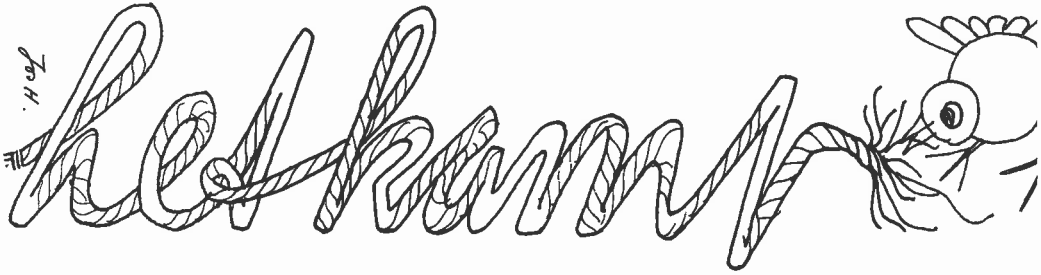
6.2 UITRUSTING PER PERSOON.

- 1 luchtbed of schuimplastic matras (niet te breed)
- 1 slaapzak of twee wollen dekens en 6 deken-spelden
- 1 lakenzak
- 1 kussensloop + kussen
- 3 handdoeken — badhanddoeken

- 3 washandjes
- toiletgerei (zeep in zeepdoos, tandpasta, tandenborstel, kam e.d. in toilettasje)
- wasbakje
- 1 pyjama
- 2 theedoeken – 2 pannelappen
- zakdoeken (maandverband)
- badkleding
- voldoende reserve ondergoed
- 2 shorts
- 2 blouses/overhemden
- 1 lange broek

- 1 paar stevige schoenen
- 1 paar gym schoenen of sandalen
- 1 paar laarzen of klompen
- regenkleding
- 2 paar wollen sokken
- 1 trui
- 2 mokken, bestek, bord (lieft in een zak)
- zaklantaarn – mes (zakmes)
- postpapier, pen, muziekinstrument

De persoonlijke uitrusting dient zo mogelijk zijn gemerkt.

7.1 HET KAMPTERRAIN EN DE DIRECTE OMGEVING.

Het kampterrein zal voldoende plaats moeten bieden aan alle tenten die op de juiste afstand van elkaar moeten staan.

Daarnaast zal er in het terrein een open gemeenschapsplaats moeten zijn, waar spelen en activiteiten plaats vinden, waar de vlaggemast, de klokketoren en het mededelingenbord opgebouwd zijn.

Deze plaats dient met zorg gekozen te worden.

De omgeving van het kampterrein dient gelegenheid te geven voor allerlei soorten activiteiten die de groep voornemens is te gaan doen. Als men van plan is bos-, sluipt-, toernooi- of andere spelen te gaan doen, dan moet de omgeving daarvoor geschikt zijn.

7.2 DE INDELING VAN HET KAMPTERRAIN

De leefplaatsen van zowel staf- als subgroepen (rondes/patrouilles enz.) dienen zodanig te zijn, dat men "samen met elkaar" kan zijn, zonder dat men te ver van elkaar afzit.

De subgroep dient "een eigen leven" te leiden.

7.3 DE STAF TENT.

De verzorging van de staftent moet een voorbeeld zijn van goed kamperen. Op het gebied van inrichting, onderhoud en verzorging zal het stafkamp de kinderen moeten inspireren om ook aan hun eigen kampplaats veel aandacht te besteden.

Het stafkamp moet zo ingericht zijn dat de kinderen en andere bezoekers er een gezellig ont-haal vinden.

7.4 HUDO/LATRINE.

Bij het opslaan en plaatsen van de hudo's moeten de volgende punten in acht worden genomen.

1. De hudo's moeten op afstand van niet minder dan 50 m. en niet meer dan 100 m. van de tenten staan.

2. Zo mogelijk een natuurlijke dekking gebruiken bijvoorbeeld struiken of bomen.

De greppel moet liefst 1 m. diep zijn en ongeveer 40 cm. breed.

Het beste is om de greppel ook ongeveer 1 m. lang te maken, zodat niet regelmatig een nieuwe greppel behoeft te worden gegraven.

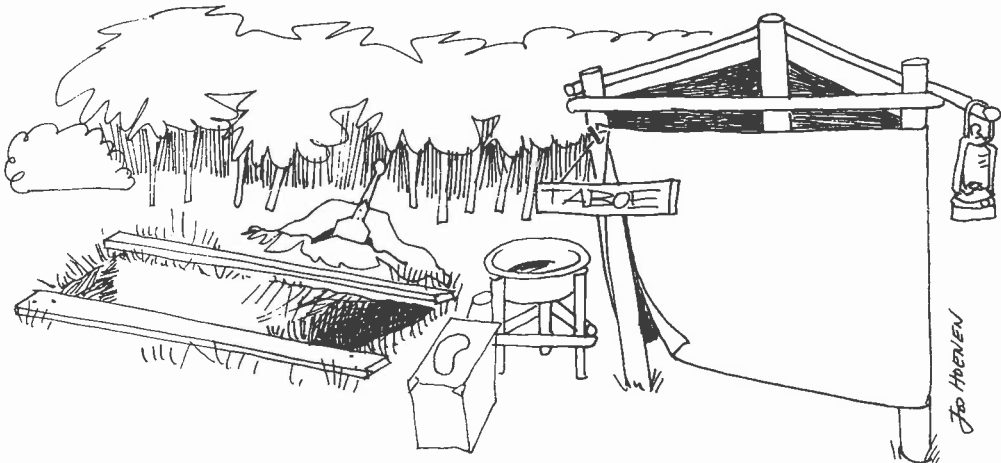
Steek eerste de pluggen netjes af en leg ze bij elkaar. Houd ze daarna vochtig. Na het dichten van de hudo de pluggen weer op hun plaats kunnen leggen. De aarde uit de greppel wordt op een hoop geworpen langs de gehele lengte van de greppel, zo dat er een strook van 30 cm. vrij blijft.

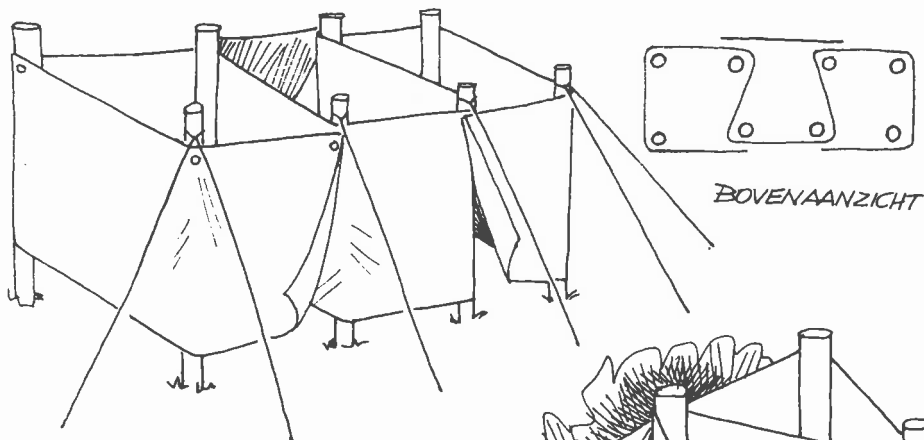
Wanneer de greppel half vol is, moet hij gedicht worden.

Gooi alle uitgegraven grond er in zodat er een flinke kop op komt. Deze slinkt later en dan is het terrein weer egaal.

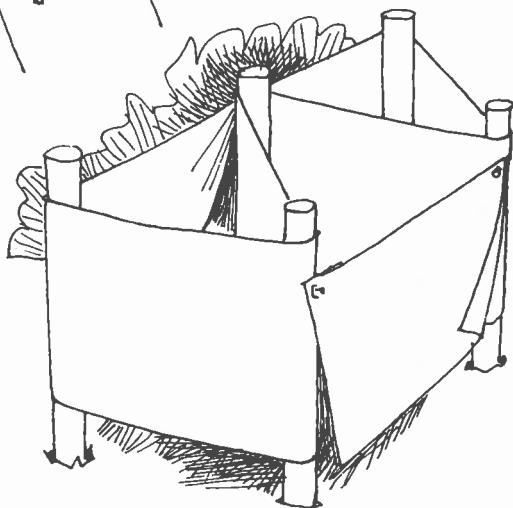
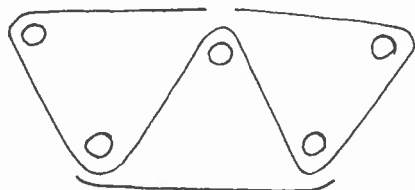
In plaats van een hudo kan je ook een chemisch toilet gebruiken.

Het chemisch toilet moet dagelijks schoon-gemaakt worden. Een sopje voor het schoon-maken van de deksel is daarbij nodig.

DE PALEN WORDEN GETUID.
HET AANBRENGEN VAN VER-
BINDINGSLATEN BOVEN
VERGROOT DE STEVIGHEID.

Ongebleekt katoen of jute van 1.80 m. breed is het meest geschikte materiaal als afscherming. Met palen van 2 m. en scheerlijnen worden hokjes gemaakt. Het spannen van de jute zoals op de tekening is aangegeven.

In ieder hokje moet een rol papier aanwezig zijn. Om nat worden hiervan te voorkomen kan deze het best opgehangen worden in een conservenblik, waarvan de onder en bovenkant uitgesneden zijn.

Zorg er voor dat een schepje bij de hand is, want na ieder gebruik moet er aarde in de greppel worden gegooid voor afdekking.

Maak iets om "bezet" en "vrij" aan te geven.

Bij de hudo moet een driepoot staan met een wasblik erop; waterjerrycan, handdoek en zeep is bij de hand.

Eventueel in de hudo een blik plaatsen, waar de maandverbanden kunnen worden gedeurd.

Denk er ook aan bij de hudo een nachtvlichting te maken. Het aanbrengen van een stormlantaarn is al voldoende.

7.5 WASPLAATS.

Wasplaatsen zijn op ieder kamp noodzakelijk. Zowel staf als kinderen moeten zich iedere ochtend van top tot teen wassen.

Per ronde/patr./bak moet een wasplaats in richt worden, waar de wasblikken, zeep en andere toiletartikelen van iedereen staan.

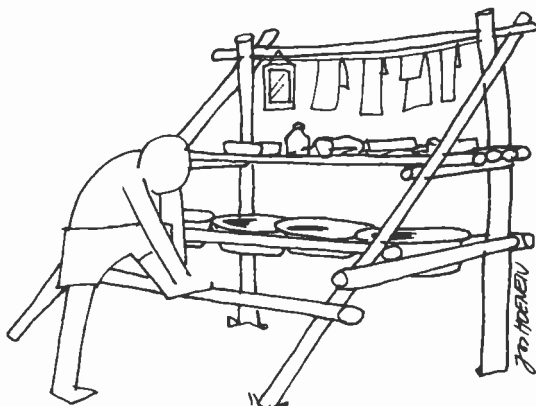
Het wasblik na gebruik ledigen, omspoelen ondersteboven wegzetten.

Het water weggooien in een natte afvalkuil (zeepwater lokt vliegen).

Deze kuil moet een rooster hebben van takjes

gras, bladeren of mos, om het vet uit de zeep tegen te houden. Hiermede wordt verstopping van de kuil voorkomen.

Tevens worden bij dit rek lijnen gespannen voor de handdoeken en washandjes. Voor 's nachts en bij regenweer zijn drooglijnen onder het keukendak erg handig.

7.6 DE FOURAGETENT.

De fouragetent moet een ruime waterdichte tent zijn, waarin voldoende ruimte is om alle levensmiddelen op te slaan en wel zo, dat men er goed bij kan komen. Een hut of tent is voor dit doel ongeschikt. Veilingkisten zijn uitermate bruikbaar om een rek te bouwen, waarin men alles overzichtelijk opbergt. Bij de fouragetent dient een tafel te staan, waarop de levensmiddelen, die aan elk kamp/ronde/bak worden verstrekt, staan om ze uit te geven. Hierdoor wordt een ordelijke in- en uitloop van de fouragetent verkregen.

Zet de tent op een schaduwrijke plaats. Bewaar geen afval bij de fouragetent. Het eventueel ge-

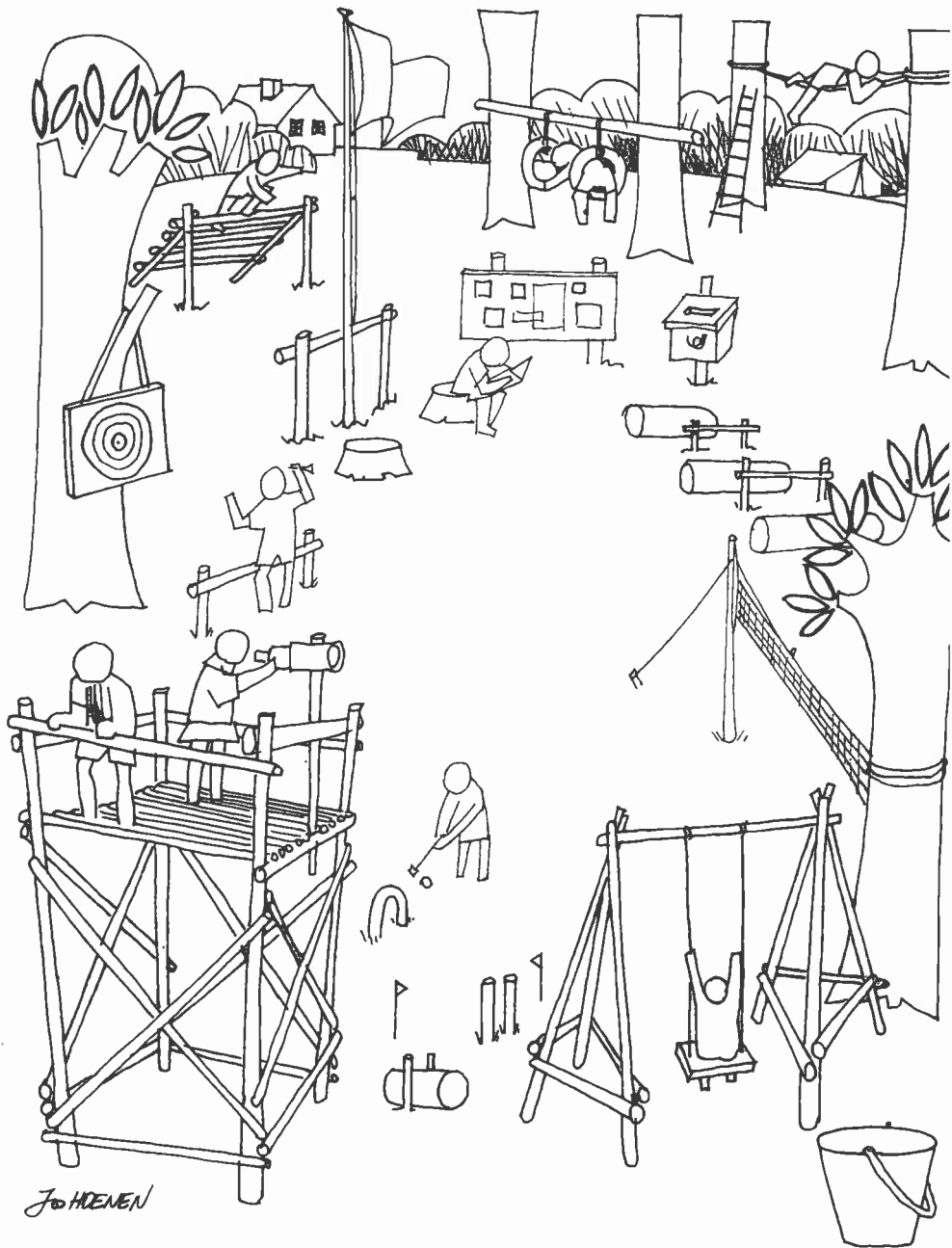
morste moet direct opgeruimd worden om ongemak van insecten te voorkomen.

7.7 HET CENTRALE SPEELTERREIN.

Deze open ruimte moet zodanig ingericht zijn, dat het een gezellige plaats van samenkomst is. De kinderen moeten via het mededelingenbord op de hoogte komen van de laatste kampmededelingen, het programma en het menu voor die dag.

Op deze plek zijn ook diverse speelmogelijkheden in de vorm van een hindernisbaantje, een apebrug, een volleybalveldje waar je ook kunt ringtennissen, een schommel en een wip.

Uiteraard ontbreekt de brievenbus voor de inkomende en uitgaande post niet.

7.8 DE TENT ALS SLAAPPLAATS.

In de vroege avond dient de tent slaapklaar gemaakt; het grondzeil goed bevestigd, slaapzakken uitgerold over de (lucht)bedden, de plunjezakken en tassen aan het voeteneind en de pyjama aan het hoofdeind geplaatst te worden.

7.9 DE TENT ALS WOONPLAATS.

De tent moet woonruimte bieden. Zet hiertoe alle bagage aan één kant van een tent of achterin de tent. Sla het nu vrijgekomen deel van het grondzeil over deze bagage heen. Hierdoor is de bagage beschermd en kan het gras licht en lucht krijgen. Nu is er de benodigde ruimte voor de kinderen.

7.10 DE TENT EN DE OMGEVING ALS LEEFRUIMTE.

Voor de leden van de ronde of patrouille zijn er tijdens het kamp vele momenten waarop zij in en rond hun tent verblijven.

Tenslotte is het hun "thuis" gedurende de kamperiode. Het verblijf zal dan ook prettiger zijn naarmate de leefhoek gezellig en doelmatig ingericht is.

Bij de inrichting van de keuken kan men z'n fantasie laten gaan.

Men begint met een plattegrond-schets en

werkt dan de verschillende rekken apart uit.

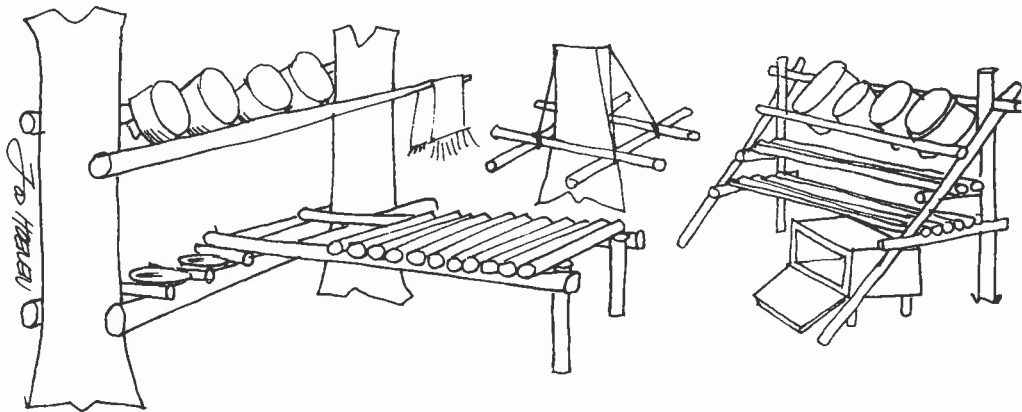
De kampkeuken moet efficiënt zijn ingedeeld. Een keukenrek met alles erop en eraan en met een fourageberging erin opgenomen, doet niet onder voor een "keukenwand" thuis.

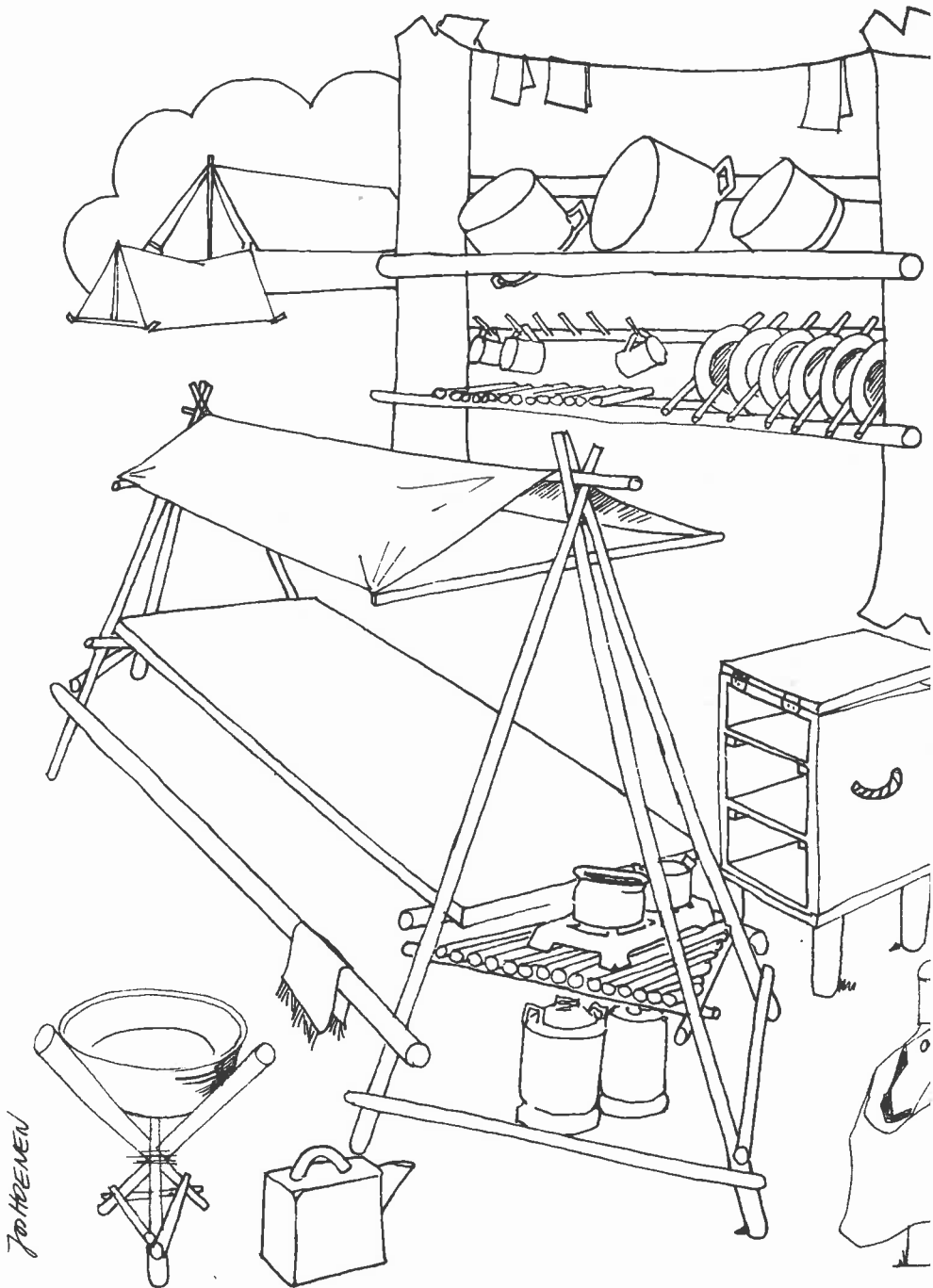
Je kunt er ook nog de eettafel met zitbanken aan verbinden (zie ook het boekje "Koken in het Kamp"), en als je de beschikking hebt over een keukenzeil, zit je tevens met je eettafel onder dak.

Het kookvuur moet je steeds dáár plaatsen, waar je in verband met de heersende windrichting het minste last van de rook hebt.

Uit de voorbeelden van keukenrekken kun je zelf weer nieuwe combinaties maken. In of vlak bij de keuken behoort ook een toilettrek, opdat de kok steeds zijn handen kan wassen. Droge afvalputten per patr./ronde zijn niet aan te bevelen en op veel terreinen ook niet toegestaan in verband met het behoud van het terrein.

Afvoer van het afval met vuilniszakken of centrale afvalput voor het niet brandbare afval verdient dan ook de voorkeur. Lege blikken worden plat geslagen. Een klein afgietputje met een vetfilter van takjes, gras en houtskool is natuurlijk wel nodig.

JOO HEINEN

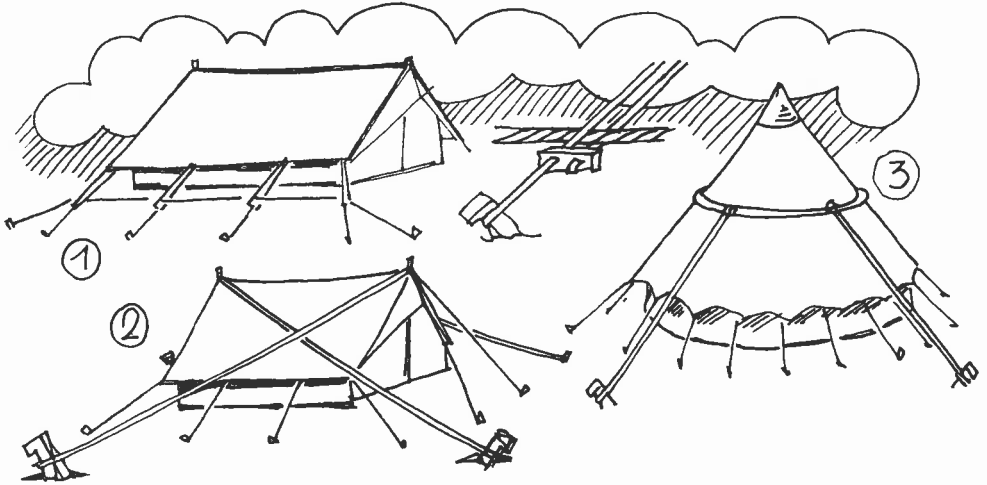
7.11 SOORTEN TENTEN.

Er zijn vele soorten tenten: enkeldaks, dubbel-daks, rechte en ronde tenten, tenten met een los en een ingenaaid grondzeil.

Voor scouting-subgroepen bevelen we graag het zogenaamde hutmodel aan, met hoge muurtjes (zijwanden ± 70 cm. hoog) en een los grond-

zeil. Vergelijk hiervoor het type "Ruimtevaarder" van de Scout Shop.

Het gebruik van bugalow-tenten voor patrouilles en rondes raden wij af, aangezien ze moeilijk te vervoeren zijn en qua sfeer niet optimaal zijn. Ook de kwaliteit van het tentdoek is belangrijk. Voor ons gebruik is de kwaliteit uitermate geschikt.

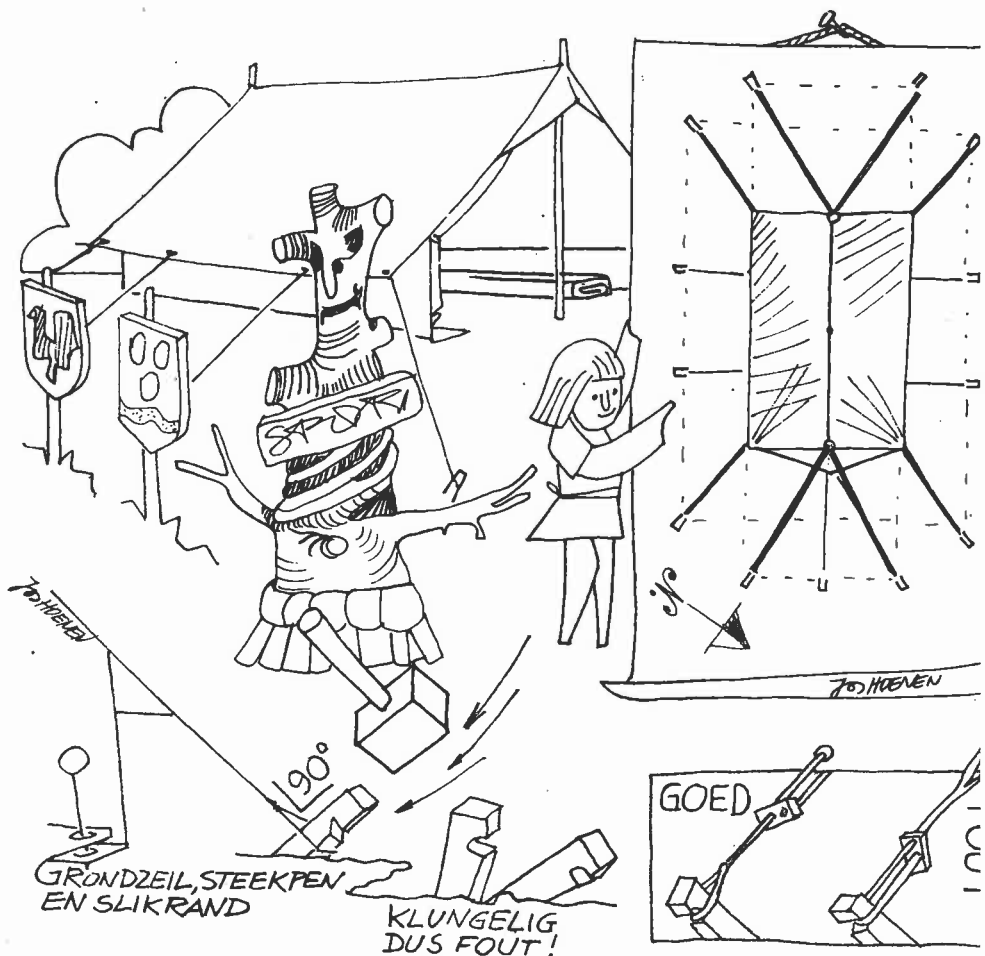
7.12 HET OPZETTEN VAN TENTEN.

Allereerst dienen de kinderen zelf betrokken te worden in de keuze van de plaats waar de tent komt te staan. Ook het opbouwen van de tent en toebehoren is een taak van de ronde/patrouilleleden, zelf. Bij het kiezen van de plaats waar de tent komt te staan, dient met de volgende factoren rekening te worden gehouden:

- zet de tent op een vlak en zo mogelijk iets hoger gelegen gedeelte van het terrein om bij regenwater overlast te voorkomen.
- zet de tent met de opening bij voorkeur naar het noord-oosten gekeerd, aangezien

overheersende windrichting in Nederland zuid-west is. Lastige wind en inregenen worden zo voorkomen.

- zorg dat er voldoende ruimte is voor scheerlijnen rondom de tent en ook dat plaats waar de tent komt te staan vrij is van boomstronken etc.
- zet de tent bij voorkeur niet onder bomen op. Dit voorkomt de hinderlijke "drup" van een regenbui.
- zorg voor een goede bevestiging van nok en tentdoek, verbinding, sliksrand en grootzeil en let op de stand van de haringen en spanning van de scheerlijnen.

7.13 KLEINE EN GROTE TENT REPARATIES.

Een lekkende tent tijdens een regenbui in het kamp? Als het geen al te grote plek is: bespuiten met een waterafstotend preparaat. Er zijn spuitbussen in de handel die ook op een nat tentdoek gebruikt kunnen worden.

- Lekt de tent naast de naad, dan is dat vaak een kwestie van "inregenen". De tent is dan zo lang droog geweest, dat de stiksels water doorlaten. Bij een tent met los grondzeil: even met je vinger langs de naad een "baantje" trekken naar beneden, zodat het water naar de grond loopt. Bij een vast grondzeil krijg je in zo'n geval dat water in de tent, daarom even afwachten; blijft het lekken, even bespuiten of toch een baantje trekken en dan een handdoek of i.d. op de grond.
- Zit er een gaatje, winkelhaak of scheur in het tentdoek? Als eerste hulp, bijvoorbeeld 's nachts of tijdens een regenbui, de zaak aan de binnenkant afplakken met pleister. Zodra het droog is met de hand een stukje tentdoek erop naaien met kleine dicht tegen elkaar liggende steken het geheel weer waterdicht maken met de spuitbus. In het uiterste geval kun je kleine tentlekjes dichtmaken met gesmolten kaarsvet.

Dit is maar een tijdelijke oplossing, het geeft een enorm geknoei en het bezorgt je een hoop last als je het lek definitief repareert.

- Is de tent helemaal lek (bijvoorbeeld door ouderdom of slechte behandeling), dan is er in een kamp weinig meer aan te doen dan over de hele tent een groot stuk plastic te spannen. Thuisgekomen (of op een lange droge dag in het kamp) kun je de tent zelf waterdicht maken door met bussen waterafstotende vloeistof de hele tent te bestrijken. Dit preparaat (Hydrolin is een erg goed merk \pm f 10,— per liter) is kleurloos of met verfstof te verkrijgen. Het voldoet erg goed.
- Het kan ook gebeuren dat de tentpaal breekt of dermate verbogen is dat je die niet meer kunt gebruiken. Zorg er daarom voor altijd reservepalen bij je te hebben. Heb je die niet en is je paal stuk? Spalk die dan met de steigersjorring en een paar spalken, of zaag een pionierpaal op maat, een spijker aan een van de uiteinden slaan als nokpunt en je hebt weer een "gezonde" paal.
- Is de nokring, de metalen ring waar de tentpunt doorsteekt, uitgescheurd of verdwenen en zakt de tent daardoor langs de paal om-

laag, maak dan een dikke steigersjorring of touwbezetting rond de paal, zodat het tentdak daarop kan steunen.

- Lekt het langs de paal — vanwege dat uitscheuren bijv. — doe dan een rubber dop op de nokpunt of bij gebrek daaraan het dekselftje van een jampot o.i.d.
- Thuis kun je de kapotte nokring het beste repareren door de hele omgeving ervan met een extra lap te verstevigen en er met een ringslagapparaat (overal verkrijgbaar) een nieuwe nokring in te slaan, of een gaatje in het doek knippen en de hele rand van het nieuwe nokgat stevig omwerken op de manier zoals vroeger knoopsgaten werden gemaakt.
- Is er ineens een schuiver van de scheerlijn kapot en geen reserve meegenomen? Even een schuifknoop in de scheerlijn maken en klaar ben je.
- Lekkend grondzeil? Als het grondzeil nat is, dan moet je niet onmiddellijk aannemen dat het zeil poreus is. Bij goed zoeken ontdek je dat die nattigheid vaak veroorzaakt wordt door maar één klein gaatje.

Wat te doen? Liever niet afplakken met pleister. Het houdt slecht en het kleeft vies. Zorg ervoor wat restjes grondzeil bij je te hebben, zowel wat canvas met rubber achtergrond als wat plastic op p.v.c. Bij een campingzaak kun je dit soort materiaal in kleine hoeveelheden kopen en vergeet dan ook niet de benodigde lijm.

Niets meegenomen en ook geen extra plastic? Zoek dan de juiste plaats van het lek op, leg daar kranten e.d. neer, bouw hier een soort wallekje van eventueel wat handdoeken en zorg dat je zo snel mogelijk plastic of reparatiespullen krijgt. De hele week in een tent met nat grondzeil is niet leuk.

Tenslotte nog dit: de meeste tenten van tegenwoordig kun je — omdat het tentdoek dunner is dan vroeger — zelf op een gewone naaimachine repareren. Je hebt alleen maar een dikkere naald en wat sterker garen nodig en soms wat vindingrijkheid; tenslotte is een tent wel een erg grote "lap" om te naaien.

7.14 TENTEN BIJ REGENWEER

Wat te doen in en met een tent als het hard regent en/of stormt?

Behalve ervoor te zorgen, dat de kinderen noch de staf in paniek raken en er toch een gezellige sfeer in het kamp blijft, kun je het volgende doen:

dreigt de tent onder te lopen, ga dan "peuren" of "wrikken" in de grond (met een schop), daar waar het water de tent binnen wil lopen of van het tentlinnen druipt en daar waar grote plassen staan. Omdat de grond bij een hevige regenbui vaak "dichtslaait", kan het water niet weg. Bovenstaande manier zorgt ervoor dat het water in de onderliggende droge grond wegzakt.

In het alleruiterste geval kunnen er gootjes worden gegraven.

Vermijd dit zoveel mogelijk, want ze maken het terrein kapot.

Als het erg modderig voor de ingang van de tent wordt, vlecht dan een mat van twijgen en leg die daar neer. Zorg ervoor (bij een niet ingenaaid grondzeil) dat de slikranden van de tentmuren onder het grondzeil liggen; water dat dan naar de tent loopt, zal in eerste instantie onder het grondzeil lopen i.p.v. erop.

Natuurlijk heb je er wel voor gezorgd dat de scheerlijnen ontspannen waren (bij vocht krimpen het doek en de lijnen, zodat bij te strak opgespannen lijnen de haringen uit de grond getrokken worden en/of het doek scheurt).

Kom niet met je handen of wat dan ook aan het natte tentdoek, binnen noch buiten, anders gaat de tent lekken.

Zet in de tenten zonder grondzeil – de keuken-tent bijv. – al het materiaal van de grond (al-tijd, ook al regent het niet). Sla bijv. een paar

houten haringen rechtstandig in de grond, dat ze ± 5 cm. eruit steken, of leg een paar stenen of wat pionierhout neer; hierop kunnen de kisten en eventueel de dozen worden neergezet.

Een paar tips: probeer per tent een extra plastic mee te nemen, dat zo groot is dat het als het neergelegd is op het grondzeil (geldt óf voor ingenaaide grondzeilen), aan alle kanten een halve meter opstaat tegen de tentmuren. Dit als extra beveiliging tegen het onderlopen of een onverwacht lekkend grondzeil.

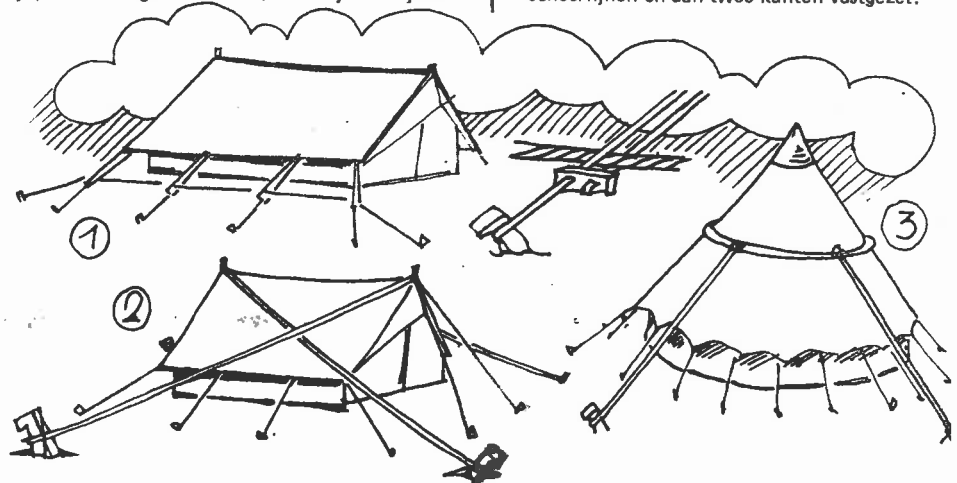
– Laat de kinderen als ze uit de tent komen willen tijdens een regenbui, zoveel mogelijk laarzen, klompen of slippers aantrekken zonder sokken.

– Verder natuurlijk een goede regenjas en blote benen. Waarom?

Stel dat je een heel regenkamp hebt. Als de kinderen dan voortdurend hun kleren laten regenen, krijg je ze nergens droog.

Komen ze weer terug in de tent: goed gedroogen, lange broek en warme sokken aan en ze zitten weer warm.

Als het echt stormt, kun je wat extra scheerlijnen als stormlijnen aanbrengen. Behalve de hoofdscheerlijnen voor en achter, zijn er nu twee manieren. Op de eerste tekening zie je dat er een lijn gehaald is langs de schuivers op de scheerlijnen en aan twee kanten vastgezet.

Bij de tweede tekening zijn er vanuit de nokken kruislings lijnen over het tentdoek gespannen en vastgezet. Wat betreft deze laatste methode – die het opwaaien van het tentdoek en daardoor ook het mogelijke wegwaaien tegengaat – loop je bij een regenbui de kans dat je tentdoek op de plaats waar de lijnen het tentdoek raken,

gaat lekken. Maar onthoudt in een dergelijk geval: beter een lekke tent dan een verscheurd of weggewaaid tent.

Op de 3e tekening de manier waarop je een ronde Bell tent beveiligd. Hoe je de haringen vastzet, al die extra lijnen goed stevig vast zet, laten de andere tekeningen zien

7.15 HET AFBREKEN VAN TENTEN.

Voordat de tent wordt afgebroken, dient eerst gecontroleerd te worden of het tentdoek droog is; zo niet, dan moet de tent bij thuiskomst direct worden opgehangen. De tent wordt afgebroken in de tegenovergestelde volgorde van het opzetten.

Als de tent nat is, prop hem dan niet in de tentzak maar rol hem luchtig op, nadat met name het grondzeil zo goed als mogelijk is schoongemaakt.

7.15.1 TIPS BIJ GEBRUIK VAN TENTEN.

- De scheerlijnen van een tent zitten eraan om het tentdoek overeind te houden en het doek te spannen. Gebruik de lijnen niet om handdoeken e.d. overheen te hangen. Zorg voor een speciaal waslijntje.
Het spreekt vanzelf dat je niet aan de lijnen en de palen van de tent hangt of ze als leunstok gebruikt.
- Hang ook geen kleeerhangers aan de nokstok, het is slecht voor die stok en bovendien kan het bij regen wel eens gaan lekken op die plek. Probeer niet tegen het tentdoek te komen met je rug of hoofd als het regent; doe je dat wel, dan zul je gauw ontdekken dat je tent op die plaatsen gaat lekken. Dit geldt vooral voor een enkeldaks tent.
- Zet de hoofdscheerlijnen altijd tegelijk vast (geldt ook voor de hoekscheer) met 2 personen, die richtend op elkaar de scheerlijnen vastzetten, d.w.z. één staat erbij hoek a en de ander bij b, dan richten en spannen; op deze manier zet je een tent minder gauw scheef op.
- Zorg dat alle haringen zowel voor, achter als opzij in een rechte lijn staan. Het tentdoek wordt dan gespannen naar het model van de tent.
- Duw metalen haringen met de hand of sla ze met een houten hamer in de grond. NIET met je schoenen op de haring trappen. De haringen worden krom.
- Sla de haringen zover de grond in dat de kop en de scheerlijn nog ± 3 cm. boven de grond uitsteken: de haringen haal je dan later makkelijker uit de grond. De scheerlijnen worden niet onnodig vochtig, waardoor er minder kans op rotting is.
- Gebruik haringen voor de scheerlijnen en geen grondpennen.

Bij regen, s' avonds, en bij een hele dag afwezigheid.

- De scheerlijnen ontspannen.
- Lucht na een flinke regenbui de tent; als het een beetje waait, droogt alles vlugger.
- Om overdag meer ruimte in je tent te hebben, kun je van de luchtbedden of matrassen en slaapzakken een bank bouwen door ze allemaal op elkaar te leggen. Het staat niet alleen gezellig, maar het geeft ook de grond de kans wat uit te ademen, zelfs bij een ingenaaid grondzeil.
- Zit er een los grondzeil in de tent, sla dan iedere dag de helft van het grondzeil even terug, zodat de grond helemaal vrij komt. De volgende dag doe je dit met de andere helft.
- NOOIT met je schoenen aan in de tent. Niet alleen om het grondzeil onnodig vuil te maken, maar vooral om beschadigingen te voorkomen. Een lekje zit er zo in. Je ontdekt het pas als het behoorlijk regent.
- De scheerlijnen worden overdag gespannen. Zet geen voorwerpen tegen de tentmuur (zijkant) en doe geen zware voorwerpen in de zakjes van de muren.
- Rol geen natte tentdeuren op. Haal bij goed weer — bij een tent met los grondzeil — gedurende enkele minuten de muren omhoog opdat de tent kan luchten.

Bij het afbreken.....

- Stop de palen zo in de stokkenzak dat de nokpunten omhoogsteken, dit voorkomt beschadiging van de zak.
- Het is handig de palen en nokpalen met verschillende kleuren te merken.
- Ook de haringen gaan met de punt naar boven in het haringenzakje. Als je de haringkoppen met een heldere kleur verft merkt, zijn ze beter zichtbaar en laat je ze minder snel in het gras staan.
- Onthoud goed hoe de tent was opgevouwen, zodat na het afbreken of opvouwen de tent weer in de zak past. Neem als vouwmaat de lengte van de tentzak.
- Als je de tent vochtig of nat moet inpakken, dan moet je haar, thuisgekomen, direct over enkele lijnen of balken uithangen.
Dat doe je eveneens met het grondzeil en de foudraaltjes, terwijl stokken en haringen te drogen worden gelegd.
Als je zeker weet dat alles goed droog is, pak je alles weer in, nadat een en ander geheel schoongeborsteld is.

8.

HET KIND TIJDENS HET KAMP

De kinderen (verkenners, padvindsters/gidsen enz.) vinden het een heerlijke belevenis om mee op kamp te gaan. Reeds lang van te voren wordt er naar het kamp toegeleefd. Als leid(st)er speel je daar natuurlijk op in. Ook zul je het uiterste gedaan hebben om alle jongens en/of meisjes mee op kamp te nemen.

Voor een aantal jongens of meisjes is het misschien de eerste keer dat ze zo lang van huis af zijn. Voor iedere jongen of meisje zal het in ieder geval niet gewoon zijn dat ze een week of langer van huis zijn. De kinderen die, naast het plezier dat ze beleven, moeite hebben met het missen van de ouders, broertjes of zusjes, zullen dat niet direct uiten.

Daarom is het voor jou als leid(st)er belangrijk om ook voldoende aandacht aan ieder kind afzonderlijk te schenken. Tijdens het kamp zijn er momenten dat het kind zich verwondert over alle dingen die het meemaakt. Het zijn in de natuur kan op het stadskind een diepe indruk maken. Probeer om samen met de kinderen van die momenten te genieten, door bijvoorbeeld zomaar eens bij de subgroepen op bezoek te gaan en rustig over die verwonderingen met de kinderen in hun leefhoek te praten.

Het zal jou en de kinderen goed doen.

Let ook goed op wat zich in de subgroepen voordoet. Men zegt wel eens dat de kinderen hard kunnen zijn voor elkaar. Het individuele kind, dat hiervan de dupe is, kan zich erg ongelukkig voelen. Extra aandacht voor deze zaken kan veel goed doen. Bij al die aandacht voor de kinderen hoort zeker ook de zorg van hun gezondheid.

De kans dat de kinderen oververmoeid raken is erg groot. Het beleven van het buitenleven en vele avonturen zijn voor de kinderen grote inspanningen. Let er ook op dat de kinderen niet te veel of te weinig eten en drinken. Een gezonde voeding met veel vers fruit en verse groenten is wel geboden. Tijdens het kamp zullen ze ook veel willen wagen. In bomen klimmen en in en met water spelen zijn geliefkoosde activiteiten. Geef het kind hiertoe door goed programma-aanbod de ruimte, altijd zodanig, dat grote risico's worden vermeden.

8.1 SLAAP-, EET-, RUST- EN SPEEL-TIJDEN.

Wil het kind tijdens het kamp in staat zijn om alle avonturen te beleven, dan dient het hiertoe fysiek ook in staat te zijn.

Een goede nachtrust is dan ook onontbeerlijk. Het mag best wel eens een keer voorkomen dat het op een avond wat later wordt, maar zorg dan voor een ontspannen ochtendprogramma. Dat de kinderen overmoeid na het kamp thuiskomen, is een zaak die niet mag voorkomen. Het spreekt vanzelf dat de zogenaamde "nachtspelen", waarbij de kinderen uit bed worden gehaald, uit den boze zijn. In de meeste gevallen betekent het, een misplaatst genoegen voor de staf.

Men haalt de kinderen uit hun slaap en dat men ze angsten bezorgt is niet ondenkbaar. Een goed en spannend avondspel, vóórdat de kinderen naar bed gaan, is veel attractiever.

De tijden waarop gegeten wordt, dienen tijdens het kamp een goede regelmaat te vertonen. Probeer het programma zodanig uit te voeren, dat hiervan niet afgeweken behoeft te worden.

Speel- en rusttijden dienen goed op elkaar afgestemd te zijn. Wil het kind zijn belevenissen goed kunnen verwerken, dan zal men daar als staf de gelegenheid toe moeten scheppen door rusttijden in het programma op te nemen.

8.2 OUDERDAG JA OF NEE!

Er zijn leid(st)ers die ouderdag beschouwen als een noodzakelijk kwaad, omdat zij menen dat het hun programma verstoort.

Toch kan het prettig zijn voor de ouders en de kinderen als de ouders, broers en zusjes, de sfeer van het kamp kunnen proeven en nadien de verhalen van het kind kunnen plaatsen.

Als er een ouderdag georganiseerd wordt, zorg dan voor een programma waarbij de ouders en de kinderen actief betrokken worden. Probeer tevens om zoveel mogelijk alle ouders tijdens de ouderdag op bezoek te krijgen. Het is voor de kinderen die geen bezoek krijgen niet zo leuk. Daarnaast is het voor de staf erg lastig om ook op andere tijden met ouderbezoek rekening te moeten houden. Komen er toch onverwacht, tijdens het kamp buiten de ouderdag, ouders op bezoek, dan zullen ze de kamp-situatie van dat moment voor lief moeten nemen.

Joo H.

Naast de hierboven beschreven ouderdag kan er tijdens het kamp meer bezoek komen.

9.1 DISTRICT.

De speladviseur uit het district waar je met de kinderen te gast bent, zal het kamp een bezoek brengen. De intentie van dit bezoek is hier niet om te "inspecteren" hoe je kamp eruit ziet. Verder is het een verwelcoming vanuit het gast-district. Tevens is het een uitstekende gelegenheid om die informatie te vragen die gaan over de omgeving en zaken waar je om verlegen zit.

9.2 BEHEERDER/EIGENAAR

Ook de beheerder en/of eigenaar zal jullie kamp waarschijnlijk wel een bezoek brengen. Het spreekt vanzelf dat het verblijf geen aanleiding tot klachten mag geven, aangezien je

van te voren te weten bent gekomen wat er wel en niet kan. Ontvang de beheerder/eigenaar gastvrij en geef hiermee blijk van je waardering en dank, dat je het terrein en de accommodatie mag gebruiken.

9.3 LEIDING UIT DE EIGEN GROEP

Als het goed is, bestaat er binnen de groep belangstelling van de overige leiding voor jullie kamp.

Deze belangstelling en vriendschap kan aanleiding zijn om jullie kamp te bezoeken. Let er bij deze bezoeken op, dat ze het programma niet verstoren en wees je er 's avonds van bewust, dat er de volgende ochtend weer een actieve bijdrage van je verwacht wordt bij het programma voor de kinderen. Maak er dan ook van te voren afspraken over.

10.1 WANNEER BEGINNEN?

Als het kampterrein gekozen is aan de hand van de activiteiten, die men daar wil doen, is daarmee eigenlijk al een eerste aanzet voor het programma gegeven.

In andere gevallen moet omstreeks januari/februari toch wel begonnen worden. Er is dan nog voldoende tijd voor het uitwerken van de activiteiten, een oriëntatie op de omgeving en een eventuele training, voor de activiteiten die men wil gaan ondernemen.

Hoe?

In ieder geval in overleg met de gehele kring/troep of met vertegenwoordigers, van de rondes en patrouilles/bakken.

Bereid alles goed voor en zorg dat de benodigde materialen aanwezig zijn.

Zorg voor:

- verrassingselementen
- een goede taakverdeling binnen de staf
- een goede taakverdeling binnen de rondes/patrouille/bak
- een goede sfeer
- voldoende rust ('s avonds een spel, andere dag uitslapen).

Vermijd "bloed en nachtspelen".

10.2 DE DAGINDELING.

Het is handig om een vaste dagindeling te hebben.

Deze zou er als volgt uit kunnen zien:

- 7.30 uur — opstaan
- 8.00 uur — ontbijt, afwassen en tent opruimen
- 9.00 uur — dagopening
- 9.15 uur — ochtendprogramma
- 11.30 uur — koken
- 12.15 uur — warme maaltijd en afwassen
- 13.00 uur — middagrust
- 14.00 uur — middagprogramma
- 18.00 uur — broodmaaltijd en afwassen
- 19.00 uur — avondprogramma
- 21.30 uur — naar bed
- 22.30 uur — lichten uit

Als de kring/troep de hele dag buiten het kamp is, wordt er natuurlijk 's avonds gekookt. Zo zullen er nog veel meer uitzonderingen zijn op zo'n dagindeling.

Gebruik het gewoon als kapstok, waaraan je iedere dag je programma ophangt.

10.3 OPENEN EN SLUITEN.

Een dagopening en sluiting is tijdens het kamp goed op zijn plaats.

Vermijd echter lange toespraken bij de dag-

opening. Verzameld rond het centrale punt in het kamp, bij de vlaggemast o.d., zal de dagopening de actieve start van het programma moeten zijn.

Zorg dat de dagsluiting rustig verloopt en op die manier een voorbereiding is voor de nachtrust.

10.4 DE TOTALE GROEP EN DE SUBGROEPEN.

Zorg voor voldoende afwisseling in het programma in het werken met de gehele kampgroep en met de subgroepen. Inderdaad is het zo dat binnen bepaalde leeftijdsgroepen de nadruk ligt op die subgroep.

Ook het beleven van de activiteiten met de gehele groep is iets wat de kinderen erg op prijs stellen.

10.5 ZWERFTOCHTEN.

Het komt voor dat er tijdens het kamp een 2-daagse zwerftocht wordt gemaakt. Het is nodig dat de kinderen voldoende vaardigheid bezitten om de zwerftocht tot een goed einde te brengen. Als staf moet je goed op de hoogte zijn: waar men is en wat men doet.

De staf zal steeds bereikbaar moeten zijn voor degenen die op tocht zijn.

10.6 DROPPINGS.

Hiervoor geldt bijna hetzelfde als voor zwerftochten, met de nadruk op de bereikbaarheid van de staf. Bij het "droppen" van jonge groepen is het verstandig om een "stil" stafid mee te droppen.

10.7 DE EERSTE DAG VAN HET KAMP.

Tijdens de eerste dag vragen we nogal wat energie van de kinderen. Het kamp moet opgebouwd worden, men verkent de omgeving en moet gewennen aan de nieuwe situatie.

Houdt er rekening mee dat die eerste dag erg vermoeiend is, zeker als men op de fiets naar het kampterrein toe is gegaan.

10.8 TAKEN VOOR DE KINDEREN.

Het is verstandig om bepaalde karweitjes die door de kinderen tijdens het kamp verricht moeten worden, goed door te spreken.

We bedoelen hier karweitjes als koken, afwassen en opruimen, stoken, fourageren etc. Met de kinderen moet je bespreken wat de taken behelzen, waarom ze gedaan moeten worden en wie die karweitjes tijdens het kamp zal gaan doen.

10.9 LOGBOEK.

Dat het leuk is om een logboek te maken en op deze manier aan geschiedschrijving te doen over de belevenissen tijdens het kamp, is een vaststaand feit. Het later kunnen inkijken van het logboek en het nogmaals beleven van alle avonturen is ook voor de kinderen belangrijk.

10.10 KAMPDOOP OF ONTGROENING.

Wanneer dit op kamp gedaan wordt, denk er dan aan dat het zowel voor de dopelingen als voor de rest van de groep een plezierige activiteit moet zijn. Waak voor excessen, houdt de zaak in de hand.

10.11 INSPECTIE.

Doen, indien het functioneel is, en op een prettige wijze. Geen mensen in de houding voor de tent met uitgestrekte handjes teneinde te laten inspecteren op vuile nageltjes.

10.12 KAMPSPELREGELS.

Om een kamp met elkaar goed te laten slagen, zijn er beslist een aantal afspraken nodig, die jij en de kinderen moeten weten.

Hierbij valt te denken aan regels met betrekking tot:

- roken
- drinken
- slaap-, eet- en rusttijden
- het gaan buiten het kampterrein
- postverzending
- gebruik van tekens en signalen

- de kampkrant
- corveediensten
- materiaal gebruik
- evt. ziektes

Belangrijk is dat men de zin onderkent van deze regels, die er zijn om het kamp zo plezierig mogelijk te laten verlopen.

10.13 DE NATUUR EN HET MILIEU.

Ieder kind, groot en klein, leeft en speelt graag buiten en wil rondom zich zien en ontdekken wat er gebeurt en is, wat er leeft en groeit. Het zijn belangrijke ervaringen, die een niet gering invloed zullen hebben op het denken en handelen van de kinderen.

Je zult de kinderen alle kansen moeten geven om spelenderwijs te leren zien, om spelenderwijs samen te ontdekken, om spelenderwijs wegwijzen te worden buiten de natuur. Interesse en bewondering voor de natuur brengt langzaam meer kennis met zich mee, kennis van bomen en planten, van vogels en dieren, van leefgemeenschappen in natuur en landschap, van de processen die er zich in voordoen etc.

Als het gevoel en weten er is, samen met elkaar alles deel uit te maken van de aarde, samen behoren tot de natuurlijke omgeving, dan ook straks het besef en de inzet aanwezig, tot bescherming, behoud en verbetering van de natuur en het milieu.

Dat de "groene tien" een centrale plaats inneemt op het mededelingenbord, spreekt vanzelf.

Groene Tien

1. Wij beschadigen geen bomen en struiken
2. Wij laten bloemen staan
3. Wij jagen vogels en andere dieren niet op
4. Wij zijn zeer voorzichtig met vuur in bos, hei en duin.
5. Wij gooien nergens afval neer.
6. Wij helpen mee de rust in de natuur te bewaren.
7. Wij vragen onze ouders en leiding de auto op de daarvoor bestemde plaats te zetten.
8. Wij houden rekening met anderen bij het plaatsen van een tent.
9. Wij nemen plaatselijke regels en voorschriften in acht.
10. Wij ontzien gemeenschappelijke en ander-mans eigendommen.

Blauwe Tien

1. Wij groeten en helpen elkaar op het water.
2. Wij matigen onze snelheid langs de oevers.
3. Wij meren niet in het riet.
4. Wij denken om hengelaars.
5. Wij gooien geen afval overboord.
6. Wij lopen niet in lang gras.
7. Wij laten hond en kat niet los in het veld.
8. Wij laten planten en bloemen staan.
9. Wij zoeken niet naar vogelnesten.
10. Wij maken geen onnodig lawaai.

10.14 REGEN TIJDENS HET KAMP.

In ons land is de kans op regen nogal groot. Maak ook hiervoor programma's, z.g. reserve-programma's. Maar .. laat je niet te gauw afschrikken door het weer. Denk er wel om dat de meisjes/jongens niet met natte kleren blijven rondlopen.

Indien het voorgenomen programma door zware regenval niet door kan gaan, kan er door de kinderen met veel plezier gewerkt worden aan o.a.

- de kampkrant, het logboek, de brief naar huis
- de voorbereiding van de tocht van morgen
- het maken van muziekinstrumenten voor bijv. de slotavond
- kampbenodigdheden zoals: kleehekken, schoenenrek, bezems etc.
- een quiz over de omgeving
- gezelschapspelen
- hout en klei bewerken
- herstellen van kleding en plunje
- het maken van een natuurkwartel

Hier toe dien je natuurlijk wel materiaal bij je te hebben. De beschikking te hebben over een naburig binnenlokaal of stal is natuurlijk helemaal ideaal. Zorg er in ieder geval voor dat ook zo'n regendag als een waardevolle kampdag ervaren wordt.

10.15 DE LAATSTE DAG.

Het slot van het kamp moet een plezierig hoogtepunt zijn.

De laatste maaltijd mag best een feestmaaltijd zijn met tafelversiering en toespraken van de kinderen en de staf.

Nodig eventueel gasten uit, als de beheerder aan wie tijdens dit feestmaal een blijk van waardering gegeven wordt voor het plezierig verblijf op het terrein.

Uiteraard worden daarbij de fourageurs en/of de kookstaf niet vergeten. Wacht met het afbreken tot het laatste moment.

Niets is ongezelliger dan een dag of twee dagen vóór het vertrek al bepaalde onderdelen af te breken en op te ruimen.

Voor het afbreken wordt een goed plan en een goede taakverdeling gemaakt. Eerst het groeps-materiaal en dan de persoonlijke bagage inpakken en vervolgens met de kinderen het terrein schoonmaken.

Knopen uit de pionierstouwen halen en de gemaakte gaten in de grond goed dichten. Aan de hand van de inventarisatielijst wordt gecontroleerd of alles aanwezig is. Al het ingepakte

materiaal wordt dan zo neergezet dat het snel opgetast en handig geladen kan worden. Met het kamplied wordt het kamp besloten. Enkele stafleden maken een laatste rondgang over het terrein om na te gaan of alles opgeruimd is en men niets vergeten heeft.

10.16 THEMAKAMPEN.

Het organiseren van een zomerkamp is een hele kluit; dat is wel bekend. Als het kamp dan ook nog in een bepaalde "sfeer" wordt gehouden — als een aantal programma-onderdelen in een bepaald thema worden gehouden — dan vergt dat van leiding en kinderen een extra inzet.

Een thema geeft aan een kamp een extra dimensie: er is een grotere eenheid in de programma-onderdelen; het is een samenhangend geheel.

Om deze samenhang zo goed mogelijk te realiseren moet er echter wel enige voorbereiding aan voorafgaan.

Iedereen, kinderen en leiding, moeten dan ook bij die voorbereiding worden betrokken. En wel, zeer vroegtijdig.

Er zijn vele soorten thema's te onderscheiden.

Uit de geschiedenis:

- Indianen
- Ridders
- Vikingen

Expedities in oerwouden of naar verre landstreek:

- Amerika
- China (Marco Polo)
- Batavieren
- Crusoe

Uit de aardrijkskunde:

Een kamp in een tropisch regenwoud
Een winterweekend als poolexpeditie
Een bergbeklimmerskampement
etc.

Zelfs de toekomst biedt mogelijkheden.

Elk thema heeft zo z'n eigen mogelijkheden. Maar die moeten ontdekt worden, en dat kost tijd. Vandaar die ruime voorbereiding.

Een historisch thema noodzaakt u om samen met de kinderen in de geschiedenis te duiken om één en ander te weten te komen van de volksstam (bevolking) in een land. Wetten, gewoontes, kunst en cultuur, taal, kortom het gehele beschavingspatroon zal ongetwijfeld ideeën opleveren om een kamp in een bepaalde sfeer te houden.

Al tijdens de voorbereidingen ontstaat de "inleving": het zich in gedachten verplaatsen naar die andere situatie, die op kamp in beeld gebracht wordt door de "aankleding" en de "versiering" van de subgroepkampen en staf-kampement.

Ingangspoorten, kampmeubelen, opgestelde zaken als b.v. een "egyptische zuil met hiërogliefen". Of een "rode ranch" geven een dergelijk kamp een aantrekkelijkheid.

Verder worden een aantal programma's in die gekozen stijl uitgevoerd. Het Romeins wagenrennen (lees Ben Hur maar eens op na).

Een expeditie naar de top van de Mount Everest, b.v. in de vorm van een tweedaagse zwerftocht, waarin de verschrikkelijke Sneeuwman opduikt.

Nogmaals, begin zo vroeg mogelijk met de voorbereidingen. Betrek iedereen daarin. Bibliotheekboeken, films, dia-series, folders, misschien de kennis van één der ouders of andere bekende, zullen de bronnen zijn waaruit u

in eerste instantie zult moeten putten.

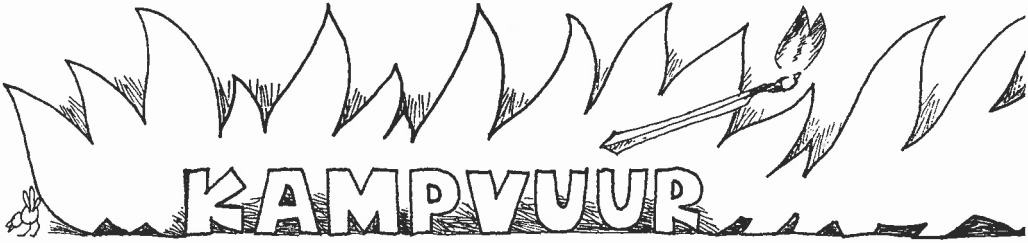
Het winterseizoen is de bij uitstek geschikte periode om deze voorbereidingen uit te werken. Het ontwerpen van de ingangspoorten

(maquettebouw - miniatuurpionieren). Het schilderen van de benodigde schilden en het vervaardigen van de kleding, die natuurlijk niet tijdens de activiteiten, maar wel tijdens de thema-ceremoniën gedragen gaat worden, etc., etc. Tijdens een zomerkamp kunt u het beste enkele dagen aan het thema besteden. 7 of 10 dagen verkleed rondlopen en het elkaar aanspreken met Witte Veder en Zittende Stier gaat dan vervelen: de "jus" gaat er dan af.

Houd het daarom kort en krachtig, zodat het voor de kinderen aantrekkelijk blijft.

Ook de aandacht voor kleine zaken is belangrijk. De kampbrief voor de ouders kan in de gekozen stijl worden opgesteld en als u gewend bent om de kinderen een kampgids als algemene handleiding uit te reiken, dan zal het thema ook daarin te herkennen moeten zijn.

Het zijn allemaal zaken die de inleving in het thema betrokken moeten worden.

Een kampvuur houden wil zeggen: met een groep samenkomen rond een goed brandend vuur. Het scheidt een aparte sfeer, een beetje romantisch, geheimzinnig en geeft warmte. De grillige nachtgeluiden komen beter over dan wanneer je zo maar rondloopt. Een goed kampvuur kan voor iemand die het bijwoont een moment van geluk zijn.

Veel kampvuren slagen niet, omdat degenen die er mee bezig zijn niet weten wat een kampvuur eigenlijk is.

Er zijn onmiddellijk een aantal vragen:

- Wat is een kampvuur eigenlijk?
- Hoe bouw je het en hoe maak je het aan?
- Hoe stook je het?
- Wat doe je aan een kampvuur?
- Wanneer houd je een kampvuur?

11.1 WAT IS EEN KAMPVUUR EIGENLIJK?

Oorspronkelijk was het niets anders dan de plaats waar men na afloop van de kampdag met elkaar beraadslaagde.

Het was als het ware de verbinding tussen de activiteit van de dag en de rust van de nacht.

Wanneer in het kamp de zaken zijn afgehandeld, zal men er gemakkelijker toe komen om, starend in de vlammen, belangrijke gebeurtenissen te vertellen, grappige herinneringen op te halen, een nieuw lied in te studeren of in stilte te genieten van elkaars gezelschap. Dat is een kampvuur **zonder** feestprogramma – gezellig praten over de vergane dagen en wat komen gaat. Dit zeer eenvoudige kampvuur kun je iedere avond houden!

De leiding of een kind begint zomaar met een liedje en de rest valt (hopelijk) in. We praten over "wat dan ook" en dan ben je al gepakt door de sfeer die van zo'n kampvuur uit kan gaan.

Het is een **misvatting** dat kampvuren altijd:

- uren moeten duren
- zo groot moeten zijn als torenspitsen
- aan de hand van een volledig "cabaret-programma" gehouden moeten worden.

Naast eenvoudige kampvuren heb je de "geprogrammeerde" kampvuren.

Dan is er een **kampvuur-leider** nodig, die het geheel in handen heeft. Deze houdt toezicht op de voorbereidingen, zoekt passende liederen uit, verzorgt de programma-opbouw, pleegt overleg met de stokers en de "muziek" en zorgt ervoor dat er duidelijk naar een hoogtepunt wordt toegewerkt.

Zoals een kamp zijn accommodatiebeperkingen heeft, zo heeft ook een kampvuur zijn beperkingen. Beperkingen die naar onze mening positief zijn, omdat ze de nadruk leggen op de eenvoud.

Geen decors voor "recreaties"; geen bandrecorders en spotlights.

Het kampvuur in het centrum van onze kring is **het gegeven**.

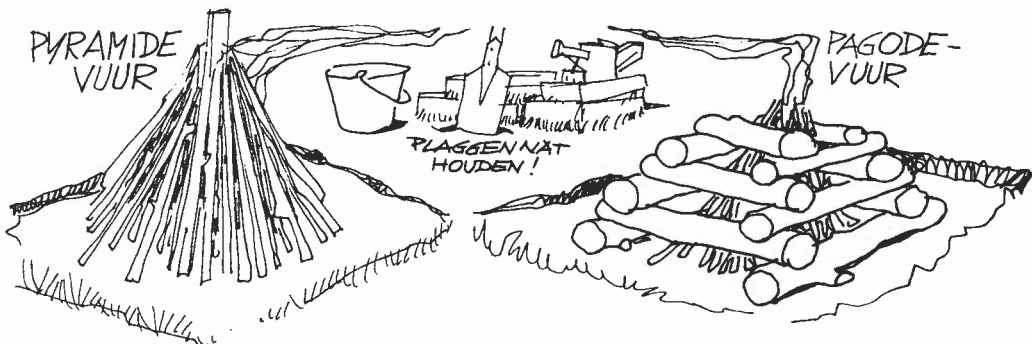
Wat we aan het kampvuur doen zal daaraan moeten worden aangepast.

11.2 HOE BOUW JE HET EN HOE MAAK JE HET AAN?

Je kunt een kampvuur opbouwen in pagodevorm of in pyramidevorm (teepee).

Om te beginnen maak je, als er geen vuurkuil is, zelf een ondiepe kuil. Misschien moet er een grasmat weggenomen worden.

Een tekening verduidelijkt, hopelijk, de manier waarop dit moet gebeuren en tevens staan op deze pagina twee vuurvormen.

Het sprokkelhout wordt gesorteerd en op maat gebroken of gezaagd. Dit voorkomt onnodig gekraak en gerommel tijdens het kampvuur. De allerduinste takjes worden gebruikt om binnen de pagode een aanmaak tee-pee te bouwen. Zorg ervoor dat dit hout erg dun en kurkdroog is, zodat het direct vlam vat.

Let er ook op dat er voldoende ruimte tussen de takjes is, opdat de lucht kan circuleren.

11.3 HOE STOOK JE HET?

Het stoken van een kampvuur vergt de nodige aandacht. Zoals gezegd moet er voldoende, op maat en dikte gesorteerd, stookhout zijn. Niet te ver van het vuur verwijderd. Er is een stoker, eventueel twee. Ze zijn op de hoogte van het een en ander. Zij zullen moeten weten dat het vuur fel moet branden, als er iets te zien is van dans/pantomime. Als iemand een spannend verhaal vertelt, dan zal er maar weinig licht moeten zijn om het sfeervol te maken. Het stoken gebeurt rustig en er wordt niet met

hout gegooid. Heen en weer lopen door stokers is beslist overbodig. Wanneer het ho op het vuur gemikt wordt, zullen er in de me te gevallen vonken in het rond vliegen en d worden de kinderen onrustig.

Bij het pagode-vuur kun je rustig de takken v bovenaf in de vorm zetten, zodat de vorm z lang mogelijk gehandhaafd blijft.

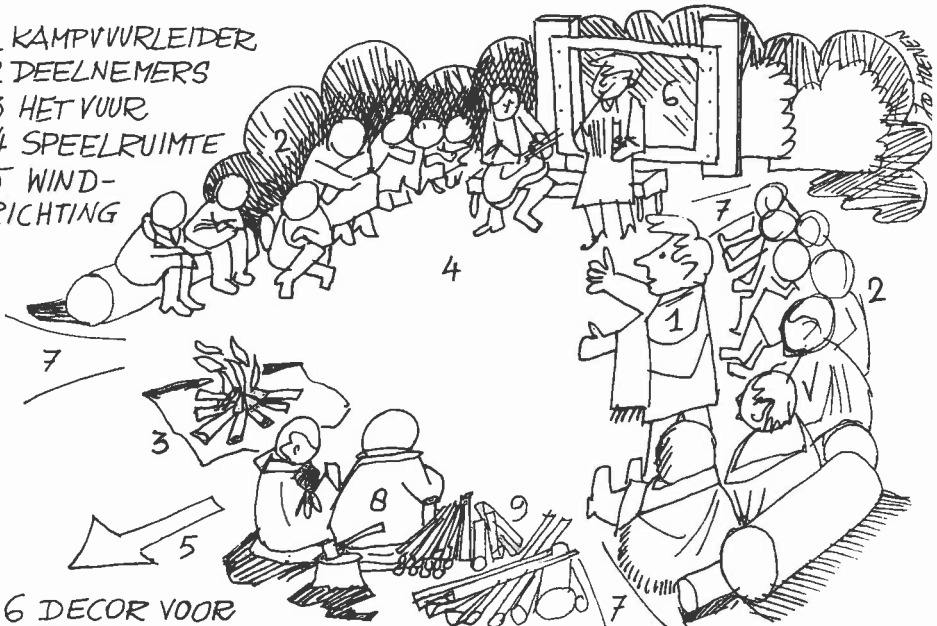
Als preventiemaatregel zorg je er voor e emmer water en een schop bij de hand te he ben. Na het slot van het kampvuur worden i smeulende takken weggehaald en aan de ra van de kuil gelegd.

As kun je doven met water. Na verloop van ti wordt de as omgespit en nogmaals met wat bewerkt. Het zal lang blijven dampen. Er m geen vuur meer zijn als je de as geheel afvoe Over de opstelling rond het vuur geeft (tekening duidelijkheid.

Zet de kinderen zoveel mogelijk met de wind de rug aan het vuur; het is hinderlijk om stee rook in je gezicht te krijgen (zie tekening).

Opstelling:

- 1 KAMPVURLEIDER
- 2 DEELNEMERS
- 3 HET VUUR
- 4 SPEELRUIMTE
- 5 WIND-
RICHTING

- 6 DECOR VOOR
SCHIMMEN-, MASKER-OF POPPENSPEL ; PLAATS VOOR HET BESPELEN
VAN INSTRUMENTEN
- 7 DOORGAANG
- 8 STOKERS
- 9 HOUTVOORRAAD

De kinderen moeten zich warm kleden. Een lange broek zal in de meeste gevallen geen overdadige luxe zijn. Dekens zijn wel geschikt, maar ze moeten dan tegen een stootje kunnen. Laat de kinderen bij gebrek aan boomstammetjes of iets dergelijks op een zitlap zitten in verband met de van de grond optrekkende koude.

Er kunnen zaklantaarns nodig zijn om teksten te lezen; voorkom het steeds aan en uitgaan ervan door duidelijke afspraken met de kinderen.

Het is aan te raden liedjes te nemen die iedereen uit het hoofd mee kan zingen. Zelf kun je dan een zaklantaarn bij je hebben om zo nodig te gebruiken.

11.4 KAMPVUUR PROGRAMMA.

Bij een programma-kampvuur is een kampvuurleider noodzakelijk.

De overgang van activiteit naar rust ligt nu niet meer bij de deelnemers zelf, maar is toevertrouwd aan hem of haar.

Met de opbouw van het programma heeft hij/zij de sfeer voor een groot deel in zijn handen.

Komen er geluiden van de avond aan bod?

Kan er genoten worden van stilte en rust?

Wordt het kampvuurspel geen cabaret-vertoning?

Het kampvuurverhaal maakt een zeer belangrijk onderdeel van het kampvuur uit. Het brengt je in een bepaalde sfeer en biedt iedere deelnemer de kans om zich een eigen beeld te vormen van hetgeen verhaald wordt, waartoe de avond en het grillige vlammenspel hem gemakkelijk inspireren.

De kampvuurleider moet een goed **verteller** zijn.

Enige mogelijkheden.

o Zang:

Zonder papieren en boekjes; dat betekent dat kampvuurgezang meestal eenvoudig van tekst is. Een lied moet de hele groep bekend zijn of aan de hele groep worden geleerd.

Canons zijn zeer geschikt vanwege de kleine tekst.

o Muziek maken.

Indien er kinderen of stafleden zijn, die een instrument bespelen, is het erg fijn om naar de muziek te luisteren.

o Toneel:

Toneelspelen kenmerkt zich door in het algemeen min of meer vaststaande teksten en "Rollen". Wil je dus toneel aan een kampvuur brengen, dan zal dit in het algemeen voorbereiding vragen vooraf.

o "Vrij acteren" of "creatieve expressie":

Het belangrijkste kenmerk hiervan is dat er geen gebruik gemaakt wordt van letterlijk vastgestelde teksten. Vrij acteren vraagt een maximum aan fantasie.

o Pantomime:

Pantomime is gebarentaal. Het pantomimespel heeft in het algemeen mensen in hun doen en laten als uitgangspunt.

11.5 WANNEER HOUD JE BIJVOORBEELD KAMPVUUR?

Een kampvuur wordt gehouden aan het einde van een dag van fijn samenzijn of als opening of sluiting van het kamp.

11.6 HOUTSOORTEN.

Aanmaakhout

Afgevallen denneappels, dennenaalden en de (dode)takken van de larix zijn geschikt voor bovengenoemd doel, als aanmaak hout.

Meidoorn en vlier kan ook als aanmaakhout gebruikt worden als het kurkdroog is. Het is beter voor het kamperen, meegebracht aanmaakhout te gebruiken. Het fijnste is dat het hout wordt aangestoken als iedereen in de kring aanwezig is.

Voorwaarde is dat het hout dan onmiddellijk brandt. Besteed daarom alle aandacht aan de opbouw van het hout en de teepee met het aanmaakhout. (Zie de tekening).

Stookhout.

Beuk, berk, linde, esdoorn, kastanje.
Deze houtsoorten geven een heet en langdurig,
vaak veel as gevend (voor hiken belangrijk!)
vuur.

Zijn er geen denneappels of is er geen klein dor
hout in de buurt, dan kap je een dikke snipper en
snijd je er een kerstboompje van om het vuur aan
te maken.

Een "kerstboom" wordt gemaakt van een kurk-
droog stukje hout, waarvan je schilfers snijdt,
maar zodanig dat ze niet van het stuk hout
afvallen.

Gesprokkeld hout wordt gesorteerd naar dikte.
Al naar gelang er hout nodig is, kun je nu
kiezen. Stapel zodanig op dat het vrij van de
grond is. Je kunt daartoe het beste een paar
dikke takken of pionierpalen op niet te grote
afstand van elkaar leggen.
Daarop het gesorteerde hout stapelen en even-

tueel afdekken met een zeil of plastic.

Welke vorm van vuur je ook gebruikt, je dier
ieder geval een teepee op te bouwen. Dit is
piramide van uiterst dunne takjes of één of t
"kerstboompjes" en daaromheen dun ki
droog hout en denneappels. Probeer het z
doen, dat er aan alle kanten wind tussen
waaien om het vuur te doen oplaaien. W
NOOIT met spiritus, benzine, petroleum
dergelijke brandbare vloeistoffen. Er zijn
meerdere ongelukken mee gebeurd.

Als de teepee eenmaal vlam vat, stapel je
en later dik hout bij, maar altijd zodanig, da
wind bij kan komen. Je bouwt een vuur
altijd op de wind.

Voor grondvuren wordt natuurlijk eerst ev
tueel gras weggenomen in plagen. Leg ze
gras op gras, en houd de aarde nat dan kun
ze na afloop weer teruggelegd worden en
gras groeit.

**LEVENSBESCHOUWELIJKE
MOMENTEN
TIJDENS HET KAMP**

12.1 VIERINGEN IN HET KAMP.

Voor we dit stukje beginnen met alle mogelijkheden die er op dit gebied bestaan, willen we je eerst het volgende uitgangspunt voorleggen:

In iedere voorbereiding van een kamp van Scouting hoort een gesprek over de vraag wat er met de zondagsviering wordt gedaan én met alle andere momenten van rust en bezinning.

Het is immers zo, dat er in ieder kamp kinderen meegaan die thuis aan kerkelijke vormen gewend zijn. We denken dan aan kleine dingen als: bidden voor en na het eten, bij het slapen gaan, e.d.

Voor deze momenten hoort ruimte te zijn in iedere groep.

En dan de beslissing over de viering:

Er is een aantal mogelijkheden die in twee grote groepen zijn onder te verdelen:

- a. een kerkbezoek, of het bijwonen van een andersoortige bijeenkomst, buiten het kamp.
- b. een viering in het eigen kamp met de eigen groep.

Bij het gesprek tijdens de voorbereiding van het kamp spelen dan de volgende zaken een rol:

- o de signatuur van de groep
- o de levensbeschouwing van de leiding
- o de wensen/verwachtingen van de ouders
- o de levensbeschouwing van de kinderen
- o de gewoonte van de groep
- o de ligging van het terrein en de bereikbaarheid van kerken e.d.
- o de aard en sfeer (thema) van het programma van het kamp.

Welnu: de keuze is aan jezelf, wat nu volgt zijn steunpunten bij die keuze:

a. Kerkbezoek.

Het verlaten van het kamp betekent heel vaak dat dit bezoek buiten de lijnen van de rest van het programma komt te vallen. Vaak ook gaat niet de hele groep mee. Gaan we naar meerdere diensten tegelijk of naar één kerk?

Je begrijpt dat onze voorkeur niet naar deze vorm, resp. keuze uitgaat. Maar kies je er wel voor, pleeg dan wel tevoren enig overleg met de kerk/pastoor/dominee waar je naar toe gaat.

b. Een viering in het kamp.

Ook daarbinnen bestaat weer een keuze-mogelijkheid:

1. Een duidelijk "kerkelijke" vorm. We bedoelen een viering die duidelijk het karakter draagt van een (vereenvoudigde) dienst zoals dat in één van de Kerken of het Leger

des Heils gewoonte is.

We raden je in ieder geval aan inderdaad één vorm te kiezen (en de eventueel daarbij behorende voorganger) en geen eigen mengvorm van kerkdiensten te maken die geen van eigenlijke vormen meer recht doet.

2. Een zelf gemaakte "uiting" van het gezamenlijk groepsbeleven: De groep/staf/voorbereidingsgroepje/een persoon van de leiding of de groep, zoekt een eigen vorm die aansluit bij het thema of de sfeer van het kamp en de aard van de groep, los van vaststaande kerkelijke gebruiken.

Eén punt zal onherroepelijk terugkeren: de christelijke/evangelische inspiratie.

Verskillende vormen:

- o Korte lezingen: gedichten, stukjes proza.
- o Lezingen uit de bijbel.
- o Bovenstaande afgewisseld met samen-zang.

Discussie naar aanleiding van een thema, waarvan de samenvatting

- o uitgangspunt voor een korte overweging is; dit aangevuld met teksten, zang e.d.
- o Voor kleine kinderen is vaak het vertellen van een verhaal een goed uitgangspunt; creatieve verwerking is heel goed mogelijk; kinderen vinden (eenvoudig) samenzingen erg fijn
- o Voor ouderen kan een korte stilte, wat meditatie erg goed werken
- o Tijdens een gezamenlijke maaltijd, kunnen facetten van voorgaande gebruikt worden, resp. nogmaals ter sprake komen.

In het nu volgende willen we enkele opmerkingen maken ten aanzien van twee veelvuldig voorkomende vieringen:

12.2 MORGENWIJDING.

Hieronder verstaan wij:

een evangelisch geïnspireerde samenkomst op zondagochtend in kampen, weekends e.d. De deelname aan of het bijwonen van een morgenwijding is niet verplicht, doch zal door de staf worden aangemoedigd.

- o tijdens deze bijeenkomsten zal het duidelijk moeten zijn dat de samenkomst evangelisch geïnspireerd is
- o we mogen niet iedereen verplichten er bij te zijn
- o het is belangrijk de groep zoveel mogelijk bijeen te houden; het is goed tevoren (liefst op zaterdagavond) uit te leggen wat er die

- zondagochtend gaat gebeuren en waarom
- o men kan uitgaan van een bepaald bijbelgedeelte; daarbinnen kunnen gebeurtenissen of het thema van het kamp een plaats krijgen
 - o ook het thema van het kamp kan uitgangspunt zijn; daarbij wordt een bijbelgedeelte of evangelische boodschap gezocht
 - o kinderen van niet-kerkelijke ouders zijn onbekend met de taal en de "denkwijze" van de bijbel; kies vooral eenvoudig en begrijpelijke gedeeltes
 - o kies altijd iets waar je zelf in gelooft
 - o laat het geheel niet al te lang duren
 - o het is niet nodig "modern" te willen zijn, maar een bandrecorder, dia's tekenen, collages maken, creatief spel, enz. kunnen fijne hulpmiddelen zijn.

12.3 EUCHARISTIEVIERING

Hieronder verstaan we:

- o een viering waarin naast de lezing(en) uit de bijbel de gedachtenis van Jezus wordt gevierd in het breken van het brood.
- o bij voorkeur zal de groepsaalmoezenier in deze viering voorgaan; is er geen aalmoezenier, dan kan de groep een priester uitnodigen; daarbij is het goed te bedenken dat het voor een priester die de groep niet kent moeilijk is om op kamp eucharistie te vieren.
- o is er geen priester beschikbaar, overleg dan geruime tijd voor het kamp met je aal-

moezenier over een liturgie, b.v. agapaviering, die dan gehouden kan worden

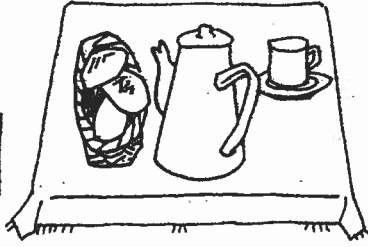
- o uitgangspunten voor een thema kunnen zijn óf een bepaald bijbelgedeelte of een thema waarbij een bijbelgedeelte gekozen kan worden.
- o de plaats kan zeer geschikt zijn: aan de tafel waaraan de groep gewoonlijk eet; in geval moet een imitatie-kerkruimte geschikt worden
- o eenvoudig is van belang, omdat daardoor juist het wezenlijke van een eucharistieviering ervaren kan worden
- o de viering zou het begin van een maaltijd kunnen zijn; de tafel kan gedekt zijn
- o bij een eucharistieviering in een naburige kerk is het goed tevoren te informeren waarvoor diensten er zijn, waar je kunt gaan zitten en of er enkele jongens kunnen helpen b.v. als lector, misdienaar, acoliet
- o zie verder de opmerkingen onder: Morgenwijing

12.4 MATERIAAL

Materiaal voor het samenstellen van vieringen kun je vinden in de afleveringen van de bundel "Vier het Leven", samengesteld onder verantwoordelijkheid van de commissie levensbeschouwing van Scouting Nederland. Ronde thema's zijn daarin gebeden, verhalen, liederen, gedichten en proza gegroepeerd. Deze bundels zijn te bestellen bij de Scout Shop.

VOEDING

J. H.

KOKE

13.1 ALGEMEEN.

Het is belangrijk, dat in het kamp goed gegeten wordt.

De voeding mag natuurlijk nooit de sluitpost van de begroting zijn. Het is noodzakelijk om in een kamp drie maaltijden per dag te gebruiken. Deze maaltijden moeten goed zijn samengesteld en goed worden bereid.

Het is gemakkelijk om hierbij de folder "Gezonde voeding" te gebruiken (uitgave van voorlichtingsbureau voor de voeding, Laan Copes van Cattenburch 44, Den Haag).

De voeding dient voldoende eiwitten, vetten, koolhydraten, vitaminen en mineralen (kalk, ijzer e.d.) te bevatten.

Kaas, melk, vlees, vla, ei, leveren eiwitten, vitaminen en mineralen.

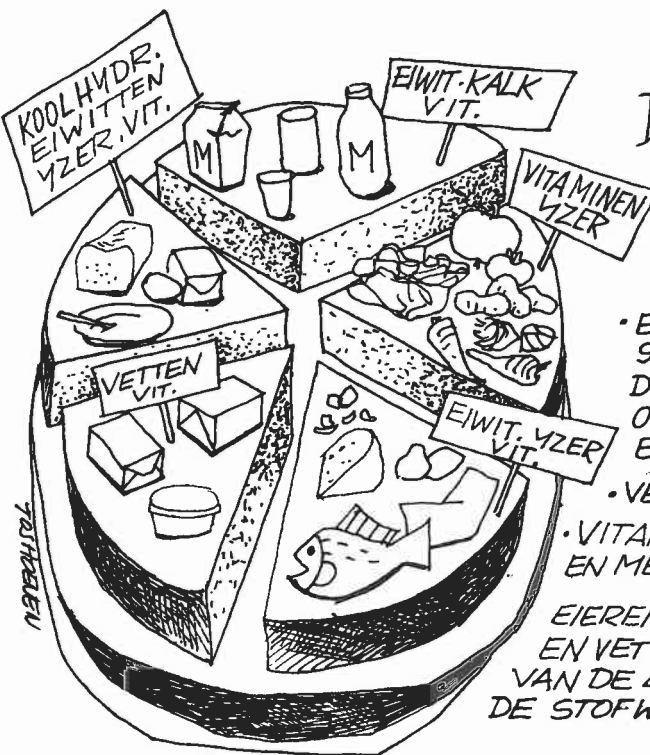
Groenten en fruit: vitaminen en mineralen.

Boter en margarine: vet en vitaminen.

Brood, aardappelen, rijst, macaroni: koolhydraten.

Bruinbrood is gezonder dan witbrood, omdat dit meer vitaminen en mineralen bevat. Bruinbrood verzadigt meer dan witbrood.

Wees matig met vet, suiker, snoep e.d.

DE SCHYF VAN VVF.

- KOOHYDRATEN ZYN DE BRANDSTOFFEVERANCIERS DOOR BEPAALDE SUIKERS
- EIWITTEN ZYN DE OPBOUWSTOFFEN VOOR DE OPBOUW VAN DE SPIEREN. HET EIWIT KAN OOK PLANTAARDIG ZYN: ERWTEN EN BONEN
- VETTEN GEVEN DE ENERGIE
- VITAMINEN: B IN BROOD, VIS, VLEES EN MELK, C IN GROENTEN EN FRUIT, E IN GRAANPRODUCTEN, EIEREN EN PLANTAARDIGE OLIEN EN VETTEN; VOOR GOED VERLOOP VAN DE LICHAAMSPROCESSEN I. V. M. DE STOFWISSELING.

Bereiding:

Men moet zorgen dat door de bereiding geen vitamines en mineralen verloren gaan.

Daarom:

1. Zo laat mogelijk met koken beginnen
2. Groente, die gesneden moet worden, pas vlak voor de bereiding snijden.
3. Groente opzetten met kokend water, snel aan de kook brengen, korte tijd laten koken.
4. Groenten en aardappelen met weinig water koken, groente- en aardappelwater verwerken in jus of soep.
5. Ten hoogste éénmaal per week stampot of dikke soep eten.
6. Rauwe groente en vruchten vlak voor het gebruik toebereden.

13.2 MENU'S.

Enkele voorbeelden:

aardappelen - bloemkool - sausje - jus - gebakken kaasplakken - chocolade - kopje vla.

aardappelen - worteltjes/spercibonen - gehakt - jus - custardvla met pruimen.

aardappelen - sla/komkommer/tomaten - eieren - jus - (of eiersausje) - flensjes.

aardappelen - witte bonen met tomatensaus - knakworstjes - vlaflip.

rijst - kerriesaus - kip - fruit (zwerftocht gerecht).

macaroni met tomatensaus en stukjes lever - sla - yoghurt.

aardappelen - spinazie-omelet - gebakken tomaatjes - griesmeel met ? ? ? ? ?

In plaats van vlees en jus verstrek je aan kinderen die vegetarisch eten, kaas, noten, eieren, pinda-kaas, sausjes.

Tips voor broodbeleg:

Kaas, vleeswaren, kwark met tomaat, komkommer, radijs, zout, peper, aromaat, pinda-kaas, appelstroop en rozebotteljam, smeerkaas, leverpastei.

Goede kookboekjes:

- kamprecepten (Calvé Delft-reclame)
- kookboek voor verkenners (Joh. de Jong)
- A.N.W.B. kampeerboek.
- "Eigen potje buiten koken"

13.3 BESTELLINGEN:

Brood: Een half brood per persoon voor twee maaltijden, indien er niet warm wordt bij gegeven.

Boter: 1 pakje voor drie borden

Melk: Voor toespijs een kwart liter p.p. bij brood melk/karnemelk kwart liter p.p. (niet teveel bestellen i.v.m. zuur worden van de melk).

Vlees: 75 gram, behalve soepvlees en harr voor macaroni; ei of 1 à 2 ons verse vis p.p.

Groente: bladgroente slinkt: 1 pond per persoon, andere niet slinkende groente half pond per persoon.

Aard.: 1 kg per drie personen (10 à 12 aardappels in 1 kg).

Rijst: als hoofdbestanddeel 1 pond per 5 personen.

Heeft u stampot op het menu staan, neem dan de bestellingen iets ruimer.

13.4 BEWAREN.

Zet de fouragetent op een koele plaats en in de buurt van de keuken de opening naar het noorden.

Ventilatie moet er mogelijk zijn.

Voor de inrichting gebruik je kisten en blikken gezet op stenen of paaltjes, b.v. broodkist, provisiekist, aardappelkist etc.

Achter de tent één krat voor lege flessen.

Melk en boter bewaar je buiten in een keldertje, gebouwd in de schaduw of in het water. Boter bewaar je het best ingepakt onder water. Bewaar alle levensmiddelen zodanig dat er geen ongedierte e.d. bij kan komen.

13.5 DRINKWATER.

Gebruik om te drinken alleen leidingwater. Ander drinkwater koel je in elk geval (vooral laten keuren).

Geen zeep of petroleum in de buurt van water gebruiken.

Zeep en petroleum verontreinigen het water. Houd altijd een blik/emmer water klaar bij de pomp. Dit kan er dan boven ingegooit worden indien er bij het pompen geen water meer boven komt.

13.6 PANNEN.

Geen pannen nemen, waarin deuken zitten en emaille afgesprongen is. Aluminium: alleen zware kwaliteit, bij licht materiaal branden de levensmiddelen snel aan.

Zinken pannen zijn voor de afwas. (zie ook boekje "Koken in het kamp").

13.7 DE MAALTIJD TIJDENS DE ZWERF-TOCHT EN "TUSSENDORTJES".

Het Engelse woord hiken betekent "een voetreis maken".

En wat is leuker, als de kinderen op kamp zijn, een flinke tocht te maken in die nieuwe omgeving.

Of er ouderen of jongeren op weg zijn, iedereen zal onderweg moeten eten en dan komt het spannende moment om hike-gerechten klaar te maken. Wanneer je de kinderen onderweg panloos laat koken, zorg er dan voor dat er een terrein is waar dat mag gebeuren. Niet overal is open vuur toegestaan. Als je zelf een terreintje verzorgt, kun je de plaats in de tocht verwerken. Laat deze maaltijd altijd ongeveer op 2/3 van de tocht plaats vinden.

Er is dan al een flink eind gelopen en de rust aan het hike-vuur zal prima uitkomen.

Er is bij dat hikken het nodige werk te verrichten, maar als het vuur eenmaal brandt, kan ieder uitblazen.

Je kunt om te hiken het beste een grote ondiepe kuil maken, zoals omschreven bij Kampvuur. Om te hiken is er een flinke hoeveelheid hete as nodig en daarom zal er veel bijgestookt moeten worden en liefst met behoorlijk dik hout. Verzorg de grasplaggen ook hier goed, zodat straks niet zichtbaar is waar gehiked werd.

Zorg ervoor dat men niet direct het moeilijkste hike-recept gaat bereiden.

Vlaamse boterhammen lukken altijd en zijn voor de meeste kinderen een smakelijk en voedzaam gerecht.

Binnen dit artikel kunt u meerdere suggesties vinden voor gerechten.

Wat beslist af te raden is, is om direct te beginnen met stokbrood.

Het loopt meestal op een eindeloos geklieder uit. Doe dergelijke gerechten pas als de kinderen al wat meer gewend zijn.

Laat de zwerftochtgroep de volgende zaken meenemen als ze op hike gaan: flink stuk plastic, zitlap, bestek, bord, mok, zakmes.

Per subgroep: schop, theedoek, folie, zeep, handdoek, ingrediënten voor de maaltijd.

Dit alles kan prima verpakt worden in een waterzak, zodat ook daarin is voorzien.

De gerechten worden klaargemaakt op een stuk plastic.

Laat niet zomaar wat her en der in het gras verspreid rondslingeren. Ook panloos moet alles schoon en fris klaargemaakt worden.

Neem een plastic of canvas wasbak mee ! ! !

Een ander stuk plastic kan met wat voorbereiding klaargemaakt worden als wasbak. Daartoe wordt een ondiepe kuil in de grond gemaakt, leg daarin een stuk plastic, maar zodanig dat aan alle kanten het plastic over de rand ligt. Leg op deze uitstekende kanten een paar stenen voor stevigheid. Er is dan een prachtige wasbak gecreeërd. Denk eraan, wanneer het afval van gerechten als deze niet voor de dieren kan dienen, het in te spitten of na afloop van het hiken te verbranden. Doe het niet tegelijkertijd.

Het kan nl. rookontwikkeling geven en dat is minder prettig voor de gerechten die boven de as geroosterd worden, maar ook om erin te zitten. Bedank na afloop even voor de genoten gastvrijheid en let er op dat inderdaad het terrein keurig achtergelaten wordt.

Op deze manier wordt er voor gezorgd dat ook een volgende groep welkom is.

Stokbrood:

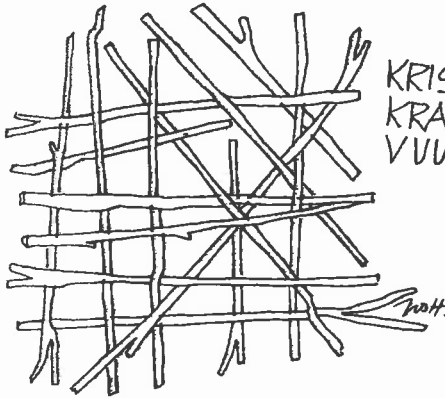
Doe de bloem en wat zout in een mok of een plastic zak, maak dit aan met water tot een stevige deegmassa; vooral niet te dun. Wikkel dit deeg rond een afgepelde stok van levend hout, besmeer de buitenkant van het deeg met water voor het korstje en rooster dan het stokbroodje boven de hete as gaar.

Als het goed gaat, kan men het zo van de stok afschuiven. In de opening die erdan inzigt doet men wat boter en suiker of jam en eet het heerlijk op.

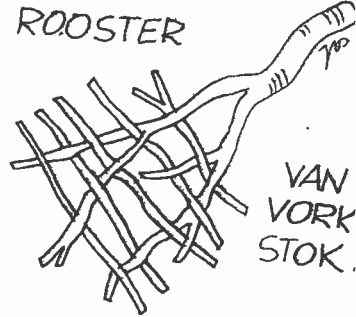
(weet je wat er nog fijner in smaakt? Een worstje ! ! !)

Kaasdroom:

Ingrediënten: twee boterhammen met een flink stuk kaas of smeerkaas ertussen. Leg dit op de broodrooster en rooster het aan beide kanten tot kaas eraf druipt en het brood bruin is.

KRIS-
KRAS-
VUUR

ROOSTER

VAN
VORK
STOK.

Engeltjes te paard:

Dit zijn blikjes kaas, gerold in stukjes spek en gaar gebakken boven hete as.

De kaas en de spek geprikt aan een stok van levend hout. Pas op, dat de kaas en het spek er niet afglijden.

Trommelstok:

Rond een stevige levende stok doet men gehakt (eromheen draaien). Bruin braden boven de gloeiende as. Zo'n trommelstok smaakt heerlijk op een boterham.

Bananenboot I:

Een banaan in twee of drie stukken snijden, nadat de schil eraf gehaald is. Een reep boterhamspek er omheen en dan roosteren.

Gevulde aardappel:

Van een grote ongeschilde aardappel een dekseltjes afsnijden. Uithollen en vullen met gehakt. Deksel er weer op. Zilverpapier er omheen doen en onder de hete as stoppen.

Ambrozijntjes

Blokjes oud wit brood van plm. 5 cm. lang en 2½ cm. dik dopen in de gezoete gecondenseerde melk. Dan rollen in geraspte cocosnoot, aan een stok roosteren.

Bananenboot II:

Van een banaan een reep afschillen en zorgvuldig bewaren. Een of twee stukjes banaan eruit hollen. Op de lege plaatsen een hele of een halve marshmallow steken met dennenaalden of luciferhoutjes, waar de kop afgehaald is.

Banaan op de hete as leggen, 3 min. op de ene zij; 3 min. op de andere zij en 3 min. op z'n rug.

In plaats van marshmallow kan ook chocolade gebruikt worden.

Spekbroodje:

Een reep spek aan een stok rijgen. Broodt eromheen (niet te slap). Gaar bakken.

Kaas en rozijnenbrood:

Rozijnen en smeerkaas door het broodt mengen. Rond een stok wikkelen en gaar bakken.

Maiskolven:

Maiskolven ontdoen van bladeren en op een stok prikken. Gaar laten worden door ro draaien boven de gloeiende as. Bruin roosteren. Eten met wat boter en zout.

Dadeldromen:

Om de beurt een dadel (pitloze soort) en een marshmallow aan een stok rijgen. Eindigen met een marshmallow. Zachtjes roosteren.

Kabobs:

Snijd plakjes spek, kaas, vlees, appel, ui. Om beurten een plakje aan een stok rijgen. Broodt de as gaar laten worden.

Satè:

Blokjes vlees aan een stok rijgen en gaar laten worden.

Hot dog:

Prik een worstje aan een stok. Goed heet laten worden en opeten tussen twee boterhammen en een kadetje.

Gevulde appel:

Van een appel een dekseltje afsnijden. Uithollen en vullen met rozijntjes, suiker en kaneel. Omwikkelen met zilverpapier en onder de as stoppen.

Toffee appel:

Idem als bovenstaande, maar nu opvullen met stroop.

13.8 MAALTIJDEN IN ALUMINIUM FOLIE.

Complete warme maaltijden zijn te bereiden in speciaal (aluminium folie) zilverpapier dat in rollen verkrijgbaar is in alle huishoudelijke artikelen zaken.

Aardappelen:

Op een stuk zilverpapier worden een paar aardappelen in plakjes gesneden, klein beetje water en zout erop. Plakjes goed dichtvouwen, zodat er geen water mee uitloopt. Eventueel nog een stukje folie er omheen. Op de as leggen. Na een kwartier het pakje keren. Na een half uur of drie kwartier zijn de aardappelen gaar, afhankelijk van de hitte van de as.

Groente:

Schoonmaken, snijden en in niet al te grote hoeveelheden inpakken. Zonodig zout en water toevoegen.
(blikgroenten: blik openmaken en in de as zetten).

Vlees:

In zilverpapier inpakken. Eerst boter toevoegen voor jus.

Eenpansmaaltijd:

Neem een flink stuk folie. Aardappelen in blokjes of plakjes snijden. Voeg er bijvoorbeeld worteltjes, erwten of boontjes bij en een worstje of vlees.
Doe er flink wat boter bij en water. Goed

dichtvouwen. Eventueel extra folie er omheen op de gloeiende as. Na een kwartier keren.

Macaroni:

Doe in een stuk folie macaroni of rijst. Voeg er water bij. Doe er boter, kaas en/of vlees doorheen. Gaar laten worden. Opeten met sla of tomaten.

Soep:

Soep kan worden gemaakt in een pannetje dat gemaakt wordt van folie, gevouwen om een vorkstok.

Gevulde tomaten:

Hol een tomaat uit en vul deze met kippelevertjes of gehakt. In folie inpakken en 5-10 min. roosteren.

13.9 KOKEN OP HOUTVUUR.

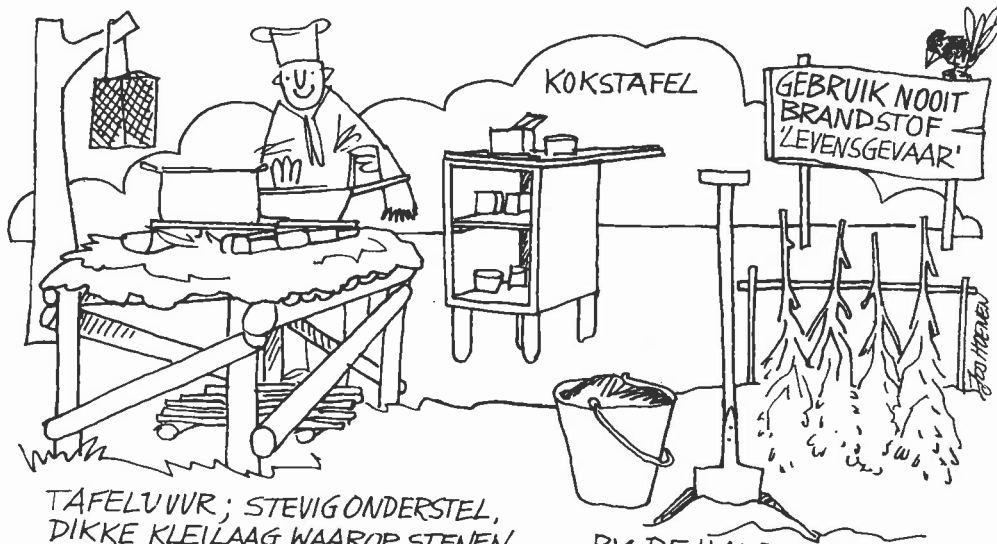
Op houtvuur koken is niet overal toegestaan en dikwijls is er een stookvergunning benodigd. Het koken op houtvuur is voor de kinderen een avontuurlijke en creatieve bezigheid die evenwel nogal wat tijd kost.
Er zijn voor maaltijdbereiding twee soorten vuren geschikt, namelijk:

13.10 BODEMVUUR;

Belangrijk is om de ondergrond over een grote oppervlakte goed schoon te maken. Bij vuurgrond, de grond rondom goed weggraven i.v.m. gevaar voor veenbrand.

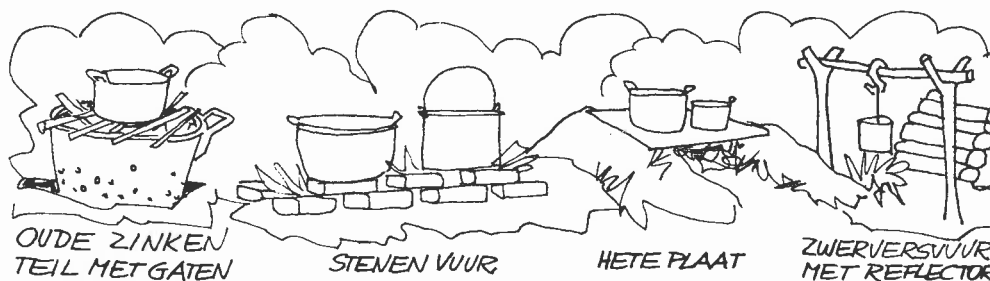
13.11 TAFELVUUR:

Plaggen en stenen \pm 20 cm. dik op de zeer stevige geconstrueerde tafel. Leg de roosters op een aarden wal.

TAFELVUUR; STEVIG ONDERSTEL,
DIKKE KLEILAAG WAAROP STENEN
EN ROOSTER.
NA GEBRUIK AS AFVOEREN

BIJ DE HAND:
EMMER MET ZAND, SCHOP
EN ZWIEPERS

OUDE ZINKEN
TEIL MET GATEN

STENEN VUUR

HETE PLAAT

ZWERVERSVUUR
MET REFLECTOR

Goed aanmaak- en brandhout is belangrijk. Zie hiervoor bij het hoofdstuk "Kampvuur". Het open vuur mag **nooit** alleen gelaten worden. Het vuur moet met water gedoofd worden. De as en het niet geheel verbrande hout moet of met de vuilnisophaaldienst worden meegegeven of minstens 60 cm. diep in de grond begraven worden. Indien dit niet gebeurt en de as aan de oppervlakte blijft, ontstaan er zwammen, waardoor het naaldhout aangetast wordt en hele bossen afsterven.

13.12 KOOKTOESTELLEN.

Petroleumvergasser.

Het goed en lang voorverwarmen van de branderschop is bij dit apparaat van belang. Als dit niet gebeurt ontstaat het zogenaamde "fak kelen". Dit is te verhelpen door het ontluhtingsventiel te openen. Daarna rustig uit late branden, de nippel doorprikken en opnieuw aansteken.

In een petroleumvergasser wordt uitsluitend petroleum gestookt.

Experimenteer **nooit** met benzine.

Gasbranders.

Deze toestellen zijn gemakkelijk aan te maken en te verzorgen.

Draai de kraan open en houdt de brandende lucifers bij de brander en er is een gasvlam. Er kan van twee soorten gas gebruik gemaakt worden, butaan of propaangas.

De verbrandingswarmte is van beide soorten ongeveer dezelfde.

Alleen in de wintermaanden verdient propaangas de voorkeur omdat het eerst bij 20° C onder nul bevriest; butaangas doet dit al bij 4° C onder nul.

De aansluiting van de gasbrander op de gasfles gaat meestal via een speciale slang en een reduceerventiel. Gebruik hiervoor hoogwaardige kwaliteit slang en let op de beveiliging van deze aansluitingen door middel van slangklemmen.

Houd de toestellen steeds goed schoon en sluit de fles na gebruik goed af.

Bij alle kook toestellen moet men uit de wind koken, dus of in een keukentent of met een windscherm.

Controleer regelmatig de slangen en branderkoppen.

14.1 HYGIENE.

Een belangrijk aspect op kamp is de hygiëne. Als staf zul je in de gaten moeten houden dat de kinderen zich goed wassen, en op tijd schoon goed aantrekken. Vaak gooien kinderen hun natte goed meteen in de koffer of plunjezak; het is belangrijk dat je hier attent op bent. De andere kleren worden nat en gaan stinken; probeer dit te voorkomen. Padvindsters/gidsen/sherpa's stellen het zeer op prijs zich privé te wassen. Houd hier als het enigzins kan ook rekening mee bij de opbouw van het kamp-terrein m.b.t. washokken.

Zorgen voor schone toiletten, hudo's, theedoeken.

Nog enkele belangrijke punten zijn:

- gebruik elke dag schone washandjes en handdoeken
- verschoon regelmatig ondergoed en kousen
- hang natte kleren te drogen
- lucht elke dag dekens en slaapzakken buiten aan de dekenlijn
- ruim het afval direct goed op en zorg voor schone tafels e.d.
- zeepwater trekt vliegen aan, zorg dus voor een goede natte afvalput
- gebruik voor de afwas schone droogdoeken
- maak twee keer per dag de hudo/hok met lysol schoon
- was na de hudo-gebruik de handen
- was de handen voor iedere maaltijd.

14.2 LICHAMELIJKE CONDITIE.

De staf gaat niet vermoeid op kamp. Vermoeidheid zal niet gauw een stralend humeur als gevolg hebben. Bovendien ben je bevattelijker voor ziektes.

- Tijdens het kamp moet er voldoende rust zijn, zowel voor de kinderen als voor de staf. Daarom is het ook goed de hand te houden aan 8 á 9 uur nachtrust en na het eten 's middags een uur rust.
- Er kunnen kinderen zijn, aan wie speciale aandacht moet worden besteed in verband met de gezondheid. De E.H.B.O.-leid(st)er moet erop toezien dat eventuele medicijnen ook ingenomen worden. Er moet rekening gehouden worden met eventuele dieëten.
- Door de verandering van lucht en omgeving kan een regelmatige stoelgang nog wel eens gestoord worden. Let hierop bij het kiezen van voedsel. Laat de kinderen zich melden bij de E.H.B.O.-leid(st)er.
- Pas op voor verbranding bij zon en wind.
- Bij koud weer of regen: voorkom blaasontsteking, vooral bij verblijf in tenten of

wanneer de kinderen vaak op de grond zitten.

Natte kleren onmiddellijk laten uittrekken en te drogen hangen.

Lichaam afdrogen en droge kleding aantrekken. Natte schoenen opvullen met kranten. Laat de kinderen goede regenkleding dragen bij regenweer. Wie geen laarzen of klompen heeft, kan het best met blote voeten in de schoenen gaan, droge sokken in zijn tas stoppen en binnen weer aantrekken. Bij terugkomst kan er wellicht warm water klaar staan, zodat iedereen zijn voeten kan warmen. Het kou vatten zal dan wel meevallen.

- Iets warm smaakt bij koud weer extra lekker, bijvoorbeeld warme (chocolade)melk.

14.3 DE E.H.B.O.-KIST.

Plaats de E.H.B.O.-kist op een voor de staf bekende en goed bereikbare plaats. De E.H.B.O.-er binnen het stafteam moet steeds bereikbaar zijn. Hij/zij weet in alle voorkomende gevallen hoe te handelen. De kinderen moeten op de hoogte zijn van wat ze bij voorkomende gevallen moeten doen of laten.

De inhoud van de E.H.B.O.-trommel.

Deze moet bevatten:

- zwachtels, brede en smalle, waaronder 1 elastiek zwachtel
- driekanten doeken
- verbandwatten, vette watten
- snelverband
- een doosje zestientjes
- verbandgaas, verschillende maten
- hansaplast/leukoplast
- sterilon/betadine
- kamille
- verbandklemmetjes
- boorwater
- talkpoeder
- nivea, vaseline
- splinterpincet
- thermometer
- Gewassen taft of plastic
- veiligheidsspelden
- verbandschaar
- dermatolpoeder
- norit
- eventueel enterovioform
- asperine en sinaspril
- superol
- pepermuntjes
- ammoniak
- azijn
- ether

jecovitol (levertraanzalf)
ichtyol
azaron
hansaplast 4 cm. (plastic blijft beter zitten)
50 gr. witte watten
1 doos optulle gaasjes
betadine jodium (is wel houdbaar in tegenstel-
ling tot de "vroegere" jodium tinctuur).
2 houten spalken
1 kleine handdoek
inventarislijst
brandzalf

Aan de binnenzijde van het deksel moet zich een kaartje bevinden, waarop enkele belang-
rijke telefoonnummers staan genoteerd voor
hulp bij ernstige ongevallen.

Bij de verbandtrommel:

desinfecterende zeep
nagelborstel
handdoek
papieren zakdoekjes
kruik
afvaltrommel
wasbakje
jerrycan
valdispert
fleetabletten
blitztabletten

handig:

zonnebrandolie
muggenolie en/of stift; beter: citronella,
dimethylis phtalas
omyl
E.H.B.O.-boekje
coldrex
evt. lysol
rennies
cascarrilax

Op alle flessen moet een zichtbaar etiket ge-
plakt zijn, waarop duidelijk vermeld is: inhoud
en gebruiksaanwijzing.

Plak in de deksel van de E.H.B.O.-trommel een
inhoudsopgave en het adres van dokter en
apotheek met telefoonnummers.

Geef een leid(st)er de verantwoordelijkheid
voor het gebruik van de inhoud van de trom-
mel.

Waarvoor dient:

asperine:
voor hoofdpijn, ½ tablet oplossen in water

norit:
voor maagpijn, misselijkheid, 1 tablet p
uur
superol:
voor keelpijn, gorgelen met ½ tablet
gelost in water
ammoniak:
voor een bijensteek
azijn:
voor een wespensteek/muggenbeet
lysol:
voor het ontsmetten van toiletten e.d.
omyl:
voor verdelging van muggen, vlooien etc
ether:
voor het ontsmetten van thermome-
scharen, voor het weghalen van een teek
sterilon:
is een nieuw middel in plaats van jodiur
mercurochroom
jecovitol:
brandwonden
ichtyol:
trekzalf voor steenpuisten en andere h
ontstekingen
azaron:
insectenbeten en verbrandingen
dermatol:
schaafwonden
enterovioform:
bij maag- en darmstoornissen
kamille:
kamillethee voor spoelen bij kiespijn
valdispert:
kalmeringsmiddel
coldrex:
voor verkoudheid
rennies:
voor lichte maagklachten
cascarrilax:
een laxeremiddel
fleetabletten
bij ongesteldheid
blitztabletten:
bij ongesteldheid

Het is gewenst dat de E.H.B.O.-er over
ruime verbandkist of -doos kan beschikk
Kleine doosjes, zoals deze in de handel z
zitten soms als een legpuzzle in elkaar en
na gebruik rommelig, zo niet onbruikbaar.
Verder moet de inhoud beperkt zijn.
Ook is het aan te bevelen dat in ieder kamp
de subgroepen een klein verbandtromme
aanwezig is.

14.4 VEILIGHEID (preventie en regels)

De kamp- en/of bivakstaf is verantwoordelijk voor de veiligheid van de kinderen en van zichzelf. Deze verantwoordelijkheid vraagt aandacht voor:

WATER:

zwemmen; na toestemming van de ouders en bekendheid met het water, alleen onder ervaren leiding en toezicht.

drinkwater; voorkom het drinken van niet gecontroleerd water.

VUUR:

niet roken op slaappleatsen, op de boerderij, in de tenten, op tocht door bos en hei.

Bij open vuur of kampvuur moeten zwiepers, zand, schoppen e.d. bij de hand zijn.

Op slaappleatsen dienen voldoende nooduitgangen en brandblusapparaten aanwezig te zijn.

Voor het aanmaken van open vuur en kampvuur nooit petroleum, benzine, spiritus e.d. gebruiken.

Petroleumlampen, waxinelichtjes en aangestoken kaarsen nooit gebruiken op boerderij en slaappleats.

ELECTRA:

controleer leidingen en bedrading, stopcontacten en stekkers op deugdelijkheid.

HET VERKEER:

het zich verplaatsen over en langs de openbare weg, dient volgens de verkeersvoorschriften te gebeuren. De staf en de kinderen dienen deze voorschriften te kennen.

Reglement verkeersregels en verkeerstekens.

t.a.v. de voetganger:

art. 28 - lid 1:

de voetganger loopt op het voetpad of trottoir. Hij mag door het meevoeren van een fiets, een bromfiets of omvangrijke voorwerpen andere voetgangers niet hinderen. Desnoods loopt hij in dat geval aan de uiterste zijde van de rijbaan.

lid 2:

Bij gebreke van een voetpad of trottoir maakt de voetganger gebruik van het fietspad. Hij belemmert de doorgang van fietsers en brommers niet.

lid 3:

Bij gebreke ook van een fietspad loopt de voetganger aan de uiterste zijde van de rijbaan. Buiten de bebouwde kom loopt hij aan de linkerzijde. Deze verplichting geldt niet, indien er

ernstige redenen zijn om aan de rechterzijde te lopen.

lid 4:

Voert de voetganger, die buiten de bebouwde kom de rijbaan moet volgen, een fiets of bromfiets aan de hand mede, dan loopt hij aan de uiterste rechterzijde van de rijbaan.

lid 5:

Het is andere weggebruikers dan voetgangers verboden een voetpad of trottoir te volgen dan wel een trottoir, elders dan waar dit verlaagd, over te steken.

art. 29 - lid 1:

door voetgangers gevormde marscolonnen, die een leider van tenminste 16 jaar hebben, door voetgangers gevormde optochten, militaire colonnen te voet, processies en uitvaartstoeten mogen de rijbaan voeren, die voor verkeer met onbespannenwagens openstaat.

lid 2:

de marscolonne moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Zij mag geen grotere breedte dan van 3 en geen grotere lengte dan van 30 personen hebben.
- Zij volgt de regels, die van toepassing zijn voor onbespannen wagens.
- Zij laat een afstand van tenminste 30 meter tot voor haar marcherende colonnen.

lid 3:

Voor overtredingen van het bepaalde in het 2e lid is de leider aansprakelijk.

art. 99 - lid 1:

De voetganger steekt een rijbaan of fietspad voorzichtig, zonder nodeloze onderbrekingen en haaks over.

lid 2:

Binnen een afstand van 30 meter van een voetgangersoversteekplaats mogen voetgangers niet oversteken.

lid 3:

Het bepaalde in het 2e lid geldt niet, indien de voetgangers om de voetgangersoversteekplaats te bereiken eerst een andere rijbaan moeten oversteken en evenmin, indien zij zich naar of van een openbaar middel van vervoer begeven of naar het dichtsbijzijnde voetpad of trottoir.

T.a.v. de fietser.

De fiets moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- deugdelijk stuur
- deugdelijke remmen, minstens één
- een bel, die op een afstand van 25 meter duidelijk te horen is
- wit achterspatbord

De op de fiets mee te voeren bagage mag niet meer zijn dan 75 cm. breed.

Algemene bepalingen:

- De fietser is verplicht zoveel mogelijk rechts te houden.
- Fietzers en bromfietzers vervolgen het voor hen verplichte fietspad; bij gebreke daarvan rijden zij op de rijbaan.
- Fietzers mogen, wanneer zij het overige verkeer niet hinderen, met z'n tweeën naast elkaar rijden; bromfietzers mogen dit nooit.
- De fiets dient 's avonds een kop- en achterlicht te hebben en wanneer weersomstandigheden dit vereisen.

Bijzondere verplichtingen:

art. 91. Het is de fietser verboden:

- a. zich door een ander voertuig dan een fiets te laten trekken of duwen.
- b. rijden zonder het stuur tenminste met één hand vast te houden.
- c. een wagen of kruitwagen, een kinderwagen of dergelijk klein voertuig voort te bewegen met uitzondering van een als zodanig ingerichte en aan de fiets vast verbonden zij- of aanhangwagen.
- d. meer dan één dier te geleiden
- e. in het verkeer gevaarlijke voorwerpen te voeren.

art. 92 - lid 1:

De fietser beneden 18 jaar is het verboden meer dan één persoon te vervoeren. Deze mag niet ouder zijn dan de fietser zelf.

lid 2:

De fietser boven 18 jaar is het eveneens verboden meer dan één persoon te vervoeren. Hij mag echter twee kinderen beneden de 10 jaar vervoeren.

lid 3:

Kinderen beneden de 10 jaar mogen alleen vervoerd worden op een doelmatige en veilige zitplaats met voldoende steun voor de rug, handen en voeten.

ONWEER EN BLIKSEM:

niet bewegen in open veld.

Niet schuilen onder masten en in de buurt van metalen voorwerpen (hierbij behoort ook de fiets).

In het bos in elk geval eikenbomen vermijden. Op de bivakplaats alle stekkers uit de stopcontacten verwijderen.

GAS:

controleer gasflessen, branders, klemmslangen, reduceerventielen op deugdelijke gasflessen niet in de zon plaatsen. Een goede ventilatie in de accommodatie is noodzakelijk. Bij gebruik van petroleum- en benzineverbranders dienen de gebruikers op de hoogte te zijn van de werking en het onderhoud van deze toestellen. Opslag van petroleum en benzine op veilige afstand te gebeuren.

MEDICIJNEN:

kampapotheek buiten bereik van de kinderen houden.

VERGIF:

zie toe, dat landbouwvergiften, flesjes en potten met onduidelijke inhoud voor het begin van het kamp en/of bivak verwijderd zijn.

Het eten van niet vers vlees en niet geschoongemaakte groente en fruit dient te worden vermeden.

DIVERSEN:

markeer op het speelterrein boomstronken en kuilen.

Verwijder glasscherven en blikresten.

Verwijder vooraf alle spijkers en punaises uit het ponierhout.

Controleer touw op breuk; bij breuk touw verwijderen.

Zakmessen en kampmes zijn gevaarlijk spegoed.

Ondeugdelijk gereedschap is gevaarlijk gereedschap.

Speel nooit in, op of rond zand- en grondgravingen.

Naar accommodatie, omgeving en situatie zijn ongetwijfeld nog zaken, die aandacht ten aanzien van de veiligheid vragen, toe te voegen.

14.5 KLEINE ONGEVALLLEN

● snijwonden

- pleister, dicht drukken, verband, indien veel bloed.

● schaafwonden

- uitbruisen met waterstofperoxyde 3% betadine, vochtig verband.

- hakwonden
 - snelverband
 - dokter
- zaagwonden
 - dichtdrukken, snelverband
 - dokter
- brandwonden
 - in koud stromend water houden. Bij rode huid.
 - steriel verband bij blaren, dokter waarschuwen.
 - steriel verband bij dood weefsel, dokter waarschuwen.
- verstuipte enkel
 - zwachtel, rust.
- adderbeet
 - uitzuigen (goed gebit?), afbinden, dokter.
- insecten
 - mug - azaron, wesp - azijn, angel verwijderen, mier, horzel - azaron, teek - alcohol of ether tot hij afvalt, jodium.

14.6 GROTERE ONGEVALLLEN

Bewusteloosheid

Veel voorkomende oorzaak van bewusteloosheid is de hersenschudding, te herkennen aan het geheugenlek. Slachtoffer weet niet wat er gebeurd is. Heeft meestal braakneigingen. Vergeet NOOIT tegen de arts of G.G.D. te zeggen als het slachtoffer bewusteloos WAS, BIJKWAM en WEER BEWUSTELOOS RAAKTE.

Groot bloedverlies

Verband of schone doeken op de wond leggen en de wond dichtdrukken met de duim(en) of op aan weerszijden van de wond.

De wond (laten) verbinden, dan nog wat witte watten en ruim vette watten erop en stevig verband erom. Niet te stevig!

Als het lichaamsdeel blauw wordt direkt het verband losser maken.

In noodgevallen je blote duim in de wond drukken en de duim er niet uithalen voordat de arts er is! ! !

Shock

Ontstaat vaak door groot bloedverlies (in- of uitwendig).

Eén liter of meer. Slachtoffer is bleek, ingevallen gelaat, spitse koude neus, zucht, heeft dorst, zweet, algemeen beeld onrustig, is bij kennis, wat later volgt versuffing. Slachtoffer plat neerleggen, afleiden (praten tegen slachtoffer), heel luchtig toedekken. **GEEN DRINKEN GEVEN**, zorg snel voor geneeskundige hulp.

Botbreuk

Hier kan iemand die niet in het bezit is van een E.H.B.O.-diploma alleen maar als bewaker optreden, opdat ondeskundigen niet met de patiënt gaan sollen. Indien nodig kunt u een gebroken arm in een draagdoek rust geven. Beenpatiënten rustig laten liggen en snel een dokter of E.H.B.O.-er laten halen. Patiënt tegen koude beschermen door toedekken.

Verdrinking

En andere soorten van geen of slechte ademhaling.

Direct EHBO-er of arts waarschuwen.

Er is dan geen luchtstroom bij neus en mond te voelen, geen beweging in het maagkuiltje en vaak grauw gelaat.

DIREKT BEADEMEN.

Bij mond op mond: een hand op voorhoofd en in de nek.

Hoofd goed achterover houden.

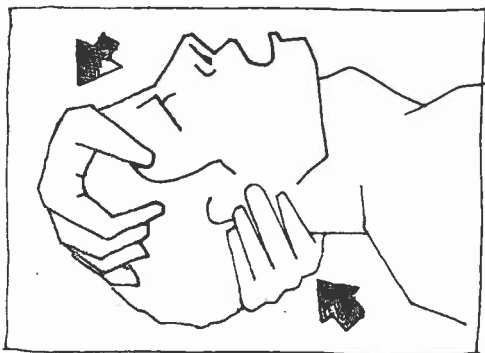
Bij mond op neus: een hand op voorhoofd op de kin.

Hoofd goed achterover houden.

Bij verdrinking: als beademing niet lukt, paar keer iets harder blazen. Daarna norr

Bij kinderen minder hard.

De handgrepen bij de mond-op-mondbeademing.

- LEG SLACHTOFFER OP Z'N RUG
- KNIEL NAAST ZYN HOOFD
- LEG EEN HAND ONDER VOORHOOFD DE ANDER ONDER Z'N NEK
- BRENG HOOFD ZO VER MOGELYK ACHTEROVER, DE MOND VALT DAN OPEN
- HAAL DIEP ADEM EN DOE JE MOND WYD OPEN

M.O.M

- SLUIT JE OPEN MOND OM DE MOND VAN 'T SLACHTOFFER, LEG JE WANG TEGEN Z'N NEUSGATEN • ALS Z'N BORST OMHOOG IS LAAT DE MOND EN DE NEUS VAN HET SLACHTOFFER EVEN VRY.
- ADEM ZELF WEER DIEP IN • IS DE BORST GEDAALD DAN HERHALEN

Vergiftigingen

Door vergif drinken; gassen inademen; gebrek aan zuurstof en vele andere zaken.

Vergif in de mond.

(alleen IN de mond). Spoelen met water, uitspuwen. Dit een paar keer herhalen en dan met spoed naar de arts.

Het ingenomen vergif meenemen naar de arts.

Vergif geslikt en giftig gas ingeademd

Snel naar het ziekenhuis. Elke seconde is kostbaar. Desnoods liften. Zorg voor de ademhaling. Voorzichtig met beademen, in verband met gevaar voor jezelf. Voor alle giften geldt: het gif of de naam ervan meenemen naar de arts, de G.G.D. of het ziekenhuis.

Vergif op de huid

(meestal landbouwgif).

Slachtoffer snel afspoelen met heel veel water. Daarna snel naar het ziekenhuis. Gif of naam ervan meenemen. Let ook op jezelf.

Verstikking

Door gebrek aan zuurstof bijvoorbeeld door aardgas.

Geen licht aanknippen i.v.m. ontploffingsgevaar. Gebruik een zaklantaarn. Goed voor jezelf zorgen voordat je gaat helpen.

touw om het lichaam en tweede helper buiten. Slachtoffer in frisse lucht brengen of zorgen voor frisse lucht door deuren te openen of ramen in te slaan. Snel naar het ziekenhuis.

Electriciteit

Eerst de stroomtoevoer uitschakelen, daarna helpen. Snel naar het ziekenhuis, onderweg beademen als het nodig is.

14.7 WAT NOGAL EENS VOORKOMT

en nog een paar extra's

A.P.C.

Liefst niet aan kinderen geven. Nooit meer dan de helft aan volwassenen. Met veel water innemen. Anders kans op maagzuur.

Als het inderdaad nodig mocht zijn een dergelijk middel toe te passen, kan beter in dit geval paracetamol gegeven worden.

Dit is minder schadelijk voor de maag en bevat niet het erg vervelende phenacetine (de p in apc); zonodig ook een halve tablet.

Bloedneus

Zes minuten dichtknijpen. Eén uur niet laten snuiten.

Brand

Laat het kind op de grond rollen. Sla vlammen met de handen uit, duw het kind eventueel in een sloot (vergeet niet het er weer uit te halen).

Brandwonden

Veel langdurig (koud, schoon stromend) water. Brandwonden steriel verbinden. Vooral geen zalf erop doen! ! !

Eventueel optulle brand of biogaze erop. Verder gewoon verbinden. Na twaalf uur kijken of er infectie is, zo ja: arts, zo neen, optulle laten zitten en na 1½ dag kijken. Meestal genezen, nog eens optulle (beter is naar de arts).

Diarrhee

Entero Vioform. Gebruiksaanwijzing op doosje. Kinderen driemaal daags een HALVE tablet. Het mag twee à drie dagen lang. Het is al sinds juni '71 niet meer verkrijgbaar zonder recept.

Uit het feit dat dit toen is ingevoerd mag blijken dat het verre van ongevaarlijk is.

Beter is norit (echter 2xdaags 1 tablet doet niet zoveel in werking — gebruiksaanwijzing op het potje volgen — ook al lijkt dit een erg hoge dosering.

Bedenk dat onze darmen vrij lang zijn!

Huismiddel: slappe thee met beschuit voldoet goed.

Keelpijn

Gargilon zuigtabletten. Niet zo direct nodig.

Superol is ontzettend vies van smaak, bovendien is gorgelen erg moeilijk voor kinderen. Er bestaan echter ook superol keeltabletten.

Neus

Erwt erin, direct laten snuiten. Erwt zwelt. NAAR ARTS.

Oor

Insekt in het oor. Lauw water of lauwe olie indruppelen.

Iets anders in oor of neus: naar de arts.

Schaafwonden

Schone: steriel gaasverband of optulle; zie brandwonden.

Vuile: met zand en gruis, schoonspelen/schoonspuiten met leidingwater. Optulle erop enz.

Zeer vuile: schrobben met water en zeep is de enige manier op de wond te reinigen. Kun je b.v. doen in overleg met de arts.

Sinaspril

Innemen met **VEEL** water. Anders kans op maagzuur.

Bij kinderen van \pm 9-10 jaar moet je in verhouding veel tabletten geven — beter daarom $\frac{1}{2}$ paracetamol, of 1 tablet Kinderasperine Bayer (sinaspril bevat 80 mgr asperine, Kinderasperine Bayer 100 mgr).

Verstopping

Naar de arts. Niet te gauw. Huismiddel: pruimen of peperkoek.

Verstuiking

of kneuzing (buil of bult): direct erna veel koud water erop voorkomt dik worden gedeeltelijk.

Bij een verstuiking b.v. een verzwikte enkel, een drukverband aanleggen: vette watten rondom! !

Stevig zwachtel erom (niet te stevig) en de watten laten uitsteken (voorkomt afknellen).

Wespensteken

Phennergancrème, gebruiksaanwijzing op doos. Druppeltje azijn helpt ook. Voorzichtig zijn op lichaamsopeningen o.a. de ogen. Ook ammen te gebruiken.

Wonden

Op schone wondjes alleen een ster of een gaas en verband.

GEEN jodium, zalf e.d. erop. Je **MAG** wel jodiumzalf gebruiken voor kleine ondiepe wonden. Bijvoorbeeld sterilonzalf. Grote wonden: sterilon verbinden en naar de arts. **GEEN ZALF, GEEN JODIUM OF WAT DAN OOK** erop doen. (Cetavlex is een uitstekend middel en heeft een sterke onsmettende werking, zo niet sterilon dan sterilon).

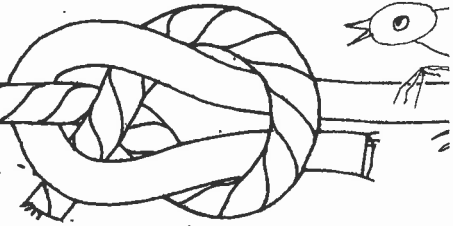
14.8 TENSLOTTE:

Als je bij ongevallen niet zeker weet wat te doen: **De arts waarschuwen.**

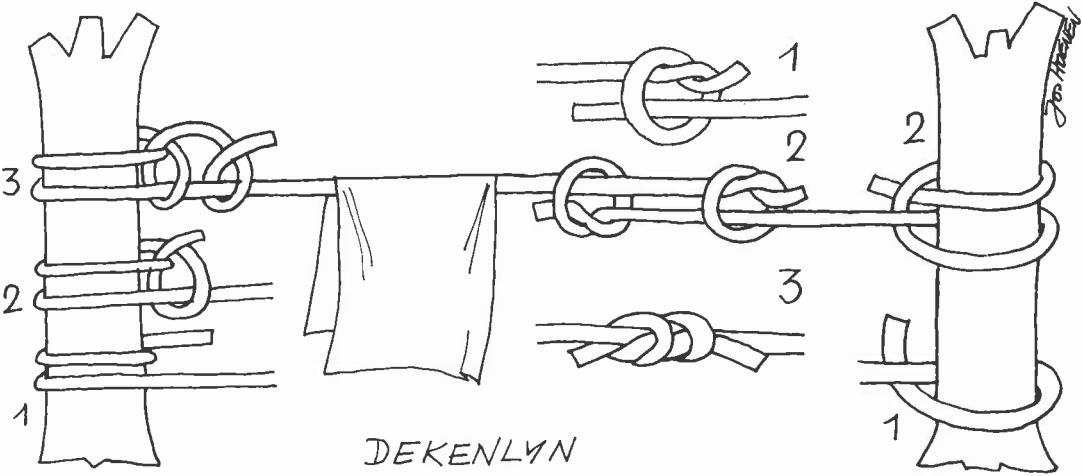
De wonden bedekken en verder overal sterilon blijven. Blijf bij het slachtoffer geruststellen. Indien nodig, op advies van de dokter ouders waarschuwen.

VAARDIG

HEDEN ..

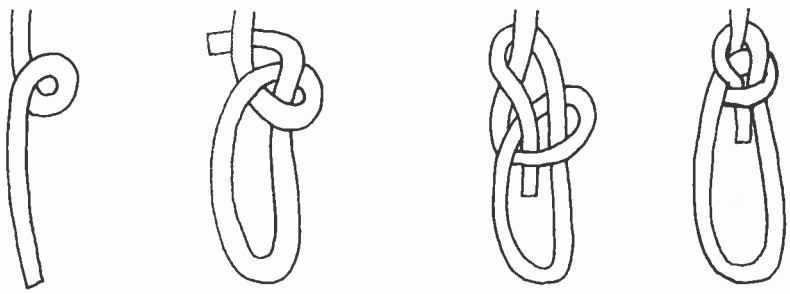
15.1 CONSTRUEREN MET HOUT EN TOUW.

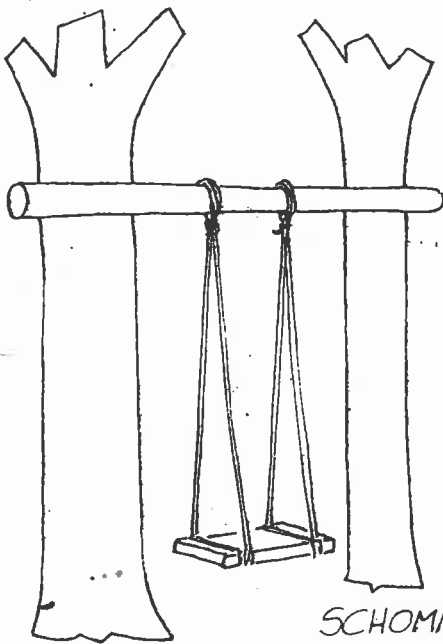
DEKENLYN

DE WERPANKERSTEEK .
 OMEEN TOUW, WAAROP ON-
 REGELMATIG KRACHT WORDT
 UITGEOEFEND, AAN EEN
 BOOM TE BEVESTIGEN

VISSERSKNOOP . MASTWORP
 OMTWEE TOUWEN
 NAAROP KRACHT WORDT
 UITGEOEFEND, AAN EL-
 KAAR TE BEVESTIGEN.

DE
 PAALSTEEK
 EEN
 ONSCHUIF-
 BARE
 LUS IN EEN
 TOUW.

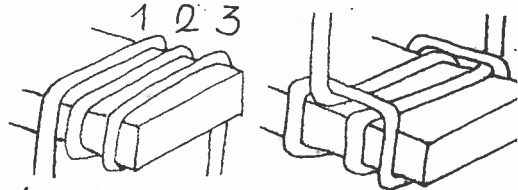

SCHOMMEL - LADDER

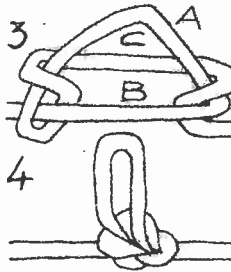
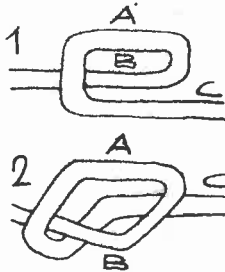

GALEISTEEK
OMDE SPORLEN
VAN DE LADDER
TE BEVESTIGEN.

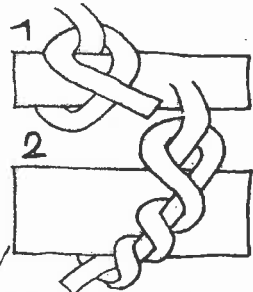
HET BOOTSMANSTOELTJE
VOOR GOED BEVESTIGEN VAN
DE PLANK BY SCHOMMEL,
EVENWICHTSBALK E.D.

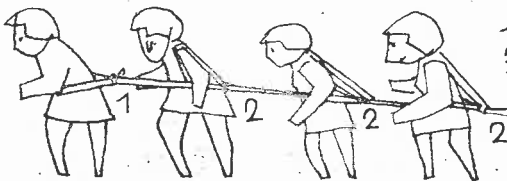
LEG HET MIDDEN VAN HET TOUW EEN, TWEE, DRIE MAAL OVER DE
PLANK, DAN EEN OVER TWEE, TWEE OVER EEN EN DRIE, VERVOLGEN
OM DE PLANK EN ER ONDER. DE EINDEN OMHOOG EN BEVEST
EN MET DE WERPANKERSTEEK AAN PAAL.

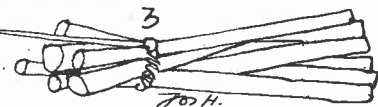
DE GAREEL-
STEEK: EEN
ONSCUIFBARE
LUS MIDDEN
IN HET TOUW.
1. 'N E. 2. LEG
B OVER C. 3.
PAK C OPEN
HAAL A TUSSEN
C EN B DOOR.

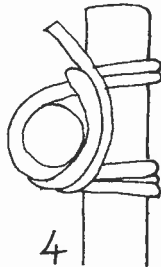
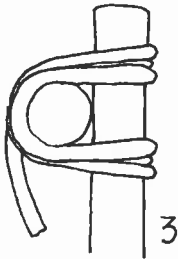
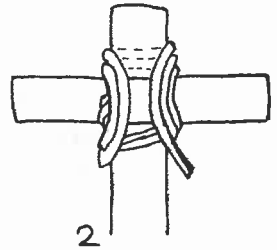
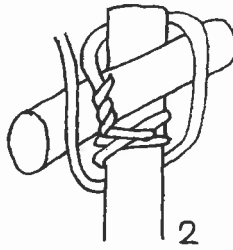
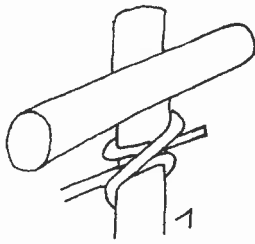

TIMMERSTEEK

1 PAALSTEEK
2 GAREELSTEEK
3 TIMMERSTEEK

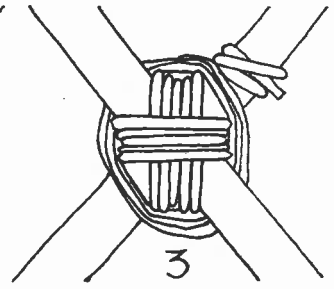
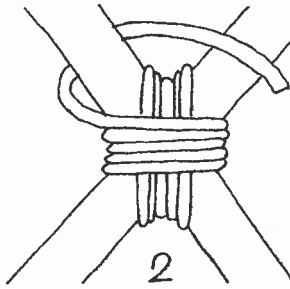
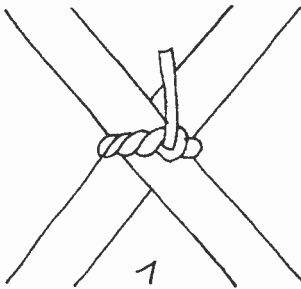

KRUISSJORRING

1. MASTWORP OM STAANDE EN ONDER LIGGENDE PAAL
2. VOORLANGS OVER LIGGER, NAAR BOVEN, ACHTERLANGS DE STAANDE EN BOVEN OVER LIGGER NAAR BENEDEN; NU BENEDEN ACHTERLANGS EN 4 MAAL HERHALEN

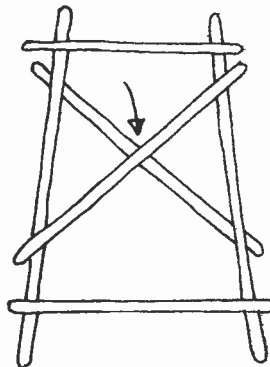
3. NU WOELEN, TUSSEN DE PALEN DOOR OVER DE SLAGEN VAN HET TOUW, 4 X EN STEVIG AANHALEN. 4. ALS SLOT DE MASTWORP OM DE LIGGER.

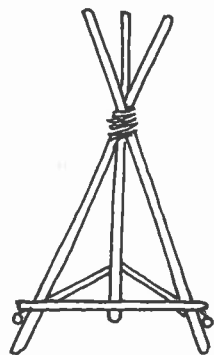
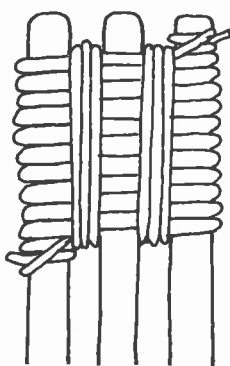
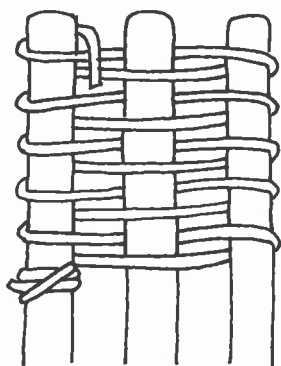
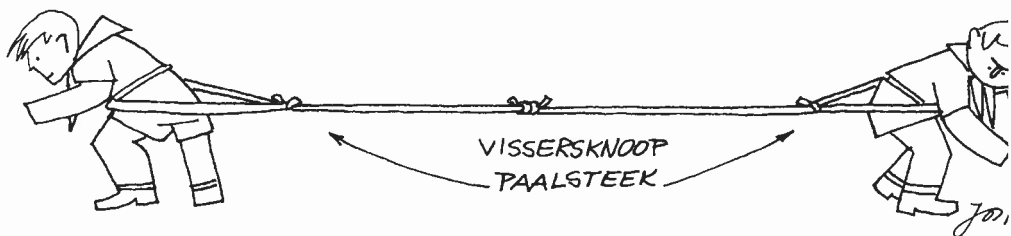

DIAGONAALSJORRING

OM DE DIAGONALEN VAN EEN SCHRAAG MET ELKAAR TE VERBINDEN.

1. TIMMERSTEK OP BEIDE PALEN.
2. 3 A 4 SLAGEN OM IEDERE VORK.
3. DAN WOELEN TUSSEN DE PALEN EN EINDIGEN MET DE MASTWORP BOVEN.

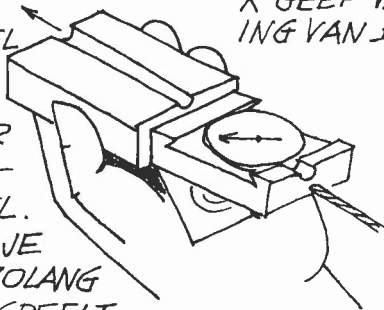

ACHTVORMIGE - OF DRIEPOOTSJORRING

GEBRUIK VAN HET KOMPAS IN HET TERREIN.

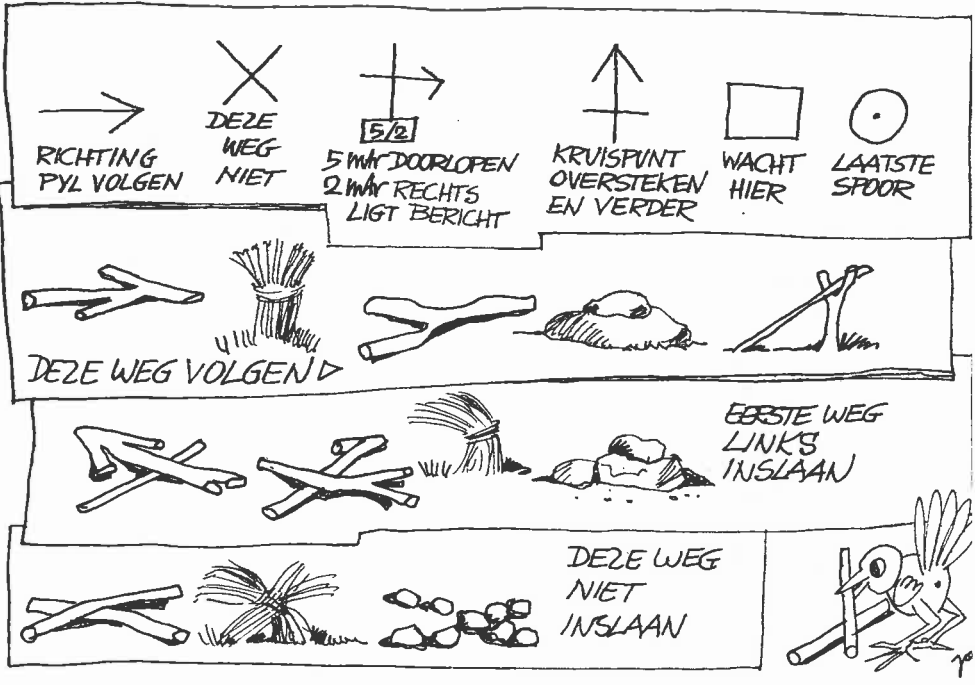
* LOOP VANAF A 2 KM. IN RICHTING 225° O.M. = JE DRAAIT DE KOMPASROOS TOT 225° OP HET AFLEESPUNT STAAT. (NU NIET MEER MET DE ROOS DRAAIEN). OP PUNT A ZET JE DE SPIEGEL UIT ONDER EEN HOEK VAN 45° . JE KYKT DOOR OF OVER HET VIZIER EN GE-LYK IN DE SPIEGEL. NAAR DE NAALD. JE DRAAIT JE ZELF ZOLANG TOT DE NAALD INSPEELT OP HET NOORDEN VAN DE ROOS. ALS DAT HET GEVAL IS HEB JE 225° IN HET VIZIER. KUN JE HET PUNT 2 KM. VERDER NIET

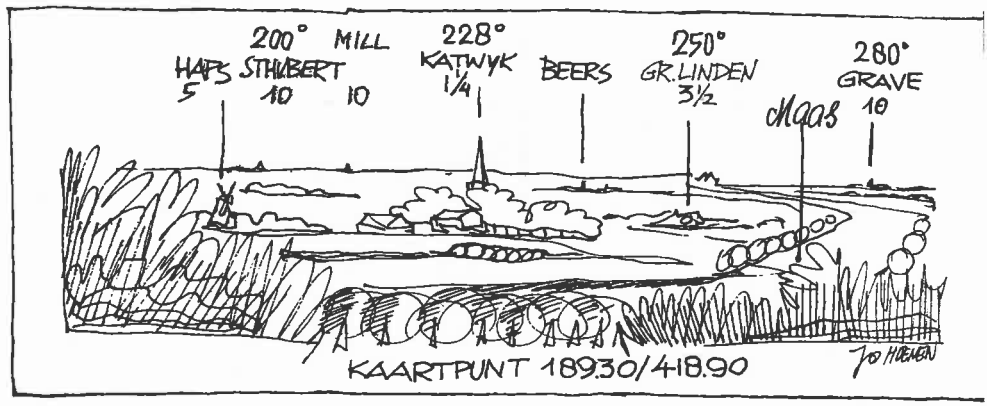
ZIEN, NEEM DAN EEN ZICHT-BAAR PUNT OP 225° IN HET VIZIER. LOOP DAAR NAAR TOE EN HERHAAL DAAR DE HANDELING

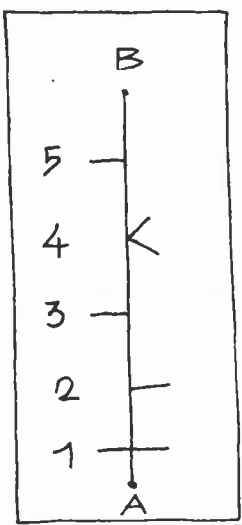
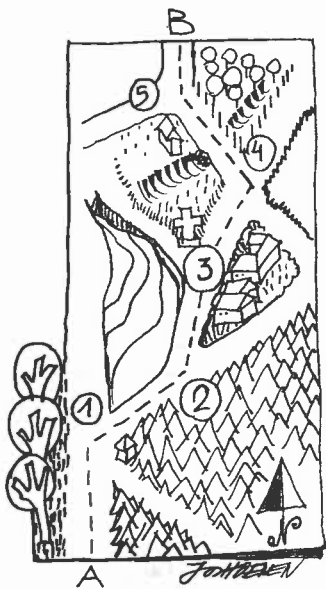
* GEEF VANAF A DE RICHTING VAN BAAN = JE

KYKT DOOR OF OVER HET VIZIER NAAR PUNT B. DRAAI DAN DE ROOS TOT DE NAALD INSPEELT OP HET NOORD. VAN DE ROOS. (IN DE SPIEGEL KYKEN). OP HET AFLEESPUNT "LEES" JE HET AANTAL GRADEN VAN PUNT B T.O.V. PUNT A.

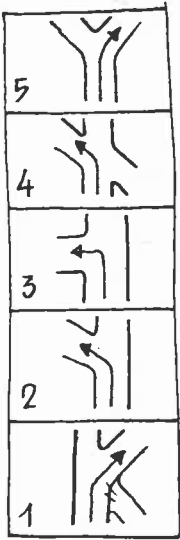
PANORAMA OF HORIZONSCHETS
 SCHETS HET PANORAMA, EEN HOEK VAN 90°. GEEF MARKANTE PUNTEN AAN. NOTEER HIERVAN DE GRADEN. SCHAT DE AFSTAND. MEET OP TOPOGRAFISCHE KAART GRADEN EN GESCHATTE AFSTAND. GEEF OP SCHETS AAN PLAATSNAAM, AFSTAND EN RICHTING; DE STANDPLAATS D.M.V. HET KAARTPUNT.

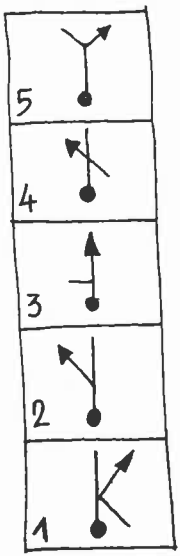

VERKLARING VAN DE STRIPKAART:

- A BEGIN VAN DE TOCHT
 1 EEN STRAAT LI. EN EEN STRAAT RECHTS LATEN
 2 EEN STRAAT RE LATEN
 3 EEN STRAAT LI LATEN
 4 TWEE STRATEN RE LATEN
 5 EEN STRAAT LI LATEN
 B EINDE VAN DE TOCHT

SITUATIE - KAART.

BOLLETJES - KAART.

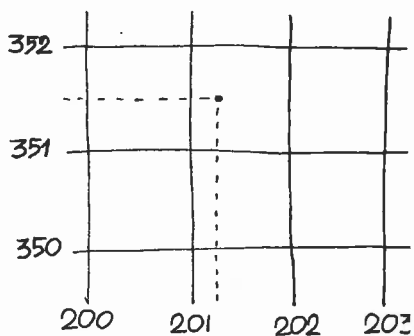
VAN BENEDEN NAAR BOVEN LEZEN. DE PYLPUNT GEEFT DE RICHTING AAN VAN DE TE VOLGEN WEG.

VERSLAG	N ^o	ROUTE		AFST.
	↑			150 1300
droog beekdal				250 1150
re. boerderij 1751				600 900
bariksbos				100 300
begin kortpt./.....	↑			200 0

ROUTESCHETS: VAN BENEDEN NAAR BOVEN LEZEN. BIJ VERANDERING VAN RICHTING DWARSSTREEP EN OP- NIEUW AANZETTEN. MET BEHULP VAN KOMPAS DE NOORDPYLAAN- BRENGEN. GEBRUIK KAARTTEKEN:

STADSPATTEGROND, WANDELKAART, AUTOKAART ETC. GEVEN EEN VERKLEINDE AFBEELDING VAN EEN BEPAALD OPPERVAK VAN DE AARDE. DE TOPOGRAFISCHE KAART GEEFT DOOR MIDDEL VAN TEKENEN ALLE DÉTAILS NAUWKEURIG WEER.

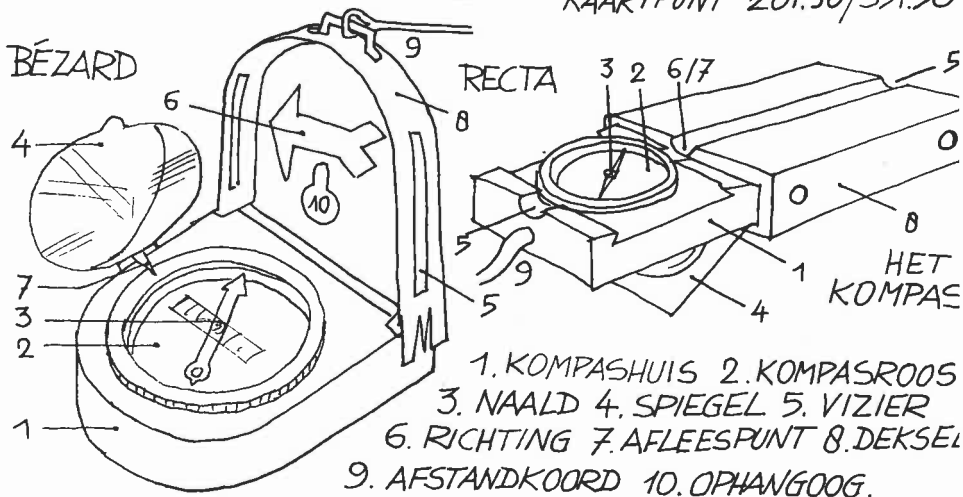
SCHAAL	1 CENTIMETER OP DE KRT	1 KILOMETER IN HET TERREIN =	OP DE KAART
	= IN HET TERREIN	METER	CENTIM.
1: 10.000	100	10	
1: 25.000	250	4	
1: 50.000	500	2	
1: 100.000	1 000	1	
1: 200.000	2 000	0,5	

HET KAARTPUNT IEDERE LYN VAN HET VIERKANT ENNET HEEFT EEN NUMMER. DE VERTICALE VAN WEST NAAR OOST (0 T/M 280).

DE HORIZONTALLE VAN ZUID NAAR NOORD (300 T/M 625), DE ONTSTANE VIERKANTEN GEVEN OP HET TERREIN AAN 1 VIERKANTE KILOMETER (1000 X 1000 METER).

HET PUNT OP DE KAART GEEF JE ZÓ OP:
KAARTPUNT 201.30/351.50

1. KOMPASHUIS
2. KOMPASROOS
3. NAALD
4. SPIEGEL
5. VIZIER
6. RICHTING
7. AFLEESPUNT
8. DEKSEL
9. AFSTANDKOORD
10. OPHANGOOG.

15.3 HOUTHAKKEN

Helaas is het niet voor iedere groep mogelijk om regelmatig aan boswerk te doen, waardoor het kamp dikwijls een van de weinige mogelijkheden hiertoe wordt. Overigens, als men voornemens heeft om tijdens het kamp te gaan hakken, dient er bij de kampvoorbereiding gedegen rekening mee gehouden te worden. Een goede mogelijkheid hiertoe is deelname aan de hout-hakkerskampen en boswerkkampen zoals die door het district, het gewest of landelijk georganiseerd worden.

Als men tijdens het kamp niet van plan is te gaan hakken, laat dan de bijlen uit de materiaalkist van de subgroepen. Zorg wel bij het centrale materiaal enkele bijlen te hebben voor het splijten van het hout voor het kampvuur e.d.

Over BIJLEN gesproken.

Waarop moeten we letten als we een bijl kopen?

1e. de bijl moet in balans liggen.

De steel en de kop moeten ongeveer even zwaar zijn.

2e. Het scherp, de teen en de hiel moeten in elkaars verlengde liggen.

3e. De wig moet goed zijn. Een houten wig droogt snel uit en krimpt. Hierbij is het gevaar dat de kop van de steel afvliegt. Het allerbeste is dan ook een patentwig(ijzer) te kopen en die er in te doen.

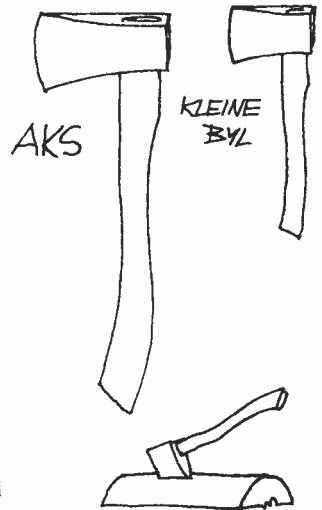
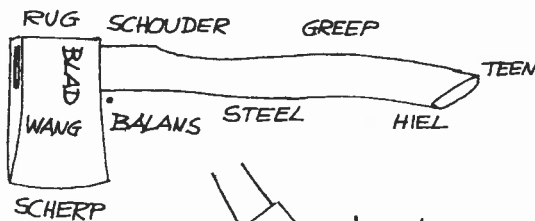
4e. De steel moet van deugdelijk hout zijn. De houtvezelrichting moet in de lengterichting lopen en zonder kwasten zijn. (bijv. ~~hierory~~-hout).

Bekende merken zijn: Marble-Gilwell-Exeter-Walters-Kinfolk en Ilthis, te bestellen bij de Scout-Shop of Heide Mij.

Let bij de aankoop van de bijl goed op het gewicht en de lengte van de steel.

Voor de kinderen t/m 13 jaar is een te hanteren.

Voor kinderen vanaf 14 jaar kan met een goed gewerkt worden.

SLYPEN NA GEBRUIK MET
CARBORUNDUMSTEEN,
SCHERPEN MET
OLIESTEENTJE

Baden-Powel heeft eens gezegd: „Het is een zeer gevaarlijk wapen“. Er bestaan dan ook regels om deze bijl te gebruiken:

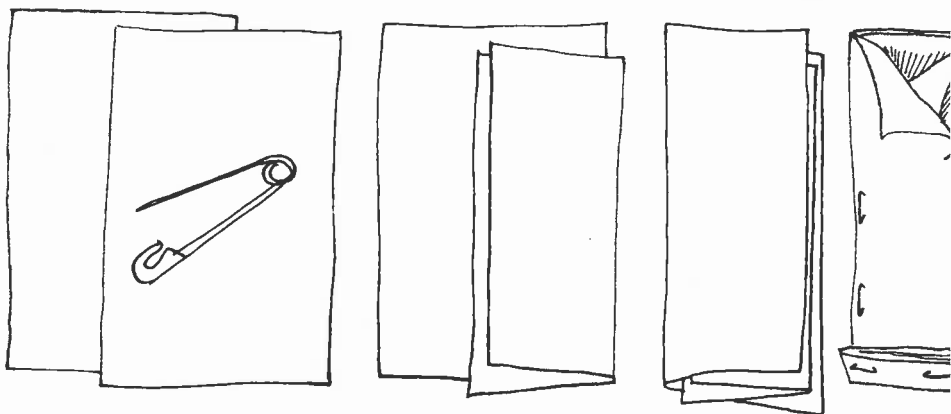
1. Moet je hout in takken hakken, dan plaats je een hakblok onder dit hout. Hak nooit op het hout tussen bakblok en bodem anders springen je de spanen om de oren. Hak daar, waar het hout rust op het hakblok.
2. Zorg dat toekijkers steeds 2 bijlengten van je verwijderd staan, gemeten met uitgestrekte armen.
3. Zorg dat de kop van de bijl beschermd is, wanneer ze niet in gebruik is, door middel van een lederen schede, of desnoods in een

blokje hout geslagen is. Leg de bijl niet onbeschermd op de grond, maar sla t steeds in een hakblok. Moet je je verpl sen met een onbeschermd bijl, draag t dan over de schouder, met het scherp r buiten, dus van je af, of met de hand on kop, waarbij ook weer het scherp naar l ten gekeerd en dan de steel naar boven.

4. Als je een bijl overhandigt aan een dan geef je de kleine bijl met de steel r voren, en de grote bijl met de kop.

15.4 DEKENS VOUWEN TOT EEN SLAAPZAK.

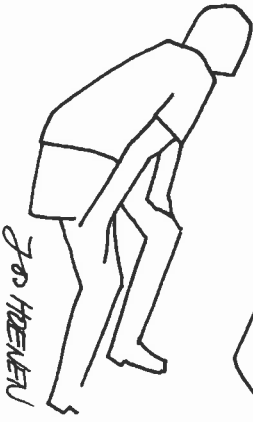
DEKENS VOUWEN: TWEE DEKENS EN ZES DEKENSPELDEN.

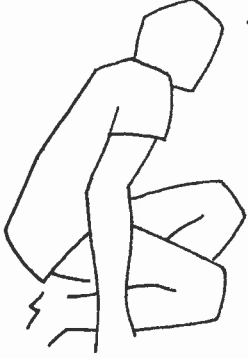
BESPIEDEN, SLUIPEN IS
ZIEN ZONDER GEZIEN TE WORDEN:

.. BY HET BOS-EN BUITENSPEL

.. BY DE OBSERVATIE VAN....

APENGANG

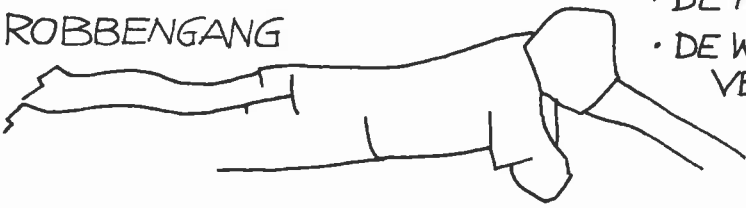
GANZENGANG

KATTENGANG
KATTENSLUIPGANG

ROBBENGANG

- DE FUUT OP HET VEN
- DE WEZEL DIE MET EEN VELDMUIS SPEELT
- DE HOMMEL OP DE DISTELBLOEM.

EEN OUDE HOED. WAAROP
GRAS EN/OF TAKJES MET
BLADERENSTREPEN
DIAGONAAL OVER JE GEZICHT
(GEBRANDE KURK)... OOK EEN
STUK GERAFELDE JUTE OVER

JE HOOFD EN GEZICHT....

OM JE GOED TE CAMOUFLEREN MOET JE PROBEREN ONTDEKKEN HOE HET KWAM DAT JE EEN BEPAALD VOORWERMEN OF DIER IN HET VIZIER KREEG. LET EENS OP

DE VORM TEGEN EEN NATUURLIJKE ACHTERGROND ZYN VOORWERPEN MET EEN HOEKIGE VORM GEMAKKE - LYK WAARTE NEMEN... OOK DE MENSFIGUUR.

DE KLEUR EEN KLEUR DIE AFSTEERT DE ACHTERGROND VALT DIRECT TEGEN DE BOS

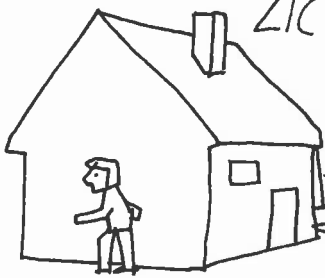
DE SCHADUW ZELF BEN JE NIET TE ZIEN, WEL IS JE SCHADUW TE ZIEN!

SCHITTERING VOORWERPEN MET EEN GLAD OPPERVLAK, BRIL, KETTING, MES, FLUIT, ARMBAND E.D. ZYN BY GERINGE ZON ZICHTBAAR

JE SILHOUET IS ZICHTBAAR...

TEGEN EEN ACHTERGROND MET EEN REGELMATIGE VORM... EEN ANDERE KLEUR

TEGEN DE HORIZON

ZELFS IN DE SCHADUW MET O TERREIN VOOR/ACHTER

16.

NA HET KAMP

16.1 VERZORGING EN OPBERGEN VAN HET MATERIAAL.

Reeds voor het kamp is hierover met de staf gesproken. Waak er voor dat niet al het werk op één persoon neerkomt of voorlopig niet wordt gedaan, omdat men op vakantie gaat direct na het kamp.

De verzorging en het opbergen van het materiaal moet dus direct na het kamp met zorgvuldigheid gebeuren.

Bij de controle dient genoteerd te worden welk materiaal gerepareerd moet worden, en dit materiaal moet apart worden gelegd. Het overige materiaal wordt goed schoongemaakt en opgeborgen. Denk eraan om de EHBO-kist bij te laten vullen.

Kort samengevat:

- Tenten:
 - luchten
 - uitkloppen
 - uitborstelen
 - repareren van beschadigingen
 - ontbrekende scheerlijnen definitief vervangen
 - opvouwen
 - tentstokken en pennen invetten
 - grondzeilen aan de onderzijde schoon maken
 - het ontbrekende aanvullen.
- Kooktoestellen:
 - branders van roet zuiveren
 - pakkingen controleren, eventueel vernieuwen.
 - pompleertje idem
- Potten en pannen:
 - helemaal schoon en open wegzetten.
- Bijlen, messen, zagen e.d.
 - herstellen
 - slijpen
 - invetten
- Verbandkist:
 - het gebruikte aanvullen
- Touwen en blokken:
 - drogen
 - schoonmaken
 - smeren
 - weghangen (niet op spijkers, op hout)

16.2 BEDANKEN VAN MEDEWERKERS.

Dat je kamp goed geslaagd is, is mede te danken aan de mensen die je op een of andere

manier geholpen hebben. Laat dat deze mensen ook weten en stuur ze een leuke kaart of brief. De kinderen kunnen hierbij goed betrokken worden door ze de kaarten te laten maken.

16.3 DE FINANCIËLE AFWIKKELING.

Vergeet niet om de openstaande rekeningen te voldoen. Als alle rekeningen betaald zijn, maakt de kampvenningmeester een overzicht van de inkomsten en uitgaven. Na overleg en goedkeuring binnen de groep kan dit overzicht ook aan de ouders verstuurd worden.

16.4 DE NABESPREKING VAN HET KAMP MET HET STAFTEAM.

Nadat de vakanties voor een ieder achter de rug zijn zal er met de staf een openhartige nabespreking (evaluatie van het kamp) moeten plaatsvinden.

Punten ter bespreking zullen zijn:

- hoe is het programma verlopen: was er een goede planning — kwam eruit wat we bedoeld hadden — welke leerpunten zijn er te noteren?
- heeft het terrein, de accommodatie, aan onze verwachtingen voldaan?
- zijn de gemaakte afspraken t.a.v. de kinderen en de medestafleden voldoende nagekomen?
- hoe hebben wij als staf gefunctioneerd t.o.v. de stafleden onderling en t.o.v. de kinderen?

Belangrijke punten uit deze bespreking worden genoteerd en gebruikt bij de voorbereidingen voor het volgende kamp.

16.5 DE AFRONDING VAN HET KAMP MET DE KINDEREN.

Als de foto's van het kamp ontwikkeld zijn, de dia's en de films weer in huis zijn, is het uiterst plezierig om een opkomst te besteden aan het terugkijken op het afgelopen kamp. Tijdens deze feestelijke avond of middag, waarbij ook de ouders, fourageurs en/of kookstaf uitgenodigd kunnen worden, is het goed om ook met de kinderen het kamp na te bespreken. Probeer ook van de kinderen te vernemen wat de plus- en de minpunten van het afgelopen kamp waren, hoe ze de activiteiten beleefd hebben, wat ze van het staffunctioneren vonden etc.

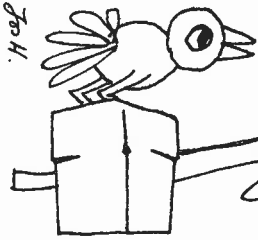
Hierdoor wordt ook bericht dat de tijdens het kamp gegroeide samenwerking en groepsbinding zich voortzet in de komende periode.

16.6 HET VOLGENDE KAMP EN DE VOORBEREIDING ERVAN.

Een goede voorbereiding van het volgende kamp start met het goed afronden van het afge-

lopen kamp.

Leg zorgvuldig de bevindingen en tips op papier vast en bewaar ze zodanig, dat ze bij de voorbereiding gebruikt kunnen worden.

WATERWE
MILLER
MILLER

Uiteraard geldt al hetgeen in deze map vermeld is ook voor het kamp van de waterwerkgroepen. Toch zijn er een aantal zaken die specifiek voor waterwerkgroepen gelden.

17.1 VERGUNNINGEN.

Iedere groep dient beslist in het bezit te zijn van de vereiste vergunningen en vaardigheden (m.b.l.'s e.a.). Tevens zal ieder kind de vereiste zwemvaardigheden moeten bezitten.

17.2 WACHTSCHEPEN.

Veel groepen maken tijdens het kamp gebruik van wachtschepen, waarin ook overnacht wordt. In de Scouting-zin bivakkeren ze dus eigenlijk. Stel je goed op de hoogte van de hiervoor bestemde suggesties en maatregelen.

17.3 ZWERFTOCHTEN.

Het komt nogal eens voor dat de subgroepen

een 2-daagse zwerftocht tijdens het kamp maken.

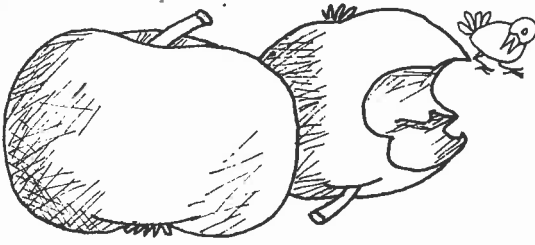
De subgroep zal een grote mate van vaardigheid moeten bezitten om hiertoe verantwoord in staat te zijn.

17.4 SLAPEN AAN BOORD.

In principe is het mogelijk, met enige aanpassingen om met 6 kinderen in een lelievlet te slapen. Hier zitten voor- en nadelen aan. Zet die eerst goed op een rijtje alvorens aan dit avontuur te beginnen.

17.5 NADERE INFORMATIE.

Uiteraard is er veel meer te zeggen over het „kamp te water“. Het ligt in de bedoeling dat hierover binnen kort uitgebreidere informatie komt: voor meer informatie op korte termijn kun je je wenden tot de speladviseur voor waterwerk en/of de landelijke admiraliteit.

ZWERF
KAMPE

In deze map willen we ook aandacht besteden aan zwerfkampen. Zwerfkampen vinden vooral plaats binnen de rowan/sherpa speleenheden. De onderstaande punten gaan dan ook van die spelaanbieding uit. Ook verkennerstroepen en padvindsters/gidsenkringen houden wel eens een zwerfkamp. De bijgaande suggesties en tips gelden uiteraard ook voor hen.

18.1 INLEIDING.

Je kunt met je groep op zomerkamp gaan en daarbij op één vaste plaats kamperen, dus een vast kamp hebben. Je kunt ook gaan zwerven; dagelijks je hele uitrusting oppakken en trekken naar een volgende kampplaats. Je maakt dan een zwerftocht.

Zo'n zwerftocht kun je maken zuiver en alleen om het zwerven, maar meestal heeft zo'n tocht een bepaald doel of een bepaald programma. Je kunt een dergelijke tocht dan ook een EXPEDITIE noemen (rowans/sherpa's).

In dit deel van de map willen we nader ingaan op alle aspecten waar je als leidinggevende van een zwerfkamp rekening mee dient te houden, respectievelijk zorg voor moet dragen.

Veel daarvan zal reeds in het eerste deel van deze map behandeld zijn. We herhalen dat niet meer. In dezelfde volgorde als hiervoor willen we alle onderdelen nog eens doorlopen en daar, waar het zwerfkamp duidelijk andere eisen stelt dan het vaste kamp, zullen we deze verschillen aangeven en zo nodig uitvoerig behandelen.

18.2 VOORBEREIDINGEN VOOR HET ZWERFKAMP.

Normaal gesproken is de afdeling of kring, die op expeditie gaat, niet zo groot dat we een splitsing in subgroepen maken. We gaan er dan ook van uit dat onze hele speleenheid als een geheel op zwerfkamp gaat. Een groep die zover getraind is, dat hij kan overwegen op expeditie te gaan, is doorgaans wel in staat zijn eigen programma, ook op langere termijn te bepalen. Een expeditie heeft dan ook altijd een vastomlijnd doel, een thema, een onderwerp dat tijdens de tocht verder uitgewerkt gaat worden. In de periode voorafgaand aan de expeditie is er meestal al aan dit thema of onderwerp gewerkt. De expeditie borduurt voort op het materiaal en de kennis die inmiddels al verzameld is.

Juist daarom is het zo belangrijk bij het voorbereiden van een expeditie precies te weten wat we willen gaan doen, waar we heen gaan en hoe we dat denken te verwezenlijken. De antwoorden op de bovenstaande vragen zullen wel uit de groep zelf moeten komen.

Wat de mogelijkheden zijn en hoe je als leiding de groep deze antwoorden kunt laten invullen, valt buiten het kader van deze map. We gaan er dan ook slechts heel sumier op in, waarbij we ons tot de grote lijn beperken, zodat je als leiding een handvat hebt om de groep zelf de details uit te laten werken.

Voor iedere expeditie en voor elke groep die daaraan begint zullen deze details weer anders zijn. Belangrijk is wel dat de groepleden het allemaal zelf doen. Dienovereenkomstig is het navolgende ook tot hun allemaal gericht.

Een goede voorbereiding begint tijdens de eerste bijeenkomst na de zomervakantie. Als de laatste expeditie zorgvuldig geëvalueerd is, gaan we direct plannen maken voor de volgende expeditie. Je kunt dat plannen maken samenvatten in het beantwoorden van drie vragen, namelijk:

- wat willen we gaan doen?
- waar willen we wat gaan doen?
- wat zijn de globale kosten?

Zorgvuldige besluitvorming omtrent de vragen één en twee zal dikwijls meerdere besprekingen vergen. De besluiten zullen door alle leden van de groep moeten worden gedragen.

Als we zover zijn, kunnen we onze plannen begroten en aan de hand van de begroting vaststellen, hoeveel geld we samen zullen moeten verdienen.

Als de plannen eenmaal in dit stadium verkeren, worden er twee data vastgesteld, die van de zwerftocht en die van de ouderavond.

Het is allereerst van belang, de ouders bij de voorbereidingen te betrekken. Maak er dus een gezellige avond van, waarin je in een ontspannen sfeer de ouders van jullie plannen op de hoogte stelt en de wijze, waarop je die denkt te realiseren. Als je verzekerd bent van de steun van de ouders, beginnen we nu aan de volgende fase: het inwinnen van zoveel mogelijk informatie over het land en de streek, waar je van plan bent te gaan zwerven.

De ANWB, vreemdelingenverkeersbureaus en bibliotheken kunnen je helpen, terwijl je eveneens contact kunt zoeken met iemand of een afdeling van wie je weet, dat ze de streek al eens verkend hebben. Aan de hand van de verkregen informatie wordt nu een concept-programma opgesteld, dat ter discussie aan de groep wordt voorgelegd. Vergeet daarbij de alternatieven niet.

Op deze wijze krijgt het programma z'n definitieve vorm. Het zal tevens bepalend zijn voor de aard van de training, die aan de expeditie vooraf gaat. Voor we ingaan op de trainingsmogelijkheden, willen we de aandacht op twee belangrijke punten vestigen, namelijk:

- A. Voor de meeste expedities is een uitstekende lichamelijke conditie vereist.
- B. De hele groep die meegaat zal een hecht team, een echte gemeenschap moeten zijn.

Doe dus alles, wat in je vermogen ligt, zowel individueel als gezamenlijk, om je conditie te verbeteren. Bevorder bewust elke activiteit, die het teamwork en de gemeenschapszin in de eenheid kunnen bevorderen. Evalueer deze activiteiten en bevorder op deze manier bewust je inzicht in de relaties van de leden onderling en de staf ten opzichte van elkaar; bekijk kritisch, of iedereen zijn verantwoordelijkheid kent en bereid is, zich ondergeschikt te maken aan de gemeenschappelijke belangen. Het lijkt misschien wat overdreven, maar je kunt voor situaties komen te staan, waarin alles van iedereen gevergd wordt om de moeilijkheden het hoofd te kunnen bieden. Vooral voor groepen die voor het eerst een expeditie ondernemen is het van belang om goede afspraken te maken. Bijvoorbeeld over de vrijetijdsbesteding, de besteding van de avonden, tijd van naar bed gaan, contacten met de andere sexe, gebruik van sterke drank enz.

Zoals we al eerder schreven, wordt de praktische training beïnvloed door de aard van het expeditieprogramma. Met andere woorden, wil men tijdens een zwerftocht een dag paardrijden, neem dan vooraf voldoende lessen, zodat een ieder in staat is een paard te wenden en tenminste in draf kan rijden.

Wil je een filmdocumentaire maken, of een dia-klankbeeld, laat je dan deskundig voorlichten en train je in het gebruik van het materiaal. Ben je van plan in een grot af te dalen, neem dan eens deel aan een speleologenweekend of informeer eens bij anderen, die reeds van de techniek op de hoogte zijn.

Train ook in voor de hand liggende zaken, als het gebruik van topografische kaarten, kompas, EHBO, zwemmen, bergbeklimmen/af dalen, fotograferen, filmen, schetsen, rugzak inpakken en maak dan ook een flinke trainingsshike. Leer omgaan met een gastoestel om met weinig middelen een goede maaltijd klaar te maken. Leer een aantal goede liedjes, want zingen schept een band. Maak eens een natuurobservatie, want

het is goed om te weten welke prachtige bloemen in het bos en op de akker staan, welke dier je pad kruist, welke bomen er langs de weg staan en hoe de vogels heten, die je zien vliegen. Stel vooral niet uit tot morgen, wat vandaag nog allemaal moet doen! Onderga... het samen zijn...

18.3 PERSOONLIJKE EXPEDITIE—UITRUSTING.

Het verdient de voorkeur, de uitrusting door de gehele afdeling samen te laten stellen. Praat al hieronder genoemde stukken eens kritisch over

- Slaapzak (dons heeft voorkeur)
- Pyjama
- Baddoek(en) + washandje(s)
- Theedoek
- Bestek (lichtgewicht)
- Bord (mepal)
- Mok (mepal)
- Ondergoed — er zijn papieren onderbroekjes
- Sokken
- Korte broek — als enige reserve broek —
- Zwembroek
- Trui — is onmisbaar voor de avonden—
- T-shirts
- Regenkleding —nylon—
- Slippers —tijdens het reizen en rust—
- Bergschoenen
- Zaklampje
- Toiletgerei
- Zonnebrandolie
- Lippenzalf
- Insecticide —meestal gewenst—
- Bloknoot
- Potlood
- Zonnebril
- Paspoort
- Kaart met de persoonlijke gegevens —bloedgroep, ziekenfonds e.d.—
- Rugzak
- Shelter

18.4 GROEPSMATERIAAL VOOR DE EXPEDITIE (max. 12 personen).

- Drie éénpits gastoestelletjes met reservetankjes
- Nylon windscherm van 60 x 120 cm
- 1 vijf-liter-pan
- 1 vier-liter-pan
- 1 tefal koekepan
- 2 houten lepels
- 1 pollepel
- 1 broodmes
- 1 blikopener
- 1 afwasborsteltje
- 1 flaconnetje afwasmiddel

Apotheekje
Aluminium kampschopje
Waterzak (lichtgewicht)
Vuilniszakken
Toilet papier
Verrekijker
Foto- en/of filmcamera
Topografische kaarten
Kompas
Curviometer
Set ACF voor desinfecteren van drinkwater
Radiootje

18.5 VOEDING TIJDENS EEN ZWERFKAMP.

Als we gaan zwerven is de voeding, naast voldoende rust, een belangrijk onderdeel.

We kunnen natuurlijk geen uitgebreide menu's mee gaan torsen, maar we moeten ons vaak behelpen met maar één pannetje voor onze maaltijd.

Het is belangrijk, dat we zoveel mogelijk levensmiddelen daar gaan kopen, waar we 's nachts overnachten. Zorg ervoor, dat je ruim in de middag de tijd hebt om op een volgende routeplaats je tentje op te zetten, wat uit te rusten, je levensmiddelen in te kopen, te koken en de fraaie omgeving, waar je bent, te bewonderen. Ook moet je de geplande activiteiten kunnen ondernemen.

18.6 DE MAALTIJDEN.

Gebruik na iedere maaltijd fruit. Probeer of er in de plaats, waar je aangekomen bent, yogurt, vla of kwark te kopen is: een smakelijk toetje. Als je een liefhebber bent van soep, bereid dan een zogenaamde maaltijdsoep en niet alleen wat warme bouillon.

Rauwe groente is heerlijk, mits deze goed gewassen wordt. Denk voor de warme eenpotsmaaltijden aan stampot in allerlei variaties.

We geven je enkele recepten, die voor ongeveer twaalf personen bestemd zijn.

1. STEW.

4 kg. aardappels, 3 blikken gemengde groenten, 1/2 blik ossestaartsoep en 1 kg. gestoofd rundvlees in blik, ham of lunchmeat.

Zet de aardappels op in een ruime hoeveelheid water en voeg er een eetlepel zout aan toe. Verwarm de groente en voeg de soep onverdund aan de groente toe. Snijd het vlees in dobbelsteentjes en voeg dit toe aan de soep en de

groente. Als de aardappels gaar zijn, moet je ze niet afgieten. Voeg het mengsel groente, soep en vlees toe aan de aardappels. Roer alles goed door elkaar, voeg er wat peper aan toe en je hebt een voortreffelijk maal.

2. GOULASH.

3 pakken rijst (1 pak à 4 personen), 4 pakjes tomatensoep, 1 kg vlees in blik, ham of lunchmeat, 1 kg uien, 5 paprika's en eventueel champignons.

Gebruik snelkokende rijst, die je acht minuten laat koken. Giet het water af en laat de rijst een kwartier staan, bijvoorbeeld in een folie-deken. Maak in twee liter water een papje van vier pakjes soep, snij de uien, paprika's en champignons en voeg dit aan de soep toe. Schep de rijst droog en heet op de borden en doe de saus er overheen.

3. SPAGHETTI.

1250 gram spaghetti, 3 pakjes tomatensoep, 2 blikjes tomatenpuree, 650 gram gesneden ham en 200 gram geraspte oude kaas.

Laat de spaghetti in ruime hoeveelheid water ongeveer vijf minuten langer koken dan op de verpakking is aangegeven.

Maak van de tomatensoep een papje in 1 1/2 liter en voeg de tomatenpuree hieraan toe. Snijd de ham in stukjes en voeg deze na het koken aan de saus toe. Serveer de kaas apart voor de liefhebbers.

4. JACHTSCHOTEL.

5 kg aardappels, 3 blikken gemengde groenten, 1 kg gestoofd rundvlees of gehakt, 1/2 kg uien, 1 blikje paprikapoeder.

Kook de aardappels en maak er puree van. Verwarm de groenten en het vlees. Bak de uien royaal in boter en voeg hieraan ook paprikapoeder toe. Voeg de uien met de paprikasaus toe aan de groenten en roer alles door elkaar.

5. NASI GORENG.

3 pakken rijst (1 pak à 4 personen), 3 pakjes droge samengeperste nasigroenten, 750 gram ham of lunchmeat, 12 eieren, 1 potje zoetzuur. Behandel de rijst zoals in recept 2 is omschreven. Week de pakjes nasi in driekwart liter water. Bak dit samen met de gesneden ham of lunchmeat in de boter. Vermeng dit met de droge rijst. Bij elk portie een gebakken ei serveren.

6. KARBONADEN A LA FRANCE.

4 kg aardappels, 3 blikken doperwten, 2 blikken appelmoes, 200 gram ontbijtspek, 2 teen-tjes knoflook.

Bak het spek en de knoflook samen en voeg dit toe aan de verhitte doperwten. Bak de karbonaden gaar.

7. FISHERMAN'S DINNER.

4 kg aardappels, 3 kg kabeljauwfilet, 1 pakje boter, 3 citroenen, verse sla, slasaus.

Kook de aardappels. Snijd de filet, géén zout toevoegen, want verse vis is meestal iets gezouten. Bak de plakken filet in de boter. Serveer ieder een flinke moot filet en een schijf citroen, wat sla met slasaus en de aardappels met langzaam gesmolten boter. Gebruik eventueel diepgevroren filet. Deze filet wordt minder snel gaar.

8. MACARONI.

1250 gram macaroni, 3 pakjes tomatensoep, 2 blikjes tomatenpuree, 650 gram ham en 200 gram geraspte kaas.

De bereiding geschiedt hetzelfde als bij recept 3.

9. BEANS AND BACON.

4 blikjes kervel- of linzensoep, 8 blikjes witte bonen in tomatensaus en 600 gram bacon.

Soep vooraf. Warm de bonen goed op, bak de bacon en geef die er apart bij.

10. FARMHOUSE CHICKEN.

(leuk voor slotdiner)

4 blikjes kippensoep, 4 kg aardappels, 4 kropjes sla, 4 tomaten, 6 eieren, 1 ui, 1 fles slasaus, 3 hele kippen, 8 plakjes ontbijtspek, 1/2 liter blik perziken en 1/2 liter blik mandarijnen.

Maak een houtvuur en kook eerst de aardappelen. Wrijf de kippen in met zout, peper en paprikapoeder. Plak de plakjes spek tegen de kip aan en duw een kluitje boter in de kip. Wikkel de kippen stuk voor stuk in aluminiumfolie.

Leg ze dan voorzichtig in de gloeiende as van het vuur. Na een kwartier keren. Na een half uur is de kip gaar. Was de sla zorgvuldig, vermeng ze met de gesnipperde ui en voeg de slasaus toe. Garneer de kip met stukjes perzik en mandarijn.

VOEDSELBEDERF.

Warm weer op onze expeditie geeft voedselbedervende bacteriën de kans om zich razendsnel te vermeerderen. Wie bij dergelijk weer niet op de hygiëne let, maakt een heel goede kans om een buikgriepje of „zomerdiarree“ op te lopen. De veroorzaker van deze narigheid, de salmonellabacterie, gaat onzichtbaar te werk. Voedsel, dat besmet is, ziet er dikwijls normaal

uit, ruikt goed en smaakt uitstekend. Ziektebronnen kunnen vlees, kip, vis, melk, ijs, rauwe groente en water zijn. De salmonellabacterie vermeerdert zich bij een temperatuur van 0 graden Celsius niet meer en gaat bij 80 graden Celsius dood. Ter voorkoming van voedselbederf:

HYGIENE.

Vermindert de kans, dat het voedsel besmet wordt met ziekteverwekkende bacteriën.

KOELEN.

Koelen maakt, dat er geen massale vermenigvuldigingen kan plaatsvinden van de enkele bacteriën, waarvan de aanwezigheid nauwelijks te vermijden is.

VERHITTEN.

Verhitten doodt de salmonellabacteriën en maakt in de meeste gevallen ook de bacteriële vergiften onwerkzaam.

De belangrijkste punten waar je op moet letten zijn de volgende:

- was je handen goed na het gebruik van het toilet, vóór je gaat koken en vóór je gaat eten.
- Was je keukengerei en vaatwerk af in kokend water; doe dat niet in het beekje of het heldere meertje, waarvan het water minder zuiver is, dan het op het eerste gezicht lijkt.
- niet al het water is drinkwater! In Frankrijk staat bijvoorbeeld nog wel eens „eau non potable“ op waterpompen of bij kranen. Dat water is geen drinkwater, dus ook niet geschikt voor het wassen van groente en fruit.
- Was groente en fruit in zuiver water. Ben je er niet zeker van of het water goed is, was het dan in water, dat je tien minuten hebt laten koken. Fruit, dat daarvoor in aanmerking komt, kun je beter schillen.
- Gebruik schone handdoeken en laat geen vuile thee- hand- en vaatdoeken slingeren. Spoel ze na het gebruik in een sopje uit en droog ze vlug, liefst in de zon.
- Bewaar etensresten koel. Heb je geen koeling, bewaar dan geen restjes. Een koeltas is geen koelkast en kan er dan ook beslist niet voor gebruikt worden.
- Je eten is betrouwbaar als je het snel aan de kook brengt en het een kwartier door laten koken. Eet daarom bij warm weer geen rauw of half-rauw vlees, dus geen tartaar of biefstuk.

- Kook de melk op warme dagen door in de avonduren, of het nu losse melk is, dan wel flessemelk uit een aangebroken fles.
- Eet geen onverpakt ijs, dat in een karretje langs de weg verkocht wordt. Verpakt ijs en schepijs uit een schone, drukbezochte winkel leveren meestal geen bezwaar op.

NEEM GEEN VACUUM VERPAKT VLEES OF VLEESWAREN MEE. DEZE VERPAKKING VERLENGT DE HOUDBAARHEID NIET OF WEINIG;

- Ongekoeld in een warme omgeving is dit vlees zelfs minder lang houdbaar dan de datum op de verpakking aangeeft. Levensmiddelen in blik zijn wel goed houdbaar.

ONTHOUDEN.

De firma Sleen in Utrecht verkoopt nooddranksen in een verpakking van 1 kg à drie tabletten per dag; voldoende voor zeven dagen zwerfen. Hierbij inbegrepen zijn 12 dextrose-tabletten. De prijs bedraagt ongeveer f 10,—. Met 100 gram sacharientjes doe je tijdens de expeditie net zoveel als met 10 kilo suiker.

Het voorlichtings bureau voor de Voeding (laan Copes van Cattenburch 44 in Den Haag) geeft twee interessante boekjes uit, die je zeker eens gelezen moet hebben. Het zijn „Op trek met de pollepel” en „Voedingstips voor kamerbewoners”. Deze boekjes kosten respectievelijk f 0,75 en f 0,35, waarbij de portokosten dan opgeteld moeten worden. Er staan goede recepten in, die op één warmtebron te bereiden zijn.

18.7 EXPEDITIES NAAR EN DOOR HET BUITENLAND.

Wij willen de aandacht vragen voor enige speciale onderwerpen voor een buitenlandse expeditie.

- hoe gaat de groep naar het buitenland? Met eigen auto's? Dan zorgen voor de rijbewijzen, een reserve chauffeur, en de groene kaarten. Met openbaar vervoer? Dan zeer tijdig reserveren. Op de fiets? Dan goede fietsen, goede lichten, conditie, en de afstand van te voren bepalen en het terrein dat over onze grenzen behoorlijk heuvelachtig is, kennen.
- De bagage, de ongevallenverzekering, en de ziektekostenverzekering. Ziekenfondsleden moeten hun eigen gegevens bij zich hebben, maar ook het zogenaamde EEG formulier, dat bij de ziekenfondskantoren te krijgen is.

Particulier verzekerden doen er verstandig aan eens goed na te gaan wat volgens hun polis wel vergoed wordt en wat niet.

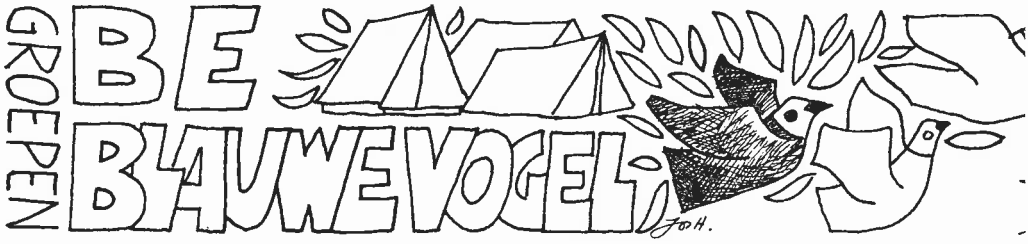
Alleen in Engeland zijn de kosten van ziekte en ziekenhuisverblijf volledig gedekt door de overheid, ook voor buitenlanders die tijdelijk in Engeland verblijven, zoals b.v. gedurende een vakantie.

- Zorg niet alleen de zeden en gewoonten van de streek enigermate te kennen, maar wees ook erg attent op de eigen zeden en gewoonten. Het gedrag en de gesprekstaal van de groepsleden wordt ook in het buitenland veel sneller begrepen en verstaan dan wij verwachten.
- Handhaaf in het buitenland de Nederlandse eetgewoonten niet. Dat is veel te duur! Onze magen zijn echter niet aan alles gewend van wat het buitenland ons voorschotelt. Onze magen raken dus erg gemakkelijk van streek, temeer daar zij de inspanning van een zwerftocht ook al niet gewend zijn. Zorg er dus voor voldoende stoppen en laxeremiddelen.
- Gebruik alleen materialen die ook in het buitenland gemakkelijk te verkrijgen zijn. Dit geldt in het bijzonder voor gastankjes, fotorolletjes, batterijen, medicijnen, en bepaalde onontbeerlijke voedingsartikelen.
- Als je via een vastgestelde route en tijdschema op expeditie gaat, zorg dan vooraf voor toestemmingen om te kamperen op de diverse kampplaatsen.
- Spreek met de thuisbasis een vast tijdstip af voor telefonisch contact. Laat toch zoveel mogelijk gegevens over de route, tijden en adressen op de thuisbasis achter.
- Neem niet te veel geld mee. Neem reischeques mee of reis- en kredietbrieven van de ANWB.

18.8 NOG ENKELE BELANGRIJKE TIPS.

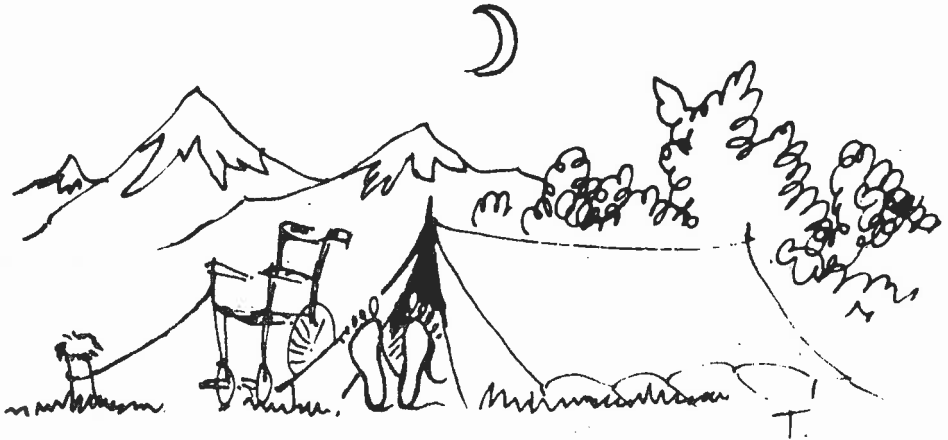
1. Gebruik tijdens het lopen echte wollen sokken. Draag bij voorkeur sokken zonder stoppen. Draag gestopte zokken binnenste buiten. Draag hoge, goed ingelopen schoenen met geprofileerde zolen. Bewerk ze dagelijks met ledervet.
2. Loop in bergachtig terrein in een kalm tempo, vooral als je aan het stijgen bent. Hier geldt het gezegde: „Wie kalm aan doet, doet het goed en wie het goed doet, komt het verst”.

3. Gaat je expeditie een aantal dagen over gletsjers, zorg dan voor een zonnebril, zonnebrandolie, lippenzalf en een hoofddeksel.
4. Vergeet in de Scandinavische landen nooit een insectenverdelger mee te nemen en zorg in je tent voor muskietengaas.
5. Verwissel gastankjes altijd buiten de tent en nooit in de buurt van open vuur.
6. Drink onderweg vaak kleine hoeveelheden water: het drinken van bier en sterk gekoelde dranken is sterk af te raden. Thee met citroen lest de dorst uitstekend.
7. Zoek voor het opzetten van een shelter een vlak stukje grond, liefst in de luwte, tentopening naar het oosten. Verwijder scherpe stenen, takken e.d.. Zet je shelter nooit onder bomen of struiken. Geef je spullen een vaste plaats. Het voorkomt zoeken en getier.
8. Stop bij de kano hike je uitrusting in een plastic zak en knoop deze goed dicht. Beveilig je bril tegen verlies met een koordje om je hals.
9. Neem de moeite eens om van je expeditie korte aantekeningen bij te houden; werk ze later uit tot een boeiend verslag en verlevendig dit met schetsen en foto's.
10. Wil je of ben je gedwongen onderweg in een jeugdherberg te overnachten, zorg dan, ook je een lidmaatschapkaart van de NJJ kunt tonen.
11. Veel Scouting-leden gebruiken voor hun zwerftocht- en de zogenaamde Pa Brousse schoenen. Dit is een hoge canvaschoen met een gewicht van 900 gram. Deze zijn, mits goed waterdicht gespott, uitstekend geschikt voor middelzware expedities. Ze zijn verkrijgbaar bij elke goede sportzaak.
12. Tegen optrekkende kou is een draakgronddeken ideaal. Het is een zeer licht dekentje, dat een goede isolatie in je shelter waarborgt.
13. Tegenwoordig zijn er ook onderbroekjes van de handel van celstof, die je na gebruik eenvoudig weg kunt doen. Het gebruik ervan spaart je gewicht.
14. Let er bij de afwas op, dat er geen zee spatters op je shelter terecht kunnen komen. Je tent gaat op deze plaatsen lekken.
15. Gebruik voor je tochten een rugzak met ladderframe. Het ladderframe verdeelt het gewicht van de uitrusting over de schouder en heupen. Bij het inpakken komen de zwaarste uitrustingsstukken bovenop. Bij andere modellen rugzakken is het inpakken juist andersom, en de verdeling over de heupen en schouders is minder gunstig.

Hoewel het kamperen/bivakkeren met gehandicapte kinderen in beginsel „niets bijzonders” is, zijn er toch een aantal zaken die voor en tijdens het kamp/bivak de nodige aandacht moeten krijgen. Het feit dat — een aantal kinderen — gehandicapt zijn, brengt nu eenmaal toch extra aandachtspunten met zich mee.

In dit hoofdstuk proberen we zoveel mogelijk van deze belangrijke zaken aan te geven. Belangrijk is wel te beseffen dat deze punten erbij komen, dat ze naast de gewone, algemene kamp/bivak beslommeringen staan. Voor de betreffende leiding betekent dit dus wat extra werk. Wellicht is het goed daar attent op te zijn.

19.1 KAMPFORMULIER BE/BLAUWE VOGELS.

Naast het gewone kampaanvraagformulier, dat door alle groepen gebruikt wordt, dienen de BE/Blauwe Vogel groepen een apart formulier in te vullen. Dit formulier wordt jaarlijks rechtstreeks toegezonden aan de leid(st)ers.

Elke speleenheid vult apart een papier in. Het invullen en opsturen van het **kampformulier BE/Blauwe Vogels** is noodzakelijk als er twee of meer nachten gekampeerd wordt.

Deze formulieren dienen tevens als opgave voor de tegemoetkoming uit het prinses Beatrix fonds. (f 4,50 per kind per kampnacht).

De formulieren moeten 6 weken voor het kamp/bivak worden ingestuurd. Voor het zomerkamp zo mogelijk opsturen voor 1 juni. Voor najaar/winter kampen geldt dat formulieren die mee moeten tellen voor het Beatrix fonds voor 1 november ingestuurd moeten worden.

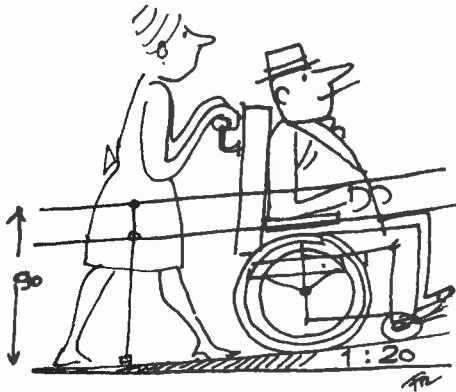
19.2 KAMP/BIVAK ACCOMMODATIE.

Boven aan het lijstje van goede accommodaties voor groepen gehandicapten staat natuurlijk St. Walrick in Overasselt, met de BE-vleugel en Buitenzorg in Baarn, met het Blauwe Vogel huis. Beide zijn voor gehandicapten goed bruikbaar. Gebouwen met aangepaste toiletten, ruime slaapzaaltjes, brede deuren e.d..

In het algemeen is het niet eenvoudig een goed aangepaste en betaalbare bivakruimte te vinden. Kamperen levert meestal minder moeilijkheden op, maar heeft er verder zo z'n eigen problemen.

Om teleurstelling te voorkomen is het noodzakelijk dat de leiding altijd zelf het terrein of de boerderij gaat bezoeken. Een grondig onderzoeken wat betreft wasgelegenheid, waterputten en toiletten is op zijn plaats. Ook paden en velden in de omgeving verdienen de aandacht.

Zijn ze ook begaanbaar bij minder mooi of bij heel droog weer? Deze voorzieningen zijn medebepalend voor het welslagen van het kamp.

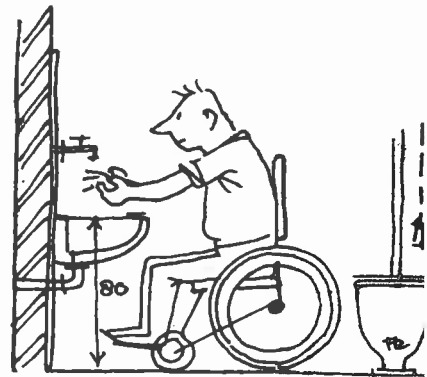
**BIJ HOOGTE VERSCHILLEN KAN
EEN FLAUWE HELLINGBAAN UIT-
KOMST BIEDEN. HELLING LIEFST
1 OP 20.**

Leiding zal niet te gauw „ja” moeten zeggen bij het beoordelen van een accommodatie, een al te snel „nee” is ook niet op z'n plaats, want vele leiders en leiders zijn bijzonder bedreven in improviseren en het vervaardigen van de meest fantastische aanpassingen.

In de Scouting-kampeeraanpak (zie eerste aanvulling) staan een aantal gebouwen aangeduid met een rolstoeltoegankelijkheids-symbool.

Zoals gezegd is het meestal niet eenvoudig een goed aangepaste bivakruimte te vinden. Als een eigenaar van een boerderij de overtuiging heeft, dat zijn ruimtes zijn aangepast, is het zinnig daar zelf toch nog te gaan kijken. Bij de Nederlandse Vereniging voor Revalidatie (N.V.R.) is een vragenlijst te verkrijgen, die gehanteerd kan worden bij het beoordelen van de mate van aangepast zijn van een gebouw (groepshuis); een handige samenvatting van deze vragenlijst staat afgedrukt in het handboek BE/Blauwe Vogels.

**TEN MINSTE EEN ROLSTOEL-
TOILET.**

De N.V.R. geeft jaarlijks een fraaie „vakantiegids” uit. Deze gids geeft een overzicht van aangepaste campingterreinen, groepshuizen, groepsvakantiemogelijkheden e.d. voor lichamelijk en zintuigelijk gehandicapten in binnen en buitenland, kosten ± f 2,-.

19.3 KAMP/BIVAK PROGRAMMA.

Als in de kampactiviteiten bezoeken aan dorpen, rentuinen, speeltuinen, musea e.d. worden opgenomen, is het voor de leiding bittere nootzaak deze instellingen tevoren te benaderen.

Een bezoekje vooraf kan duidelijkheid scheppen omtrent de toegankelijkheid van een eender, maar ook kunnen er vaak afspraken gemaakt worden t.a.v. speciale reserveringen, groepsfaciliteiten, kortingen e.d..

Gegevens over de aangepastheid zijn overigens ook te vinden in de eerder genoemde vakantiegids.

Adressen voor natuurparken, musea e.d., bij de plaatselijke en provinciale V.V.V.'s. Deze kartoren kunnen geen gegevens opleveren over toegankelijkheid (ze zijn meestal zelf ook niet aangepast).

19.4 VAKANTIE EN VERZEKERINGEN.

Als je gehandicapt bent en je bereidt je vakantie voor of je bent van plan met gehandicapten op vakantie te gaan, dan valt er nogal wat te organiseren. In de voorbereiding moet zeker betrokken worden het gebied van de verzekeringen, om jezelf en/of de ander niet te schaden.

Voor verzekering zoals kampeer w.a., de scouter polis enz. geldt, in tegenstelling tot allerlei geruchten, geen aparte regeling voor gehandicapte groepen.

Voor hen zijn dezelfde regelingen van toepassing als voor „gewone” groepen, het is dus ook voor BE/Blauwe Vogelgroepen noodzaak te zorgen dat deze verzekeringen in orde zijn. Extra aandacht wel voor de sociale verzekeringen. Vooral ziekenfonds verzekerden en zij die een uitkering ontvangen in gevolge de ziektewet (z.w.), de wet op arbeidsongeschiktheidsverzekering (w.a.o.) of de werkloosheid wet (w.w.) doen verstandig hier aan te denken.

Uitvoerige gegevens staan in de —gratis— folder, die kan worden aangevraagd bij het Voorlichtingscentrum Sociale Verzekering, Rhijnspoorplein 1, Amsterdam.

19.5 MEDISCHE FORMULIEREN.

Het is voor BE/Blauwe Vogelgroepen op kamp/bivak, maar ook bij weekend of opkomsten, aanbevelenswaardig een aantal vooral medische gegevens bij de hand te hebben.

De leiding draagt immers een grote verantwoordelijkheid. Een aantal groepen hanteert voor het verzamelen van deze gegevens een eigen systeem. De mogelijkheid bestaat ook gebruik te maken van de zogenaamde „medische formulieren” die Scouting Nederland uitgeeft. Deze formulieren zijn gratis verkrijgbaar op het landelijk bureau afd. BE/Blauwe Vogels. Ze mogen ook als voorbeeld gebruikt worden voor het vervaardigen van „eigen” formulieren voor een groep.

19.6 ANDERE MEDISCHE KAMP/BIVAK ZAKEN.

o Een groot aantal BE/Blauwe Vogelgroepen heeft een medisch vertrouwensfiguur of groepsarts. Het is voor een groep niet verplicht een groepsarts te hebben; het is wel verstandig: zo'n man of vrouw kan juist voor het kamp erg waardevolle adviezen en aanwijzingen geven. In veel groepen bestaat de goede gewoonte vlak voor het kamp/bivak samen met de groepsarts alle kinderen nog eens te bespreken; vaak wordt dit nog aangevuld met een bezoekje aan de ouders of verpleeginrichting.

Tijdens het kamp/bivak zijn dan de meest actuele gegevens over de kinderen en hun handicaps beschikbaar.

o Bij een aantal BE/Blauwe Vogel groepen gaat met ieder kamp/bivak een verpleegster mee.

Vaak is dit een verzoek of eis vanuit inrichting of revalidatiecentrum.

o Veel gehandicapte kinderen gebruiken medicijnen; meestal moeten deze ook ingenomen worden tijdens bijeenkomsten, weekends, kampen e.d.. Voor de leiding op kamp is het noodzaak de gang van zaken rond deze medicijnen goed te organiseren. Het is verstandig dat één persoon het beheer heeft over de medicijnen. Er moet een overzichtje zijn van wat aan wie gegeven wordt, aangevuld met hoeveelheden en inneemtijden. Zo'n lijstje kan in de verbandtrommel en in de medicijnenkist geplakt worden. In geval van nood kan ook iemand anders dan de aangewezen persoon de medicijnen toedienen.

Op elk flesje, doosje, pakje moet de naam gezet worden van het kind voor wie de medicijnen zijn; het geheel moet worden opgeborgen in een goed afsluitbare, vochtvrije trommel, doos of kist. Ook theelepels, maatbekers, speciale mokken e.d. die voor medicijnen gebruikt worden, moeten van een naam voorzien worden. (bijv. met hechtpleister). Na gebruik deze spullen goed schoonmaken, zodat geen medicijnresten achterblijven of in het afwaswater terecht komen.

o Op het kampinschrijfformulier, wat de ouders moeten invullen, moet speciaal gevraagd worden naar medicijnen, naam en adres huisarts en/of specialist.

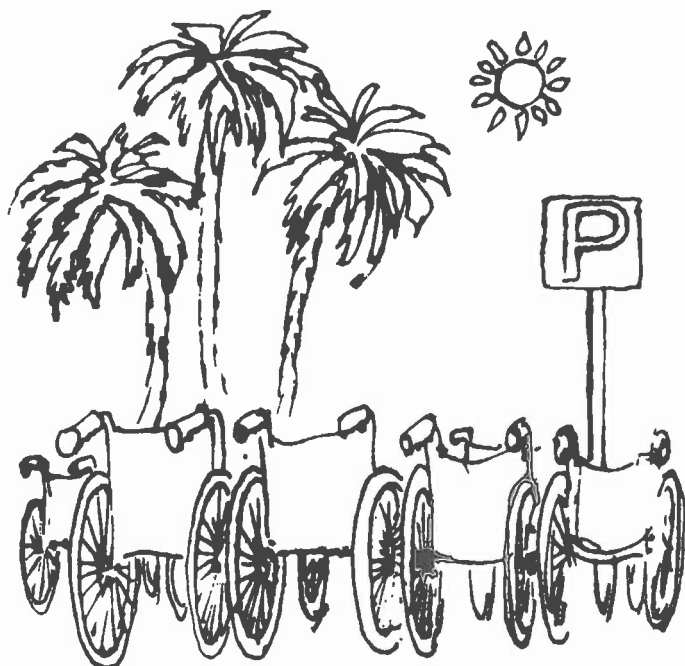
Het eerder genoemde medisch formulier kan hiervoor gebruikt worden.

o De weg naar een arts in de buurt van het kamp verkennen is erg verstandig. Schrijf hem geruime tijd van te voren dat je komt. Hij herinnert het zich wel, als je hem nodig hebt.

19.7 PREVENTIE EN NOG WAT.

Brandveiligheid is een belangrijk aspect; een gehandicapt kind kan zich of niet gemakkelijk of wellicht zelfs helemaal niet zelfstandig naar buiten begeven als er wat aan de hand is.

Houd rekening met deze beperkingen bij het beoordelen van een accommodatie (zie ook 20.2). Met gehandicapte kinderen slapen op een hooizolder is dus pure waanzin.

GROEPSVAKANTIES

Extra aandacht ook voor hete pannen en grijpgrage kinderhanden. Losliggende draden, touwen, slangen, zijn ware valstrikken ook voor niet gehandicapten.

Losse vloermatten, losliggende planken of ondeugdelijke vlonders en hoge drempels kunnen erg veel last opleveren.

Slordigheid met punaises, glasscherven, nietjes e.d. is voor rolstoelgebruikers een nare ervaring, en ook voor blote vloeten lopers!

19.8 GEHANDICAPTEN EN GEHANDICAPTEN.

Met uitzondering van het verhaaltje over de kampaccommodaties zijn alle tot nu toe gestelde punten van toepassing op groepen met lichamelijk gehandicapte kinderen, zintuigelijk gehandicapten of geestelijk gehandicapten.

De eisen die deze laatste groepen aan kamp- bivak accommodaties moeten stellen zijn nu wezenlijk anders als de eisen van „gewone groepen.

Overigens is een reisbureau voor geestelijk gehandicapten in oprichting ; de eerste reisgids van dit reisbureau is reeds verschenen. Het bureau gaat zich bezig houden met groepsreizen mogelijkheden voor geestelijk gehandicapten en op langere termijn wellicht ook met individuele vakantiemogelijkheden.

De zojuist verschenen reisgids van dit reisbureau is verkrijgbaar bij de secretaresse mev. Sanders-Bayers, van Strijensingel 491 Dordrecht.

Als er vragen/problemen zijn t.a.v. bepaald handicaps, kan het beste contact opgenomen worden met de voor die bepaalde groep bestaande organisaties verenigingen of instanties. Adressen verkrijgbaar bij de N.V.R.

19.9 TOT SLOT.

Een aantal adressen en titels die van belang kunnen zijn voor het kamperen en bivakkeren met gehandicapte kinderen.

- * Handboek BE/Blauwe Vogelleiding, uitgave van het landelijk team BE/Blauwe Vogels, f 4,— verkrijgbaar op het landelijk bureau. Elk jaar verschijnen er twee aanvullingen.
 - * De revalidatiegids, vademecum ten behoeve van lichamelijk en zintuigelijk gehandicapten. 1974 uitgave van de N.V.R. f 10,—.
 - * V.L.G. Informatorium, documentatiesysteem van hulpmiddelen en aanpassingen t.b.v. lichamelijk gehandicapten. Uitgave Wolters-Noordhoff/Tjeenk Willink Groningen. f 28,50.
- * Met diët op vakantie naar het buitenland; een brochure uitgegeven door het voorlichtings bureau voor de voeding. Postbus 1772 in Den Haag; f,1,— aan extra postzegels.
 - * Inspiratie, tweemaandelijks uitgave voor leid(st)ers van BE/Blauwe Vogelgroepen. Inlichtingen: landelijk bureau afd. BE/Blauwe Vogels.
 - * N.V.R. (Nederlandse Vereniging voor Revalidatie) Eisenhouwerlaan 142, Den Haag, 070-556600.
 - * N.O.Z. (Nationaal Orgaan Zwakzinnigezorg) Postbus 415, Utrecht. 030-333524.

20.

OVERIGE LITERATUUR

Werkmappen in de Scout Shop:

Laat niet als dank
Hints voor Hikers
Exploratiemap voor Rowans
Natuur (voor padvindsters en gidsen)
Speel eens met technieken, deel 1 en 2
(voor padvinders en gidsen)

Boeken:

Onder de luifel — A.N.W.B.
Kaart en Kompas — Scout Shop
Houthakker — Scout Shop
Touwverbindingen — Scout Shop
Oranje Kruisboekje — EHBO-uitgave

Documentatie:

Veilig Verkeer Nederland — Hilversum —
Brandpreventie — gelijknamig instituut, Den
Haag—

DE Scout Shop

Bilderdijkstraat 92, Den Haag
070 — 636838

Uitgave:

SCOUTING NEDERLAND - 1976